

జ్యోతిష గ్రంథములు.

జ్యోతిషప్రథమబోధిని	రు. 0- 8	దశాభ్యుదయవలగిని	1- 0
జాతకమార్తాండం 1 వ భా.	1- 8	వృద్ధసారాళి	1- 0
జాతకమార్తాండం 2 వ భా.	1- 8	జ్యోతిషవిద్యుప్రకాశిని	1- 0
జాతకమార్తాండం 3 వ భా.	2- 0	సంజ్ఞాభ్యుదయము	1- 0
జ్యోతిషగణపత్యం 1 వ భా.	1- 8	2 వ గణితాభ్యుదయము	1- 0
డిటో 2 వ భా.	1- 8	3 వ భావభూతాభ్యుదయం	3- 0
గర్గసంహితం భావభూతాభ్యుదయం	0- 4	4 వ దశాభూతాభ్యుదయం	2- 0
ఆంధ్రజాతకతత్వం మూలములు		బృహత్సంజ్ఞాభ్యుదయము	0- 4
1 వ భాగం	1- 8	వాక్యసంక్రమాము	0-12
డిటో 2వ భాగం	1- 8	అదృష్టదీపిక	0-10
హస్తసామద్రికం	0- 6	జ్యోతిషసంప్రదర్శిని	0-10
మాతృభూతదర్శనము	0- 8	శిల్పగర్భాము	0- 8

వివిధ గ్రంథములు.

దండకరిత్తుములు		దశాభ్యుదయ వలగిని	0-12
(20 దండకములున్నది)	0- 8	ప్రహస్న నిర్ణయదారిగిన్నిములు	0- 8
అధ్యాత్మికామాయాకీర్తనలు	0- 8	సంగీతాభ్యుదయభాగిని (స్వరములతో)	
రామకావ్యచరిత్ర (కీర్తనలు)	0- 8	స్వరములు కీర్తనములు	1- 0
కమల పెండ్లిపాటలు	0- 8	వ సింహాన వాగ్గేయము సూక్తిము	0- 8
విలువిద్య (బాలవిద్య కేర్పూరిన)		గానాదీపిక (ముద్రాముద్రము)	0- 8
విధము)	0- 4	వింధ్యవిద్యుభాసము	0- 8
హిందూస్థాని కేసుగుబోధిని	0- 6	మళయదర్శనచరిత్ర	0- 8
శ్రీలహరీలు (24 పాటలపైందు)		గణితాభ్యుదయ	0- 1
	0- 8	మలయాళము	0- 8
మళలపులయభము	0- 6	ఆంధ్రవామసంక్రమాము	0- 8

శ్రీ ర స్త .

రాజశేఖరవిలాసము

కవినార్వభామ

కూచిమంచి తిమ్మకవి ప్రణీతము.

ప బ్లి ష రు.

కొండపల్లి వీరవెంకయ్య,

శ్రీసత్యనారాయణ బుక్ షిప్,

రా జ మ ం డ్రి .

శ్రీరామ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపఁబడియె.

రా జ మ ం డ్రి .

1932

త్రై ల క్ష .

రా జ యో ఖ ర వి హ న ము

శ్రీ త్రి క .

త్రై సగజాతమగ్నములు పోయి పోయి గుణముగా విడువబడి
ధ్వజము లెల్ల గిట్టితి కదలముగా నబితో చలాంబం
స్థాని వసించు శ్వేతలదింబు స్వహాగవధాన్ విలాస
హృదయబద్ధు నొలియు సునలబ్ధుని సంతస ముండకేయుతక. 1

న. కరిముఖుల గన్నతల్లి శశిఖండవిభూషణానుగృహిణి భూ
భగవతు ముద్దపట్టి నిజదాస్యకలంబున లవ్వవల్లి కి
స్మగనరూపిణిగాద్యనుచనవ్యకగీతునుగిప్రభాతివి
స్ఫురింపగల్గు యోగిపుణ్యమందిర మాకు కభీష్ట మిచ్చుతక. 2

శ. మల్లవపల్లవాధరు లహారశిఖి క్షిప్తిఖిలుండంచర
నల్లనల నిల్చి యంతయును పేలగుశ్రాద్విరిబాల్మీకసంగ తా
నొల్లక నుల్ల కప్పిని యుంచినబంకు లాసంగు నుంచు భా
సిల్లుకుచుంబు లంకుచు మాసించు ముకుందు డభీష్ట మిచ్చుతక.

గీ. కనులబాష్పతమృదువదనమల యైన
ననుల ముముంట వేదాద్రిన్దు కడుమునమున
నిలిచి నుభిలషితాగ్రముల్ గలుగు శేష
చితగంధైవకృపను గడించుగాలి. 3

క. ఎంతర దగునలనశేషిని
బుదలగతి సెక్కు-జాని సగనెజగర్భం
డంచితమతిబేర గానాన
రించుంగపుణిను ముకుం భీమత్ భుజముల్. 4

సీ. వేదాదివిద్యల జలయించువూరనిది • నాశ భక్తితతం బ్రాదు నీలవేళి
మురుకవిత్వప్రాధియైన గుంబుక భక్తిని • నుచానీయపుష్పకమహానిసాని
నిఖిలగీర్వాణవర్జితసర్వతేజసి • నిజబాసనప్రభానిర్జిత
ఘనతిక్తాత్మగ్నైకతపన్నిరహోజి • రజితభవునిగారానిరాణి

తే. సమదపికవాణి యవ్యాణిసంతతింబు

మదిని వై వార రచియించుచుత్ప్రబంధ

మగసి దుష్టపదసితమానల్లుగాను

జగత్ప్రపాన్మాన్ద్ర బరిపూర్ణ చేయఁగూత.

చ. పాలుపుగ సేతుకంఠమునఁ బూనినయల్లతపాలు మంలిక

పలనుగజాచి కొప్పులంగ వండినయంద్రము లగునాభాగిని

పల జనియించి శుండమునఁ బట్టి నడిల నివియంగఁ జూచు

ద్యులగురుఁ డేకదంసుఁడుముదంబున చుట్టి పూర్ణియఁగావుతఁ.

చ. రవి శశి భౌమ సౌమ్య సుగరాక్షసు భాగవత నంద రాచూ

తువు లనఁ జేరుఁ గల్గి యలతో యాగ్రస్థురంద్రముఖ్యుని

దివిజుల కల్లకోరిక లతిన్ద్రమానసు ప్పటి యుగంకుమి

భువిని బ్రసిద్ధులైనగ్రహముల్ నముల నుక్రిమునగాపులింపె.

సీ. కంచనైవలంబులఁ గట్టిపైకతంబుల • కొమరాయనతో జననములను

లాలితచామంపుడాళ నాళంబుల • నిరుపహాసం నీలదీపకముల

గమనీయతిగపాదకహ్లాదదళముల • మౌనన దీపసంధేయములను

బంధురకరతల పంకేయపంబుల • వగవళి వీచికావృతిములను

తే. భాసెలుచు నుండు గిరిజావిలాసపరిసి

నమరఁ గ్రేడించుగిరిశహంసము మడియ

దురితనీరంబు దిగ నాడి నెరిసి నుక్పతి

దుష్టములఁ ద్రుకొనెడుఁగాతఁ నుద్ధరింపె.

సీ. అకాలతవిధితపుష్పాన్లోమ వాన్మీతు • నఖిలకాన్త్రాగమాభ్యాసు వ్యాసు

భాసుగవతిప్రభవభూతిఁ • జానుతరాతియహోరుఁ జూను

వీరారిభుజగమయూరు నుయూరుని • బంధుగలవపున్నబాగు బాగు

నసమవిద్యనన్మనోహర్షుని శ్రీహర్షు • సారవాక్యక్రయాన్తాను మాను

తే. కలితవిద్యాసముల్లాసుఁ గాళిదాసు

బుధజనానందకరముఖాంభోజు భోజు

మనీయు గీగవ్వికాకవ్యనిర్రాగః శుని
లగుకటించుగిల బ్రాగ్గంతు నగనీతముగ.

10

మ. గనుకొ నన్నయభట్టః దిక్కిమభి న్నాన్వేషిడ న్నాన్వేషం
గ్గిను మింహంబదగః పోతనామాయని లోకిభ్యాసుఁ డాచ్యుతా
డనుగోపం ఘను శీనుసత్కవిని దక్షుంబొప్ప శ్రీనాథము
భ్యునుహంధ్రించితకావ్యకల్పకుల నే బ్రాగ్గంతు న్నాన్వేషం.

11

సీ. గురుగీర్వాణంబునన్వేషితివిభావ్యంతుంతు • గురువనామాన్వేషం దేభివ్యవహా
నితాన్వేషానన్వేషత మతస్సాన్వేషంతుంతు • తిస్కననచిపుఁ దేగీతుతండ్రి
ఘనలు భక్తిగంతు సింగన్నయు నగగన్న • యనుమువ్యవ సమంత్రీయనుఁగుడుము
లలఁ దిన్వేషితి రొనన్వేషంతుంతు • గుంగన్న గుంగుంత్రీయతుఁ రొనన్వేష
సీ. గుంగన్న కీగమ పాప మేఘునునినదాజ

లతిపశువృత్తి లక్ష్మి యోగసురుగాః
యోగీశ్రీహించిచించి వంశభాగ్యుని
మృత్యువు నలంకరితామాన్వేషం దలఁచు.

12

1. భాగదత్తునకు గావ్యానుల
చందము నింజన గానంబు సతితము విద్య
నృపందంబులగుట గలిగె
నందగ్గం బుగ నొనర్తు సామాన్యత్వం.

13

2. ఎగలు బ్రహ్మగణాను మవలక్రియఁ గూర్చు నందఁ గలువ
నలకుఁ గాన. మనవులు సంతతిహందును రుక్మ నట్టిహ
వనతిగళంభుభక్తి యనువాసవకు స్మిగ్మెచ్చి మత్స్యకైరి
గనుఁగొని తిప్పనన్న క్ గుం గుంజింపుఁడు నత్కవిత్వగుణ.

14

3. అని నిఖిలమింధ విమధ విమతిం గావించి మునియొ నిష్ఠ నేనచ
ప్రాగ్గంతుఁడ నీ నది.

సీ. శ్రీమదగ్నిద్రాజు చిత్తసహజంబు • బాలసననాద్రావిక ప్రాంత
తాపసా నేకసంతతి రక్షణభక్తి • యశోజిహ్వ దక్షిణాగహరణ
గణంగరిపుగాక గజతాపలనివాస • వానపార్విప్రాద వనజయుగి
గళములభూషణ లలితహాసాల • బాలధరామనసున్న నాన్వేషాది
సీ. యంగుంభూతనాథన సత్యవ్రాత

చాగణామనహాసణ సత్యబ్రాత

భవ విరూపాక్ష మోగిహృద్వద్వహిత
 పీతపురకుక్కుటేశ కిష్కిచువివాశ.

16

నగ్వలఘనీనము.

తెరుణశశిభగణ సువిరగణ భయహాగళకగః ♦ (అగణులు సువిరగణులగుట కిందుకును) శే
 చుదనచుదనభవ భువనదనతలవిజయం ♦ గణవదన జనదవన కలవనవిజయం
 వనజభవదమన పుంద్రసుజతలశననా ముని ♦ సునూజమగునగద ప్రసాదవిజయం
 బహుశతనవిధవ రత్నగణనదవదవన వక్షు ♦ విజయవక్షు మునదన సువిరగణులగుట
 భగణగద భగణిశతనద్యుత మోగిహృద్వహిత
 గరళగళ భవదనభు సుగద విజయికు
 వాసుగుణనికర నృగుహృదయు శరళశరగి
 యురగి వగళగణభగవా మపురుషగిరళ.

17

క. దుర్గాదివాధి నివి జని
 వర్గార్చితనృదులపాద ననరుహము. ౧౭
 గర్గాదిహానినన్నత
 భగ్గత్రీతుక్కుటేశ భవ్యవివాశ.

18

చ. విను మభిలేశ మస్త్రులకు వేడుక కావ్య మునంగి గిత్రి
 నానగగ సౌఖ్యసగపదల సద్గతుల సుకనీంద్రుని నందరిగి
 నికర్త్యకవంద్య నీ విహవగంబుల సౌఖ్య మునంగుసామి కల
 చును మది నెంచి నీకు సగముల్ విని మచ్చర బ్రహ్మభ ముచ్చదగి

19

ఆ. తప్పు బున్నయెడల నొప్పులుగి నెంచి
 భూని కావ్య మొనగఁ బూర్ణుడేసి
 కరుణమోలు మంతుఁ గామితోర్కముల్లు
 భునత నొనగఁ గోలులాను గిరళ.

20

క. అని విన్నవించి యాతని
 భునతిరకరుణావళిమ గొరవమున నే
 నొనరించెద నవ్విభవకు
 జను లెల్లను బొగడఁదగిన వ్యర్థంతరిమి.

21

క. ధీరునకు భక్తజనమం
 దారునకు సురారిమదవిదారునకు మహా

- గారునకు నఖిలబాదా
గూరునకు నఖిలభూవారిదనగొనునకున్. 22
౨. సోమున కుంజరభూధర
భోమునకు నుదంచితహిరణ్మయనకు నయో
భోమునకు బ్రహ్మకుండల
భోమునకు నామోక్షమున కలమిన్. 23
౩. భవునకు భోగితననన
భవునకు నగరాలనన్నిభవునకు గోటి
భవునకు వృక్షభోగ్యము
భవునకు గిరిబాంధవునకు భవభంగునకున్. 24
౪. సూరికి వినులదయాసం
సూరికి నల్లవృక్షాంతరీక్షిణి
సూరికి నగరసాగరము
సూరికి నతప్రప్తయోగిచోళికి భక్తిన్. 25
౫. స్థానానకు నురుగునల్లులు
స్థానానకు బ్రహ్మసూర్యులకు నురుగు
స్థానానకు నీలసాగరము
స్థానానకు నల్లవృక్షాంతరీక్షిణి. 26
౬. నాగవృక్ష విద్యుద్ధర
నాగవృక్ష విద్యుద్ధర సంభవముగా
నాగవృక్ష విద్యుద్ధరకు
నాగవృక్ష విద్యుద్ధరకు నాగవృక్షాంతరీక్షిణి. 27
౭. స్పృశితు నాత్మసూర్యులకు
స్పృశితు నాత్మసూర్యులకు బ్రహ్మసూర్యులకు
స్పృశితు నాత్మసూర్యులకు
స్పృశితు నాత్మసూర్యులకు బ్రహ్మసూర్యులకు. 28
౮. యోగిభోగ్య సమనకు
యోగిభోగ్య సమనకు బ్రహ్మసూర్యులకు
యోగిభోగ్య సమనకు
యోగిభోగ్య సమనకు బ్రహ్మసూర్యులకు. 29

క. మారునకు గారిచినభంగీ

భంగికోదండునకు పుష్పదర్పహరునీ

శ్వరునకుఁ బీతామహం

దిలకుక్కుటలింగమునకుఁ జిహ్వగ్రహణమునకు.

30

క. అనంతసాక్షాంగదండపరిశోచనబాలు సునిష్ఠిరితి ముద్దేవసాహస్ర
భౌమునకు సంతతిరంగుఁ దిక్ష్ణసౌతిశయమన నామోహస్థిరి
ఋనినచుట్టి రాజశేఖరవిలాసంబునకుఁ గఠాన్త్రయం బట్టినిని.

ఉ. శ్రీకృష్ణులఁ దొడ్ల మునిపరమా లనేనులు స్వమిశాసించి
బ్రాహ్మణీతి నూతనఁ గని వల్క్కులఁ బ్రసన్నులఁ జేసి యుప్పుదాన
నాన ములగును నొకటి నొకటి యును దుమాపతి తల్లి యావత్తు
నీనొని పట్టి... వినినఁ జేయును సోభిము తల్లివారికి.

32

అసమాన ప్రాంతములు గలవలయును ప్రాంతములును శంభున గలు
భువన గాఢాసూరిధి కరియిన ను లను శంభున గల
గాఢాసూరిధి గల మగ శంభున గలములు శంభున గలములు
అపవృత్తియగును దోషాంభున గలములు శంభున గలములు
శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు
శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు
శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు

33

శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు
శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు
శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు
శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు

34

శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు
శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు
శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు
శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు

35

శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు
శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు
శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు
శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు

36

శంభున గలములు శంభున గలములు శంభున గలములు

తునికిం దెలిసినవిధమునఁ

బనిపడి యితరులకుఁ దెలియఁబడు పెట్టుగఁగఁ.

37

క. ఘనశైలంబులు ముంచెడు

ననినిధిలో నోడ నిలిపి వడి నీఁదెడును

ర్మన్వికగణి భక్తియను నా

వను గిరిశకఁగానుధాన్యవం బీంద్రఁగఁగఁ.

38

తే. అట్లు గావున నతనిపాదాఙ్గాయగము

భక్తితోడత మది నిల్చి ప్రకటఁగఁ తని

మీగ లడిగినకఁభల్లఁ గోరికలని

నెఱుంగఁ బలికె వినుఁ దని యిట్లు లనియె.

క. శ్రీకృష్ణమై రిపుజనవృ

ద్భీకరమై త్రిభువనప్రళిత శివమటఁ

త్సీకరమై యనవరతమ

భాకర మైసింధుకటక మనుపురి వెలయుఁ.

40

మ. శకికాంతోపల జాలనిర్మిత మహాసౌధాగ్ర భాగోల్లస

ద్విశదాబ్జారిముఖీ జనాంచితిముఖా విరూపతమండస్మితా

తిశయప్రస్ఫుటకాముచీ మునితిహృద్భాని శోభ్యచ్ఛతో

రకతుంతావలి యై తనర్పుఁ జేలువాఁడ దస్సుగల నంతయుఁ.

41

చ. అరయఁగ నస్వరిం గనకహర్మ్యతలంబులఁ గలిసొల్పును

దరులయొర్రూరమున్ గని ముదఁగన నచ్చరలల్ల మచ్చి భి

సురగతిఁ గాన్క లంపిన ప్రణానపుదండ లంగఁ నెల్లడం

దఱచుగ రత్నతోరణకదంబము లందముమీఁగు నెప్పుడుఁ.

42

మ. లలనల్ తిత్పరిసౌధవీగులను జోలొనెల్లిన నుండి శా

గల బాలార్కుని మింటఁ జూచి తమపాదాఙ్గాయ్యతిం బోలగాఁ

గలకందమైయటంచుఁ బాదములఁ ద్రొక్కికొ దంతమున్ రానియ

ట్లలరెంగాదె సహస్రపాదుఁ డనుచే గొవాసరస్వామిఁ.

43

తే. నాగరులు మేన నలఁదిసనవ్యచంచ

నాగరుల సౌరభానిలం బానుచున్న

చంచరీకాళులో యనుసరణిఁ బొదలుఁ

బురివితా నాంచలాంచిత సుగవమణులు

44

చ. మగవలగత్తు సగఘటితమానితి నుడ్యకదంబజాలనిం

తిగముల నుండి వే వెడలు నిడునపారపుధుమధుమముతో
పగువడిఁ జూచి నీలఘనపంక్తి లతురచ నడించు నెంతయుఁ
గుణుశుగ మేదినిస్థలిని నీసోర్య లచే కభినిసమాహముల్ .

45

మ. నల నుత్పీటను గోతుచూడుఁ బనుదో నీ నొప్ప నతో పమా
జ్వలపంకేరుహంగాఁ గన్పి నునుచివ్వాత్తిం బ్రకాశించుచి
నల్లనిచెంతకొ బరిఘాంతరాంబుజభిశుగ వ్యాకొనభావంబుచే
నలగుం బున్న నశింబు తన్నెనిగుచుగ వంసాభలన భాగిలచి .

ఉ. : ట్టిని వెండిబంగుళున్నట్లులే బుల్లును విల్లుఁ గాఁగఁ జే
పట్టియు పిత్తేతం దిరుగుభిన్నని గోటిభూతిఁబుండుచ
గ్గట్లుల మించుచి శిములఁ గ్రక్కన్న వచ్చెము చేయుఁ గలగుగ
పుట్టియగు గ్రృహసంఘమును భిన్నభిభూతిఁ బరిగి గుంపుడున్ .
క. వేద్యుఁ నజుతో వాదం

47

బూదఁ బులకితౌగంబు లగుగఁ గంఠుఁబులసం
బూదఁబులు గురితిజలనిధి
బూదఁబు లని జంఘలల్లఁ బ్రస్తుతి నీ నుజ్ .

48

చ. మాగునిగా రాగముఁ బలు
మాఁబును నిగినియెగావమాగులు పిటాగ్
మాకొందరు లేక వడిఁ బగ
మాఁబును గరివగులఁ దృణముమూలుని నభుహన్ .

49

క. భనగుఁ డనా పీఠపత్రిము
తన చిత్త్యంగాక పిలిచి భన మవ్యక్త
తన్ను నుతలఁ దగిలు నెంచుగు
భన మోర్పులు బాగులఁ గలిచి తన్నుర్పవ్యక్తిన్ .

50

క. భగవోనుగాల్పస్మి నీవా
నిగతులు శీకరితలనల శినిభుజులు కుంకుల
జంఘలులఁ బుంపాగ్ర్యజులు
సుగుచిగఁబులు లందుఁ బుగుశుఁ ద్రావంబున్ .

51

నీ. కలనొప్ప నీదండ వలె నింతి మా కన్న • డండ గావలె నేని యుండు నొనము
కనుగొనియెద బంకు లొనగ ని మృగ • డన్న గోరంతుబంకులఁ గోలునొనఁడు

మారుజేగము లింక మా కట్లమరు నన్ను * నుగుమాట మేలగు మారుడలను
ననుమోవిచివురునకును వెల యొం తన్ను * బ్రీయ నుంచు దీనికిఁ బసంగదగునె
తే. యనుచు దముఁ జేరినెడలఁట. తనముమీఱఁ

బలుకునల కోడెకాండ్రొకు బ్రీతినచగము
లొసఁగుచును బువ్వులమ్ముచు నొందురంగు
నందముగ నెప్పుడును గొందఱిందుముఖులు

52

సీ. అలకంబు లలరించి తిలకంబులొగి ఫాల * ఫలకంబులను ముగ్ధులుకు గిగ్గి
యందంబు లగుమంచినందంబు లెక్కురా * నందంబుతో గుబ్బులందు నలది
సింగారముగ మేల్మిబంగారుతోడవులు * పొంగారువేడ్కపేర పొసంగఁ గాల్చి
బలునైనెనిలువచేఁ జలునైననున్నంపు * వలువలు రింగులు వాగఁ గట్టి

తే. యంగభవజేరి గోరి దాయంగ వచ్చు
వల్లవులమానసంబులు పల్లవింపఁ
బొందుమీఱంగ విహరించుచుందు రభుడు
వారకామిను లందు నవారితముగ.

53

కా. సుంభద్విక్రమానాథిచే బలుమఱుక శోభిం బ్రీకాశించున
జుంభద్వేషణాచేతివజ్రమునకుక శంకంచి చంచల్పైపా
రంభుం డావిభుచెంతఁజేరిననుసొంభి శ్రీణా లన్న వడిక
గుంభింద్రంబులు గల్గియుందు నెప్పుడుక గోపిసహో ట్లప్పరిక.

54

చ. గుణుతుగ నప్పురిం గలుగు ఘోటకసంఘముతోడ నెంతయునుక
బరువిడ నోడి వేగ మారిణులు వామునిశాధివాధ శం
కరులను జేరి యైన నధికం బుగువైగము వీర్పలేక యా
కరణిన యుండె దధ్య మిది కాదన వానికి నట్టి శోభికిక.

55

తే. రాజహంస ప్రభులచేత రాత్రి పగలు
కుముదకమలాళి హెచ్చుచుఁ గొమగుజూప
రాజహంసప్రతరులచే రమ్యమైన
సరసు లలరారు నహోట సరసు లలరి.

56

సీ. ఆనద్యశఫలపల్ల వాచారలాలస * శుకపికాదివిహంగ శోభితములు
చంచల్పైనాన నివృత్తందనందాళి * నందితనుండకేం దిందిగములు
సతితిలిలాస సంచారనారీ జన * ధమణీయగీత విరాజితములు
సకలకృమాపనోదకభూరి విస్తార * మానితచ్ఛాగూ సమన్వితములు

శే. వకుళ సమాకాశగంపకః శ్వత్థేభాః
 వారిశేత కపిత్థజంభీరపదః
 కేలికీనిల్వముఖ్యభూజాతయంతము
 లున్నతముగూఢ్పూసప్పరియూపపములు.

57

సీ. లలి బృహస్పతు లందు నలరు విహృత్తిము • స్నైహి కల్పకము లందుఁ దరువులెల్ల
 గానుఁగనువు లందుఁ గల గోఢములెల్ల • భూపతి నచ్చరలందుఁబువ్వుఁబోండ్లు
 నలనొప్ప నుచ్చెత్తివలంబు లందుఁబయలు • తైరావణము లందు వాగణములు
 గంధర్వవరు లందు గాయకానీకలు • లల వైజయాతు లందుల స్థిరంగులు
 తే. లభివనానుజపలయి యందమృతసేన

గాఁగ నురణోకముఖ మందఁ కల్గియుండు

రాజగంధారి భిక్షుగా గాయపిఠుఁడు

కరుణఁ బూలించు తత్త్వింధుకటక మునకు.

58

సీ. అడఁడు స్యపూర్ణులందుఁ నెప్పుడు • నాటిక దప్పి నుసత్వభిఁజుములు
 చూడఁ జూక్కడైన నుగుచిఁగిందగ్ధ • వగవగుజనముఖ పద్మములను
 వీడఁ దెలిపి యావేకచిత్తుల న్నఁ • తరణు వేడినభితజనలితగుల
 నోడఁ దన్మృగ్గిరలో న్నిధులుల్లనఁ • బలినుఁ దెఱత్రవసంధుములకు

తే. నతఁడు గాశేంద్రమాస్త్రిఁ దేమటఁజలప

నరిగార్ద్రతమిరాగ్ధుఁ డమితఁజనుఁడు

భవ్య శివదేవగియ భూపాలనుగుఁడు

భూరివిభివుండు కిల్బిగాభిఁభివుండు.

59

తే. ధగ్మగుణకాండముల చాలఁ దనకుఁ జోను

గాఁగ నగులను గడించు గణన లేక

ధగ్మగుణకాండముల చాలఁ దనకుఁ జోను

గాఁగ నులను శిక్షించు గణన లేక.

60

సీ. అలచందురునియందు నలకలగుఁ నని ముంగు • పుష్కలదముల నింద లలి నొగ్గి
 ఘనశీలలను తొగిగ్గలములమున నీల • మును బోలునుచులమును నాడించి
 తగ నీతి వైభూరి తగవారి యగుచీగఁ • గని సారకునుఁ గేరి విమతిమోలీ
 పికవాణి యగువాణి పృగువేణి గలపోణి • మిని బాలితసమున మిలగవాణి

తే. కుందమందాగవిశ చాగవిందచంద

శేంద్రునిపోగ తాగకానీగవా

ములఁ దిగస్కృతీ యొనరించుఁ జలముమగుల

వరుసతోడుతి నమృతీవరునికీర్తి.

81

సీ. తోరియప్పుడే తురియును వన్నఁబు • భుమి సులియ నెద్దుతముగఁగి
మొదవులు పాలిచ్చు మోడువేళలయందు • విడువకఁ కాచును వృత్తశకులు
నెరి నపమృత్యువు నెఱుంగఁ గెవ్వార్చెనఁ • బొగగుగ్నిధను నోఁకు తుగదో
జలత్పనోపేతిమై విలసిల్లు ధానుణి • నితోన్మోనము లోప్పు నిశ్చలగళల
శే. జనులు కలన్దనఁ గలుగఁబుండు ననుట లేదు

జాతభేదంబు దప్పక బరుగుచుండు

జలరుహస్తోన్వయాంభోగిచంగుఁడగుచు

దనరుభివృద్ధిభుం డేలు ధగణియంగు.

82

తే. సుతిపుణ్యవృత్తిలు పతిక గుణోన్నతలు పతిక

పిత ల శేషజుజనమతిలు భౌగ్య

వశులు యాపున మాజుటఁతులు మును

లతులసౌజన్యయుతి లివ్వ గమనతలు.

83

ఆ. వారిలోన నగ్నివనజాక్షి చల్లఁబు

మతియుఁ బిన్నపోలఁతి నల్లికాంబు

సవతు లెరుగు లేక సతతంబు మెలఁగుచు

సవతు లేక యుండుని సమృద్ధమున.

84

సీ. కమనీయమేఖలా ఘటితిభూరినితంబు • పోషిత శేష సగ్గుభతులుంబు

సుందరాన్యప్రభా నిందితి శశింబు • సుగుణోన్మచిహితి మునితంబుంబు

చితురకోమలకాంతి జితమత్తగోలంబు • కేవలతగ కనుజావతంబు

యానావధాన పరిహిత కాదంబు • నిఖిలసాపేఘావ నీభృశింబు

తే. గురుజనానంద కరల సమృద్ధకదంబు

సేవకాభీష్టఫలద ప్రసిద్ధిసాంబు

శివచరణ భక్తివాసనాంచిత కదంబు

సతత సత్యవృత్తాంబు చిత్తమాంబు.

85

కా. ఆచల్లాబవిలాసవైఖయల భాషాధీశ భోగీకులు

నాచాప్రాధిని బల్లఁజాల రల గీర్వాణాబ్జపక్ష్యాత్మలం

దాచెల్వం బొకయింతయుం గలుగఁ దిక్తనట్టి యాశేమతో

భూచక్రింబునఁ గల్గు నిందుముఖులం బోల్పంగ నీ డొందురీ

86

చ. కలిశిషదద్వయంబునకుఁ గ్రహింప నోడినద్రుదఁ గచ్చసా
వలి తలఁజూపఁజాలక జవంబున లోతఁగు నీటిలోఁబడిం
దలఁగ నెట్లతామరలఁ దట్టపుకాంతికి నోడి తత్పదం
బులఁబడి యెప్పుడుకొ నదలిసోకి భజించునమార్గిశంబులఁక. 67

తే. సకలబంధుఁ యుగంబుతో సాక్షిరఁగఁ

దలఁచియనిరించియోడి డేంద్రమునఁబలియు

భీతిచే గాదె యొట్టలు పిగులు మిందుఁ

గలమగర్భంబు లెల్లనుఁ గ్రమముతోడ. 68

క. కరిగమనతోడలతోడుత

సరినోలఁ దలంచి మాచి చుక్కల నగఁజూచి

మెరిగి జగితఱుగఁగఁ కలలు

తగ నుగునే పిల్లపిల్లతగములఁ దనుకుక. 69

క. కలికిపిఱుంగుల కన గాఁ

బులిసము లినునుంత లోతులఁగో లగు నొకదోఁ

దులకుల యనుమిడిదు నే

దులఁగుల యననేల వానితో సరి యుగునె. 70

తే. అతివనదలకు నోడి గాఁచులఁగఁజూచుము

లఁగఁ నిలువెల్ల వెల్లునె గూర్చిపోక

దక్షిణోధఁబు సాగింపఁ దలఁచుకొ

కమలజుని సుహదమ కేమి రఁగఁబు. 71

గా. చిరతరవిక్రమస్ఫుగలచే నమదంచితకంభితుంభితుం

పతియలు జీసి తిత్తితిభిభక్షద సయ్యుగ్మగంధ్రోహోమూ

గురుకుగఘాత్యమధ్యమునకుం దగ నోడి యవ్యక్త మయ్యఁగా

కరయగువోలత రంభముల నట్లు వసింపఁగ నేల హానికె. 72

తే. లలనవళు లెప్పుడును గాఁచు నిలిచియుండు

నిలుకడఁజూకింతయును లేక చలనమొందు

యందు నంచును బలుమాఱు నుల్లసుమన

భంగతి యునయ్య జలధితరంగములకు. 73

చ. పోలఁకుకయారతి రలయఁ బొందుగ నాభి గుహ స్వసించున

ల్లలితిపయోధగద్వయమిళిప్తనలేపన నవ్యసౌరధం

బలమలయాగ్ని శృంగముదలచిత గంగలనగదగంగనా

నిల ననుచుం బయ్యెన్వదలి నిల్చిననీలభుగంగము ముసజ్జ.

74

చ. చలమునఁ జంబురఁ డేరంగను జక్కవ లాచనగుల్లరెన్నుని

పా లుపుగ నుద్భవించి మనిఁ బూనిన సాగ్ధ్వస మెల్లఁజేటి నీ

ద్వితీత నాయథాయమున వేములఁ జెల్వగునట్టి గెదవ్రస

మృతీతము లైనశిందుఁ జెలిమిసే మాననో మననోపపా నపపాద ప

75

క. విరచెంగునిచృపంగున

గగ మొప్పుగు పసిడిగిండ్లు కనులభిముఖ

సురగా వా వరవర్జిని

గురుకురెయ్యగ శృంగతోడ గగనాగ్రజ్జ.

76

క. గ. శృమునకు నోడి శృంగము

గ. శృ. శృ మనిపలుకుచుండె గగనాగ్రజ్జ

పలు గందంగాల నమ్ము

గృహినుస్సగమునకు నోడి నానిము లగ్నాగ్రజ్జ.

77

సీ. వనజాక్షి కెమ్మొద్ది కనఁబోల్చె చగునని * పల్క దళి * గోవ పల్లవములు

కుకవాణియధరంబునకు సాజ్గ చూడందు * గీర్తి రవ * ల్లవ గుల్లెల్ల

నెలనా నెడఁజేతోడ చులుగులదుఁబూడదు * పిలువఁగనుగా వ పొచ్చి నెలలు

లింతివా నెఱుతోడ నీ దనంగునుంధి * ననిఁజేల్చు నగులగా న గుల్లెల్ల

తీ. నగలు నెందులతోడ ప్రణయన గదవి

బ్రాహ్మణ్ణే శేన లొలుగుదు పిలువ నీ క

నంతిథికు సారసోదభోన్న యల దనగు

కంబుకంధగ గదనాంతుకలమునకును.

78

క. తొలతల మనువచ్చిలులఁ

దలతలనను నొందువదఁ దిగజమగ్గిమనో

కలకల మనియడు రాచిలు

కలకలమనసుగ్గ గలంచుఁ గలకలమనసుగ్గ.

79

ఉ. తామరసాక్షి క్షిమగవ తా నవనంబుల నెంగఁజూలఁ ద

తామినితక్కు శక్తు లలకొమునిచేతి మోలుం గుట్టిమనో

సామజయాననాసికము నంపఁగి మొల్లల నెక్కినాడు నా

తోమలిలోచనంబులు చకోరగులంబుల నేలు నంతయును .

80

క. వనితాత్మరూపము

గనుబొమ అందమున మోముఁ గలదగునిజే

దనరడి సింగిటిచిహ్నో

నామచిహ్నం ననుభవించుచు నెట్లనుట నీ నకి.

81

మ. సెర నెట్టెట్లగు ముద్దులగు నలగ న్ని నీకాంతి నేను

తనతోన్నము మున్నవ చుట్టెమున గల నాచు వాసలచిహ్నో

సగనీజాతి నొకడే గా నని ననుటలో నెట్లనుట నీకాంతి

గల ముద్దులము చేయగలగతి ననినొక్క జ్ఞానాభివ్యక్తియే.

82

క. నీలంబుల మృదువంత

వాలంబుల జూగుచుగవాలంబుల స

గొల్లలగుచుగల నొకటి

జూగుచుగ నెలజూగు నెట్లనుట నీ నకి.

83

సీ. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

నలక నొకటి నెట్లనుట నీ నకి. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

లతివలగియు నొకటి నెట్లనుట నీ నకి. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

కామినీకుతి జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

తే. గుంభాభరణ మగుచున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

నమగివొగల నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

నొకటి నెట్లనుట నీ నకి. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

నొకటి నెట్లనుట నీ నకి. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

84

వ. పుష్పభంజన సామంతమున నొకటి నెట్లనుట నీ నకి. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

సెట్లనుట నీ నకి. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

సెట్లనుట నీ నకి. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

సెట్లనుట నీ నకి. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

85

గ. సెరలనాడే మనవు దే నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

సెట్లనుట నీ నకి. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

సెట్లనుట నీ నకి. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

సెట్లనుట నీ నకి. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

86

అ. భవము గొల్ల నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

యన్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి. జలజాతీననుకున్న నొకటి నెట్లనుట నీ నకి.

తేలు తెల్ల గూడి తేనియఁ గూర్చిన

నూరుల కబ్బినట్లు తెలుఁగుకొనిన.

87

తే. చెలఁగు చాకితలకుల శీవరాసు

లందు జనియించి నరకంబు లనుభవించి

యంతమోదటు మనుజుడై యవతరించి

తేటపడఁగ ననుస్తంబుఁ దెలిసియుండు.

88

ఉ. అట్టిమనుష్యుడేహ మటు లబ్ధియప్పుడే భక్తిమోహఁగా

గట్టులరేనియల్లుని జగద్విభు నీశ్వరు నిందు శేఖరుం

గట్టిగఁ బూజసేయుదును గొతుకగీలలఁ గీర్తికొంత తే

పట్టినుదిం దిరల బయినభివ్యవదర్శిను సెంద మే లగున్.

89

క. అడిగినవస్తువు లూరులకుఁ

గడువేషిక నొసఁగి ముజ్జుంబులకుం గా

నొడయఁ డగునట్టిశరభునిఁ

దడయక హర్షింపఁ శత్రుఁ దధ్యముమోహన్.

90

క. ఈవిధమున ప్రౌఠకాచ్యముఁ

గాలింపఁ దలచుచోటు గావలయుఁ దగ్

స్వావసరగఁ గురుదీక్షను

ధీవరు లగువారలకు నధికతగభక్తిన్.

91

క. పొసఁగ గురుచరణయుఁ శ్రము

పెసఁగాంచినయపుడే తొలఁగు వెఱచియగుంబురన్

విసవిసఁ బవనుఁడు బసమున

విసరిన విడి పొలుజలద విసరముభంగిన్.

92

మ. కనబాత ప్రభవాండమండిత జగద్యాక్తిర్లుఁ డెఱుఁపూభ

ర్గునిఁ గాంచన్ గురు నాశ్రయింపవలయుం గుంభాంతరాఘ్నాద

ధ్వనిశోద్యన్నవనీత మారయఁగఁ దధ్యం బొప్ప నెల్లప్పుడున్

ఘనమందారము నాశ్రయించుకరణిన్ గొతువాల్మప్రక్షయన్.

93

సీ. బహుజన్మజనితహా పాపాగ్ధికిని నాన + చర్చింప సద్గురుచరణసేవ

కమనీయపుణ్యలోకప్రాప్తికిని దోర + చర్చింప సద్గురుచరణసేవ

తిరతరైశ్వర్యలక్ష్మీప్రదం బగుశ్రేయ + చర్చింప సద్గురుచరణసేవ

దుష్కర్మరుక్ష్మంహతులకు సామధనేవ + చర్చింప సద్గురుచరణసేవ

తే. వనజసంభవముఖ్య గీర్వాణబృంద

ములకుఁ గానంగ రాశిశంభునిపగొట్టి

దర్శనంజాత్మిక గోరినధన్యమతుల

కిరవలరులేవ సుగ్ధురచగణసేవ.

94

క. అని తలంచి యాత్మజంబున

దినకరకులజలధి శీతనీధతి యగున

జ్ఞానసాలవరుండు కాసుక

మునఁ దనరొందును వేమనఁ బయనంబై.

95

సీ. గములు గూడుక తుగలముల పెందమున • వేమనఁ బూరదుగుంగి ముల తోడ

నరులక చెచ్చెగువుగాఁ దగలి యాడెను నెన్ద • గిరులఁ బోరదుగంధకరులతోడ

మతులు నేయఁగఁ జాలుగతులఁ జిల్వలగారు • నకులకతాంసరి హతులతోడ

గుటిలావరులఁ గోనకులఁ గీసడిచుచో • శృంగులు గల్గెనప్పగి భటులతోడ

శే. హితులతో మాన్య లగువుగోహితులతోడ

బుగులతోడను వంధిమా గ్రులతోడ

హరియఁ దక్కి నపరిహాస మరుసుచూడఁ

గొలువఁజనియె నిలాభి భ గురునికడకు.

ఓ. అటు లరిగి కనియె పరపతి

పరిష్కృతక ధానమాన్య భాసుగవృద్ధయుజ్

ఘటితాభిల జనకాముజ్

నిటలాగ్నపదబుభగ్నినిధి నాచార్యుజ్.

97

ర. కనుగొని వివయంబునఁ బడ

వనబంబుల నతఁగి లేచి వసుధాధిపుఁ డా

య్యన ముకుతికగతింబు

నిమతింపఁ జూచి గురుండు వస నిట్లనియెజ్.

98

మ. శీతవాగ్మోత్తమ! నీకు నీసకులకుపే నేనుంటి నీచంబుతో

సతతంబుం బ్రజ నేలుచుండునుపే నీప్రస్థంబు లెల్లం బలా

స్మృతి నొప్పగుటఁజేసి శత్రువులకు మర్దించి యిష్టాగముజ్

కుతుకం బొప్పఁగ ధాడబీసుగులకుం గొంచింప కీఁ జూతుపే.

99

క. పరమర్మభేదమందును

జరమతిమంతుండు హితుండు భిష్టవృతుండుజ్

వరకులజుండునుఁ గరుణా

నిరతుండును నైనమంత్రీ నీయడఁ గలదే?

100

క. దేవాధీశ్వరసకు మును

జీవుఁడు దా మంత్రీ యగుటచే ఘనుఁ డయ్యె

గావున విభవముఁ గోరిన

భూవిభవకు మంత్రీవగుఁడు భూమిని మగయెన్.

101

ఉ. స్నానము సేయునీనుమున శంభుపదార్పణఁ జేయుచున్నట్లుండెన్

జానలఁ గల్గునస్యమును వారినిహాహితుఁ డుండునొత్తొమ్మి

మానిని గొల్గుసౌఖ్యమును మంత్రీవరేణ్యుఁడు గల్గ నొప్పన

మానవనాథురాజ్యమునుమానుఁ డేటవహించు నెంతయున్.

102

వ. అట్లుగుటంజేసి నేగ్గరి యగుమంత్రీ గలగాఁజు రిభులం జయించి

యక్షిణ రాజ్య సుఖము లనుభవించుని గావున సన్తాపములం

బులకన్లు బెద్దయగు మంత్రులగులంబు పరిగ్రహించి నితివేయని

మతీయుభవదాగమనప్రసాదములను సవిస్తరింబుగాఁ బంపు

మనిన నద్భుతవల్లభుం డిట్లనియె.

103

క. జలనుత! మీ గొప్పముసం

గినరీతి నొనర్చినాడఁ గృతఘ్నయ్య! భవ

ద్భవకరుణకు నే నిచటికి

జనుడెంచుట మీపదాంబుజంబులం గొల్వెన్.

104

పీ. గురునాథ! జంగలని గోరినవస్తువు + నెట్లుచునముదంబు నివ్వజిల్లు

వొసఁగి జగంబులం దసమానక్షేపంబు + తెలిసి గిక్కిరు డానందములందు

నట్లు గావించెద నని తగ నూహించి + వ్రతము వ్రతానంద గోరి వచ్చినాడ

మీర లింకుల కిచ్చ మెచ్చి యాదగమున + నీశ్చలప నిష్ఠుడే దీక్ష ముసలని

తే. భూతి నొక్కిరిసి నొనటిపై నొట్లుజెట్టి

పాదతీగంబు మూగంబుపై నిలబట్టి

యాదయ సేయుచును నుండునెఱుఁచి

యద్భుతంబులని యాచార్యుడనిచునఘోషం.

105

ఉ. ఓనరనాథ! భూరిమగునొత్తతి! నీవిపు డాస్త్రిలోపలం

బూనిన కాగ్య మావవనభు వ్రగకంకణంబు వ్రస నిష్ఠులొ

దా నొనరింపఁజాలఁ డన ధారుణీలో జను బెట్టు నేట్లు గ

ట్లయినప్రయోజనంబునకు నన్న మె నీకేటె బూహ సేయుటలన్.

106

ఉ. ఇప్పుటికి క్షమామన జరిగింది! చిత్తముగలది నెప్పుడూ దప్పుక నిల్చజాలదుకా? తర్వాత మెంతయీ ముట్టబిడ్డ నీ కెప్పిదిది బాసంగు? వసుప్రశ్నను దేక్కా? చెప్పిందొక్క ముఠాపువ్వులంటి దక్కా? మనోభవమో? గుణగణా? బాగు? మ.

క. ఇప్పుడు గనువోరికొక సమ

వచ్చేదగ్గరనుంచి చేరినవారిని గృహం

၁၅၂၅-၁၅၂၆ ခုနှစ်တွင် ကုန်းဘောင်ဘုရား

అనుష్ఠానము (అనుష్ఠానము) అనుష్ఠానము అనుష్ఠానము.

108

గో. ఆగ్రానుంచి ప్రత్యేక పట్టణము దేవబాగ్గల్లు వెనుక గాంగోనా గ్రామమువరకు పోయి నుడువొయిన మొదటి దుకాణం గోప్పయనా గ్రామం దారుణి వైపున నిలికే పట్టణం ఆగ్రా నుంచి హోరీ నేటు గాం గోరీ గుంపులే దొక గొప్పను నీవలనకుట్ బాధ్యులైనా.

104

చ. ఘను లుగదెంచి గూఢ దగము గొనివచ్చాము లోనతోడ గోరి
రినయద నీచుండాలక భగవ్రతము న్నగుచొరిగి పొందుట
తెను విను భూవగా! మునుపటిలాతె నూరిన వేదతో వసిరి
చివరను వేలునుముగ్ధులకి వేగను నెనుగ్గరి లుల నీమొదలెరి.

110

3. ఆధునికముగా కొత్త గుడ్డలు

వదలివేస్తూ విప్లవమొందే చర్యల్లో నిమగ్నమవుతుంది

అంబలిను, ముప్పా, కొండలనాథుడు

అనుచుండ నుచున్నాను! తిరుమలకు నామనః.

111

ఉ. నామధేయ రుజి శీఘరయన్ నవ్యలగన్ / గురుఁ డొచ్చి పల్కి నీ
 లేవ! శివశ్రీసాదమున శీఘర మొలకఁ బుష్పతలంబు పు
 థ్యేనరుణల్ల నెత్తురెను వేద్యుఁ డనామధేయ పరిశ్రమంబు మొ
 భివమునరెను నిల్వరెచ్చుసొంపన నానశంబును గీర్తియుగం.

112

మ. అంతాగింకా దోషమున్న పుణ్యమునుకొనిత్రులభిముగింకా
 ముగిసినట్లు భూతదని మిత్రులముగింకా గోగుతుల సేవకు?
 పుగింకాగింకాగింకాగింకాగింకాగింకాగింకాగింకాగింకాగింకా
 తగినంతగింకాగింకాగింకాగింకాగింకాగింకాగింకాగింకాగింకా

114

వ. అనియన్సు రిగ్యులేట్.

సీ. సతి నమ్మి మును హరిశ్చంద్రభూవాగుండు ♦ సత్యంబు నిలుపడే జగ మెఱుంగు
దనతండ్రియానతిఁ దప్పక హర్షించి ♦ రాజ్యంబు వదలడే గాఢువుండు?
శబిచక్రవర్తి వాసిగఁ దొల్లి డేగకుఁ ♦ గొనకొని దోపియు గోపియొడఁజే?
ఘనత మీఱఁ బరోపకారార్థము దధించి ♦ తా నెఱ్ఱు లానందఁడే తనవు విడిచి?

తే. వారలెల్లను బృథ్వి నున్నార యిపుడు?

సలలితం బగుప్రఖ్యాతి వెలసెఁగాక

వినుముగురునాథ! యింక బ్రక్కలనగఁ నెందు

కటులసత్కీర్తి నిలిసెద నవనియందు.

115

చ. జలనిధు లింకినక ధరణి. బంధుగఁడు గురింకిన వేద బంకినల్
జలజలమంచుఁ జుక్కలు కృశం బయి డుల్లిన భూమి కురింగినం
గులగిడులెల్లఁ బెల్లగిలి కూలిన దిక్కయ లోని మృగ్గినల
బాలుపుగ నీవృతంబు పరిభూర్తి యొనర్చు నీవుండు మున్నగున.

116

వ. మహాత్మా! మీయసుప్రచంబువలన నున్నానగుండు సంతోషం
చుతున్నయది మీరిందులకు సంతయింపక శీఘ్రం బూతీయ
వలయు నని ప్రార్థించిన.

117

తే. అన్నివిధముల నీచుది నెన్ని చూచి

గట్టిగా గుఱి నిలుపఁగలట్లులైన

భూమిపాలక! మాచేతిభూతి చూంది

భూతనాథుని మెప్పింపు ఖ్యాతిమీఱ.

118

క. కరుణారస పూరితహృ

త్సగసిజుఁడై యపుడు గురుండు బ్రహ్మపతిన్ నటించె

సరగున భూతి యొకించుక

తిగముగ నిడి యాఘ్న యొనఁగ దినకగతులుండుక.

119

క. శరణార్థి యగుచు శరమున

గురుపదతీర్థంబుఁ జల్లుకొని సద్భక్తిం

బరివర్ణించుచు నాయ్యన

మరలెం బురి కధికసంభ్రమం బలరాజక.

120

ఉ. అంతఁ గొంత లేక బల మంతయుఁ జెంత నంతవాబులక

దంతుల నెక్కి యెంతయు నితాంతజవంబున నంతకంతకుం

బంతముమీఱ నింతిలుగ బంతులుసాగి యొకంత రాఁగ భూ

కాంతుండు సొచ్చె నప్పురముకాంతలు నేసలఁ జల్లుచుండఁగక.

121

చ. అలిఖలవేణు లెల్ల మణిహాత్యతలంబుల నిల్చి చెల్లుగాఁ
గలువలు వాణిములైములు గాఢముగాఁ బయిఁ జల్ల నప్పుడ
జ్జలజహితాన్వయం డలరఁ జారుతరంబుగఁ దారకాగణం
బులు బలుదిక్కులం గొలువఁ బొల్పుగుచల్లనిచంద్రుఁడో యనన్
తే. రమణఁ దళుకొత్త మేదిసీరమణునకును

బసిఁడిపల్వెరములను దీపముల నుంచి
గమణు లతెనునికంతహారమణు లనఁగ
నిచ్చ నలరుచు నారతు లిచ్చి రవుడు.

123

తే. ఇందుకాంతావళులభావ మెల్లఁ గలఁగ
రా జుదయపర్వతమునుఁ జేరంగ నెఱిఁగ
నిందుఁ గాంతావళులభావమెల్లఁ గరఁగ
రా జుదయపర్వతమును జేరంగ నెఱిఁగ.

124

వ. ఈచందంబునఁ జారసుందరీసంగోహం బనుందం బగునానందంబు
డెందంబులం గ్రందుకొన నదంద పయిం దొంగింపెడు కుం
దాది నునుబృందంబుల గందంబులు పొందుగా హృదయార
విందంబునకు విం దొనర్చ వందిమాగధులు ముందరసందడిగొని
వినుతింప దివ్యదుందుభినాదంబులు చెలంగఁ గందగ్ధ్రసుందరుం
డగు నవ్యసుధరాపురందయందు మందహాసం బొదవ నిజమంది
రంబుం బ్రవేశించి తన యిందుముఖులుం దానును కుఖింబున
వసించె నంత.

125

మ. సరసీజ్ఞోద్భవరుక్మ కాగకుండు ఘనస్త్రిమణిం ప్రేమతోఁ
గర మింపొంద నలంకరించుటకు జేగం గాంచి తా నీటిలోఁ
బరగఁగ ముంచినయట్టి మేల్మి యగుబల్పంగారపులబూద య
నగరణిజ భానుఁడు బల్పిమాంబునిధిజక్కుం గ్రుంక నొక్క మృడిక
తే. రాజు కువలయు మలరింప రా దలంచు

మెంచి సమయాధికారి గట్టించినట్టి
భవ్యకష్టరతోరణపంక్తి యనఁగ

సాందధ్యరాగము విలసిల్ల సాంద్రముగను.

127

మ. గురుపత్నిజ వరియించుద్రోహితినుఁ గన్గోరాదటంచుకొ నుధా
కరురాకల్ మది నెంచి పద్మిని సువక్త్రంబుం కడు న్వంతు న

ట్లరయం బుణ్యవధూమణుల్ ధరణి నర్త్యంతోగ్రహాశునిక

నరవి న్ననౌన న్నొల్లకుందురుకదా చర్చింప నెంతేనియుక.

128

సీ. విలులపై మదనుండు వెడలుచో దిక్కులఁ * గ్రమ్ముపికాళిసంఘ మృతంగ
మిగుల నిశాకాంత మేలనుం గిడుకొన్న * లాలితనీలచేలం బనంగ
బద్మబాంధవునితో బాసి వర్తించువా * సరలక్ష్మి ఘనదుగ్ధశం బనంగ
నజుండు విస్మయదంబు నమరఁ బూజించినఁ * బరఁగునిదీపగప్రతితి యనంగ

తే. నవనిఁ దము నెందుఁ జొరనీక దవితనంచుఁ

దపనుఁడపరాధిఁ బడెనింకదాఁగనేల

యనును గిరిగుహలయందుండి యొనగవెడలు

కలువతతి యనఁబర్చె దిక్కులఁదమంబు.

129

తే. పేర్చి రేపేఁడు కుముదినఁ బెండ్లియాడ

గమణఁ బఱచెంచు ననితిమిగనుణి చదలు

మంగలంబున వేచిన మంగళార్థ

లాజలవరుసఁ దారలల్లనఁ జేలంగ.

130

తే. దృఢతమోభూతబాధితనిగ్ధనూటి

బోరవఁ దత్కాలఘనయోగిభూన్కిఁ దెచ్చి

నట్టి బల్లివ్విటీ యన నబ్జవైరి

యరుదుతరక్రీలఁ దా నంత నుదయ మయ్యె.

131

సీ. అజుండు చకోశామరావనార్థము నిల్చు * గోమరారునమృతంపుఁగండ్ల యనంగఁ

బలిరాకకును నిశాసతి హారతిం బట్టు * బాన్ వరబతంపుఁబాత్రీ యనంగఁ

ఘనపాంధవృత్తదృవనములు గలఁచంగఁ * దవలి యేతెంచుచోదంతి యనంగఁ

దొగకన్నె ముద మంది నగుఁగాకయనుచుఁ * బ్రాబ్ధిగముదాపెడుదగ్ధజంబనంగ

తే. విశదకాంతుల సంతత వృద్ధిపొంది

శీతకరబింబ మింపొందఁ జేలంగి దిశల

సాంద్రితరముగఁ జందికానమితి దనఁరఁ

గోఁకలమీటి కేరం జకోకరములు.

132

వ. అయ్యెడ.

133

సీ. పట్టెనసిగలచైఁ బట్టుగొందులు జాట్టి * వలిపెగుడ్డలఁ బొంక మలరఁకట్టి

సొగసుగా నుదుటఁ గస్తూరిరేఖలు దీర్చి * కడంగి ముత్యాలపాకట్టు గట్టి

కరములుఁ బచ్చలకడయందు లొంగి దాల్చి • కంఠమానికలు చూక్కమున నించి
చలువదుప్పటులు వై వలెవాటు గావించి • కర మొప్పుచలదనగంధ నులఁది

తే. మల్లెపూదండ లింపు శోభిల్లఁ బూని
పండుటాకులు కపురపుబాగ లూని
పరగఁగ జేపట్టి యొమ్మూర్తిభాను తెనఁగ
విటులు విహంగంపనాగి గన్వేశయంగు.

184

చ. చెలు పగుపె న్నెగుల్ దళుకుఁ జెక్కులు నిద్దపుముద్దమూములు
గులుకుమిట బద్దవలు గొప్పపిలుందులు వాలుఁజూపులు
స్థిలకలనవ్రులుక మిగుల నేటగుఁగాటుపునూటిమూటులు
గలిగి పటావళిం దిరముగా వలపింతురు వేడ్కలస్తటిక.

185

చ. చిలుకల తేలునుక జలుకుసింగిణివిల్లును దేఁటినారియుక
బలుచిగురాకువాలును వసప్రియ సునన్యము పువ్రుదూపులుక
జేలఁగడుమీను తెక్కుమునుఁ జిన్నాదక న్నెడఁటిక పటాల్కినై
మలయచురుద్యసంతిఘనమంతులఁ గూడి గతికుఁ డయ్యడక.

186

క. పుండ్రోత్సాహపమునఁ గడు
వేండ్రపుఁబువుటుమ్మఁ దొడిగి విగహిజనులఁ గ
క్కుండ్ర నపుడేపె నున్మథుఁ
డెండ్రాయని యొరుండు దన్ను నదురుటలేమిక.

187

చ. బలములఁ గొంజునీర్చి నిజబాణపగంపగ లెల్ల నేర్చి గా
ర్చుల మరుగాఁగ లేర్చి కడుబాగుగ సింగిణిఁ జేర్చి లీలతోఁ
బలుమఱు నేసి యార్చి వగబంధగవేలులఁ గార్చి నాగులం
గలయఁగఁ గూర్చి నోర్చి యలఁకాయున్మఱి భరవేర్చునీ! యురుకు.

ఉ. కొమ్మ లనంగ నొప్పపువుగొమ్మలఁ జేరివిన్నాడివ్యంగ
ధమ్మలఁ గరి మోవి నమితమ్మగుఁజేనియుఁ గోరిని సోని యా
ముమ్మగమెనతోడిచను ముగ్ధలమోదను వాగ్ని చాల సౌ
భ్యమ్మలఁ దేల నీలఁ బాపహరి యగ్ని మధుపంక లామ్మ డక.

ఆ. అంతఁ డడక నంకి కాంతికుఁ డంగజుఁ
డరయఁ దనగున్ గృహగునిపురము
జనుల నేను పుతఁగి సగగ వే జూమ్మక
వడిని వేగుఁజుక్క నొడిచ దివిని.

140

లయగ్రాహి.

కుక్కుటము లెంతయును బెక్కు లగుదిక్కులను
నిక్కి మదమెక్కి భువిపిక్కిటిలమౌనికొ
జుక్కులును సోపనమును గ్రొక్కునఁదొలంగి గల
జక్కువలు నేర మరుఁ డుక్కు చెడి పొకొక్క
జక్కుఁగ విహంగములు జిక్కుపడియున్నతమ
అొక్కులలరించుకొని చొక్కుముగఁ బల్కెన్.
గ్రొక్కిటిసి తేటిగము లక్కుచులకానివయఁ
బొక్కుచుఁ జరించెఁ దొగ లొక్కట మునింగెన్.

141

చ. అతులతరార్ప లెల్ల నలరాగఁగ నెంతయుఁ గ్రోధచిహ్నుఁడై
నతజనహారకిల్చివవనంబులఁ గాల్చుఁగ నాత్మి నెంచి శి
ఘ్రిత సరుదెంచినట్టి యలగంధవహ్నుఁడో యవ్యధంబునకొ
ధృతి నుదయించె జంభరిపుద్గిరిపై హరిదత్తుఁ డంతటకొ.

142

క. పురజనము లపుడు కడున

బ్బురపుంగోరికల నంతపురములొక గ

పురపుకొధూమము లిడి గో

పురమునైఁ గనకటంభములు నిల్చి తగకొ.

143

సీ. తిరుగా నాగిముత్తియపుఁబందియ లిడి * కలువలు నించి మేల్కొల్లు గల్గి
గోడల నెల్ల రంగుఁగ జత్తగువు వాసి * వేగులు నెవతావేశ్యములును
వింతగా నలరించి వృషభకేతనముల * గీములయందెల్లఁ బ్రేమనునిని
వీధులు జక్కఁగావించి చందనమును * గన్దురియునుగూడఁ గలిపి చల్లి
తే. యఖిలజనములు పురినెల్ల నమగఁజేసి

రప్పటికిమున్నె యొప్పులకప్పలయిన

తనవధూరత్నిములుఁ దాను ధగణివిభుఁడు

వేగమేల్కొంచి తత్కాలవిధులఁదీర్చి

144

ఉ. తానము లాడి నీమమున భాతపటంబులు గల్గి యంత సు
స్థానమునందు భర్తృమణిసంఘటితం బగువేదిమిఁదటకొ
భానుకులాగ్రగణ్యుఁ డగుపార్థివశేఖరుఁ డాత్మిలోన ని
పూనినవేద్యతోడ శివపూజ యొనర్పఁగ సాగ నుబ్బుచుకొ.

145

సీ. అనావాసంబు వృషాధిపవాచున • కాననం బమలసింహాసనునకు
నన్వృత్తిం బాసేడిలోకాధోమూర్తికి • బాద్యంబు నుగుణసంపాద్యునకును
నిజభక్తి నానమనీయ మీశ్వరనకు • ప్నానంబు వేడ్కలో స్థానానకును
వస్త్రం బశవగీర్వాణసన్నుతునకు • బ్రహ్మనూత్రిము పరబ్రహ్మమునకు
తే. గంధ మిభివ్రత్యదానవిగ్గంధునకును
బుచ్చ మశ్రాంతిమునిజనపోషణునకు
ధూప మానకాంతివిధూపమునకు
దీప ముష్ణాంతురోటి ప్రదీపునకును.

146

కా. పై వేద్యం బహిర్యజకంకణానకుం దాంబూల మేపార • ద
ద్వేవేశ్వర్యతిపాదపంకజునకున్ ధీయుక్త పీరాజనం
బాజగతున్నకున్ నుమాంజలి గతించారిరాతికిన్ విన్నుర
గ్గృతస్థాననకుం బ్రశీణనమస్కారంబు లర్పించుచున్.

147

సీ. వసుదానకుందాన చింతపీఠాశీవుల • బంధూకవతుళ సౌగంధికముల
వ్రిణుమొప్పు చులసి కా చిల్వదిగ్భుజులతి • నల్ల సద్భూహవిభవల్లవముల
ఘనసాగరించి నా నామకాంక్షలు • విస్తారకాదిక వస్తువులను
దిధిబ్బుతిగోర్చి నుధుగనునారి • శాంతియులు సదుపంచామృతముల
తే. జూబువు మోక్షమకాంచన పుష్పములను
పాగవద్దేవత స్రుముఖ భాగములను
సలలితాభాషనుపాన్ని సలపఁతులను
జననగుఁ డ్రావర్చ నవ్వేళ శంభుభూజ.

148

న. నుని ము గీత వాచ్యవృత్తిని బహువిధానందంబుల నందికారకు
ణా వాగాధించి యున్నది వినుతింపం నొడంగ.

149

సీ. కలధామవాస ! కరిచర్మచృదువాస ! • కరదించునిభవాస ! కరణుకరణు !
ఇనకాశీభువదీప ! కనకాగ్నిపరిచాప ! • సనకాదిమతరూప ! కరణుకరణు !
వదనరూపిజనలూల ! దురితాధ్రివాసుల ! • మగరాజవరపాల ! కరణుకరణు !
రణగంగరిభుగంగ ! కమలేశుభవశాంగ ! • చగురాగమతుగంగ ! కరణుకరణు !
తే. సలలితాంధోధితుజీర ! కరణుకరణు !
కాశ్వలశ్వగ్ధుసంయుక్త ! కరణుకరణు !
సాధులూకమగోర్విజ ! కరణుకరణు !
కరణు ! వివేక ! భూతేజ ! కరణుకరణు !

150

సీ. పాంకంబు గలమంచినింక నంకంబుగాఁ * గొంకంక ప్రియతో * బు. పుంక
 దిట్టతనంబుతో లట్టిగా సా మేన * గట్టులనొకమున్నెవట్టి నునిది
 వింతగా సికన బుంబంతిగా జూట్టి * నెరిసెనునొకపరి నొకరి నిలిపి
 పేల్చెనమేనికతోలు కాలుగఁ బావ * నీలతో ముప్పొంగునొకరి రొప్ప
 తే. పాపగ భసింపబుం బూసి యాహుతి నొప్ప.

గానిమేతరిసొమ్ములఁ గడుపుగరి

లచ్చినుగఁడును నలువఁయు నుచ్చిపాడ

బగము లేతదునినుఁగొల్లు నిగమవిమతి.

151

కా. నీ నీకోద్యవముగల్గి శోమగముమల * ని ప్పొన్నెముల * పే. నుంక
 చో రొక్కంకయు శోమగమును బునల్ తిప్పెను గాఁ బావ * పా.
 నోరాశ్శక్తిరీతి! మున్నెఁ డెరి నల్లఁ ఘోరి ప్రియ నెంబుగా
 గోరీమానవపద్మపట్టుగా! శ్రీకృష్ణ! బాగద్యంకం.

152

సీ. శివతివా యని నన్నుతి నేలు సేరి

వినయ మున్నెఁ డెరి బుంబం గంబంబు

మూఁడుడను నన్ను గొప్పఁబావ * మ. నెంబుతోడ

బాగద్యంకంకల సరితిభిన్నంబు.

153

క. బయజయపు వ్రాసెయిది * బయజయపు వ్రాసెయిది * పా. నుంక

బయజయ వ్రాసెయిది * బయజయ వ్రాసెయిది * పా. నుంక

154

చ. ఇట్లనేక ప్రకారంబులఁ బ్రస్తుతించి తిదనంబుగలుగు.

155

క. తిరుకారుణంబునిది భా * మనననన్ను గొప్పఁబావ * పా. నుంక

భిరణ్ణంబులొంగుఁ డెరి * పుంక * పా. నుంక

156

తే. ఆగయ గుర్రాక్షమాటక లుంబుని ముంబు

ఫాలమున భూతిదేవుడు శ్రీల దనఁ

బసిఁడిపావలు గొడిగి వ్రాసెయిది

గప్రప్రవిడంబు సేయుచు గొంకంబును.

157

సీ. నివి పిక్కటిలఁ బెట్టుకొని * నెడలేదు * పా. నుంక

గంకంబునీతి నేనుతింబంబు లనం * పా. నుంక

దుంబురునాగదాడలఁ దొప్పకొని సేమ * గొంకంబునీతి నేనుతింబంబు లనం

వందిమాగధులు చెల్వంది ప్రస్తుతిసేయఁ * పా. నుంక

తే. గమనం బరిచారికలు ముంగులును నొకరినొకఁ

బసిఁడితెల్లలజేఁ బరబరు లొనగ

క. అని పలికి సకలదిశలం | బనివడి చాటింపఁ బనిచి బాగుగ మొగసా
లను గంటువేళల గట్టిం | చెను జనముకల్లఁ గడువిచిత్రము మీలక. 165

వ. ఇట్లు శపథంబు గావించి దిశలంజాటించినఁ దద్వ్యత్రాంతం బంతయు
విని కృమంబున. 166

సీ. రత్నపాలలు పైఁడికట్టుబై త్రంబులు + శంఖసంఖ్యల మించు శంఖములును
పిడిగంటలును గేకిపించుపుఁ గుంచెలు + ఛత్రముల్ బులితోళ్ళు చామరములు
యోగదండంబులు యోగపట్టెడలును + గండవెండేరము ల్కుండలములు
తనువులభూతిపూతలు కావినస్త్రుము + శ్మైలై నరద్రాక్ష మాలికలును
తే. శ్వేతశతనములు రుద్రప్రీతీయలును
బాత్ర మగునట్టిరజతంపుఁ బాత్రికలును
గేలుఁదామరఁ బలువైన తూలములును
మొలకి బంగరుగిలుకు పావలును గలిగి. 167

సీ. అతులితవిమలపంచాక్షరీ మంత్రంబు + మించి శోరికఁ బరియించువారు
తలుచుగాత్రైవకథా రహస్యాగ్రము + ల్నెఱి శిష్యవరుల శిష్యులుచువారు
సారెసారకు నెను శృంగాయ రుద్రాక్షు + పశుపతయే” యని పల్కుచారు
నడుగడ్డనకుఁ గావాశాదిరవంబులు + చెలఁగించుచును వేడ్క నలరువారు
తే. చిత్రగతుఁ ను గానంబుఁ జేయువారు
సరవితో గద్యపద్యము ల్పరువువారు
నగుచుఁ గోటావళో ట్లొక మొగిని నడుగ
సాగి రానేల యీనినచందమునను. 168

సీ. మల్లయ్య పీరయ్య మఱి విరూపాక్షయ్య + జడముడిబసవయ్య శంకరయ్య
పిడిఘంటుచిక్కయ్య భీమయ్య సోమయ్య + శివయ్య హరిదాంక శేఖరయ్య
మరులయ్య సంగయ్య మార్కొండలింగయ్య + పర్వతనాథయ్య పశుపతయ్య
శరభయ్య రుద్రయ్య కరపాత్రసీద్ధయ్య + శివకంఠయోగయ్య శ్రీగిరయ్య
తే. విశ్వనాథయ్య పీరమోహేశ్వరయ్య
యాదిగాఁ జేరు గల్గి మహాత్ములయిన
జంగమస్వాము లారాజసముఖిమునకు
సరగఁ జనుదెంచి రత్నంక సంభ్రమమున. 169

వ. ఇవిధంబునఁ బలుకెంచి నృపాలుం గాంచి. 170

క. పీఠా! భూవర! మాకుఁ గాంచనశుగంధేభాంబరాంగోళికా
భూరిస్త్వందనమందితోపవ నదూభామణి శ్రేణిలున్
జేరెం గావునఁ బల్లెలున్ బతువులున్ లెక్కింప కగంబు మా
కీరా! కోరిక దీటు మీలు కింక నీవెంతేనియున్ ధీరతన్.

171

క. పాలు పెరుఁ గిత్తుగనమునుఁ

జాల ఫలరసముల దేనె శర్కర ఘృతమున్

మే లగుకజ్జింబులు నీ

వేళకుఁ జప్పించగోరి వేగఁబు మాకున్.

172

మ. అనుచుం గోరినజంగమయ్యలకు నత్యానందబీజమున్
మనుబాధీశ్వరుఁ డ్యవృషాద్యనిధులన్ మన్నించుచుం గాంచనా
సనము లెట్టి బహుప్రకారములఁ బూజ ల్పెనీ యూర్తితమున్
ధనిధాన్యాంబరముభి మస్తువులచేత స్థితి గావించుచున్.

173

క. అడిగినవస్తు వొకింతయుఁ దడవుక యూగుణమునగదె తాత్పర్యముతోఁ
గడువడి నొనంగుచు భూవతి ! పువయిన్ బ్రతినానగంగా బోధియింపగన్.

174

క. జంగంబు లెల్ల నచట భు | జంగమరాగాంగదని వెనం గొల్పుచు నో
జంగములై వసియించిరి | బంగరపుచుగంబులందు భాసుగనీలన్.

175

మ. ఈక్రమంబున నద్ధరాధీశుం డతునిదధగమ్యాదప్రచారంబు ప్రతి దినజంగమా
రాధన నేయుచుండె నని నూతుం డెఱింగించిన నైమిశాగ్రస్థమహామును లట
మీఁదికథా వృత్తాంతం బెట్లని యడుగుటయును.

176

ఉ. హగతుసారసీర శరదభ్రానిశాకరతారకాంబుడిం
డీరమరాళపార దపటీరవియ్యతి నీసితాభ్రమం
దారసురేంద్ర నాగకలశోతసుధారసమన్విభోజ్యుల
కాగ లసద్విహార ముమకాండవిదార! యుదార! శంకరా!

177

సగ్నిశి.

చాపకామజ్యోతిస్తార! తారణి కో

టీ! ప్రత్యేభకంఠీగ శంక్రాబిబ్బం

దాగకానీరమందాగ! సత్విక్రతా

చాగ! గోంజనంచార! గోరీశ్వరా!

178

తుగగవ్యసము.

ధరణిధరవరశగణ చిరసుభదాయకా సంగసాముకా

తగణిశశిగుచినయన దురితవిదాగణా! లగుకొంతా!

పగమపురుష హరిహరమత! పుగభంజనా! మునిగంజనా!

హర! గరభగళ! విమతదనుజభయంకరా! జను శంకరా!

179

గద్య. ఇదిశ్రీమత్కుక్కుటేశ్వర వరప్రసాద లబ్ధ కవితాసామ్రాజ్య
ధురంధర ఘనయశోబంధుర కౌండిన్యగోళి పనితి

కూచిమంచి గంగనామౌత్యపుత్రి బుధజనచి

భేయ తిమ్మయ నామభేయ ప్రణీతం

దైవరాజశేఖరవిలాసం బసు

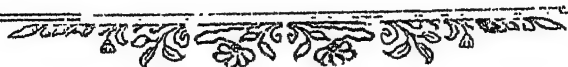
కావ్యంబునందు

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ రస్తు.

రాజశాఖిలాసము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ రాజశాఖిలాసము

పారగ! సురరాజహాళిభాసురగారో

టీరా! హరినితిగచగణ!

కూర్గాహితపడవిధిల! కున్ను, తునింగా!.

1

వ. అపధరింపుము నైమి కాంబునుహంబులకు నిధిలపుగాణవాన్యభాన్యన పభ్యాభుం
దగు నూశుం డిట్లనియె. అట్లు నింంతాంబంగమా రంభనదీక్షితుండ్ల యాగుమాన
ల్లభుండు వర్తించుచున్న సును నుమున నొక్క నాడు.

2

సీ. కున మైనతనుకాంతిం గనుం గొన్నచో నెం • ద్భిన్నమనఁదాంకకే కడలి పోలు
బొడవైనజడలదీప్తిలు సాంద్రీభుగబాల • జలజాన్తునుదులనోక జలమినేయ
నిండుచందురుఁ బోలునిటలభాగంబున • గన్యుభస్మత్రిపుండ్రంబు మోలునం
బరమానవశమునఁ బల్కుననేతినిపంతి • గళనవంబునకు గాగంబు గుంపు

గీ. మండితం బ్రువనండుకమండలువులు

నలరుపటికంఘసరులు నృగాజినింబు

గల్గి యరుదెంతె నమ్మిగో కాంశుకడకు

భూరిలీలాప్రచారుండు నారదుండు.

3

ఉ. వచ్చు తుటింగి మానిజనవద్య నెనుగొన నేగి మొక్కిల్లతో

ప్రచ్చి నునన్యగత్తు రుతిదీపితమునందు నుంచి తా

హెచ్చుగ నన్యసాద్యవిగు లిచ్చి కడు న్వినుతించి భిక్కుతో

నచ్చుకుం నన్యనాతికి ధరాధిభుం డిట్లని పల్కు... నేర్పునతో.

4

చ. మునిగె! స్వలోకములముఖ్యుడ పీత్యగభ శిష్యాగ్రం

జనితగుణవృ కాకుండవు సంతతిపుష్కలంబు మన్యునాం

బున కిప్పు డిట్లు రాం గనుట భుంకిగుంబుల కెల్ల దానరిం

బనునిభోగ భూగ్యవిభవాతిశయంబుల కెల్ల మూలముతో.

5

క. అనఘ! మిముఁబోటిపుణ్యులఁ | గనుఁ గొనుభాగ్యంబు మాకుఁ గల్గుటయెల్లఁ
ఘనమగునిధిఁ గాంచినవే | దనుఁ బోలుటగానె తలపఁ చాపసముగి! 6

సీ. అనవుడుఁ గలహభోజనుఁడు సర్వంపహఁ ♦ వరున కెట్లని పల్కె- వలసుమీట
రాజాధిరాజ! యోగమణీయగతిరాజ! ♦ రాజశేఖరపదాం భోజమగ్నప!
యాచకామరభూజ! హరిదత్తనిభతేజ! ♦ కాంచనాచలప్రభృత కలితశృంగ!
పండిలిజనకేయ! భల్లాణరాయ! నీ ♦ సరివారులేరు ముజ్జగములందు

తే. నడుగునయ్యలకల్ల లేదనక యాయఁ

జాలినా వెదియైన నీచరితమునకు

సంతసం బయ్యె నీపుణ్యమింతయంత

యనుచు ప్రింపఁ దరమె యయ్యజునకైన. 7

క. కొట్టితివి రిపులఁ జోగులఁ | జట్టితివి మహేశ్వరాంధ్రు! పంకేరుహముల్
పుట్టితివి వంశమణితై | కట్టితి వర్ణులకు నొసఁగుఘనమగు విరుదుక్ష. 8

క. వచ్చితి నీనుఁ గనుఁగొనుటకు | మెచ్చితి నీనుగుణములకు మేల్చి గిలుట నీ
విచ్చిన యగ్నవలకుఁ గడు | మెచ్చుగఁ బరితోమ మయ్యె నివో చుదికివ. 9

తే. పార్థివోత్తమ! నిశ్చలభక్తితోడ

నిందురే భావతంఘ గిరీశు నీకుఁ

గోరి సతతంబుఁ బూజించుధీరమతుల

కనఁగ నిహపగసౌఖ్యంబు లందఁ గలుగు. 10

సీ. ఫణిహారునకుఁ బ్రదక్షిణము గావించుట ♦ జేవాదిజేవునిఁ దెలిసిగొనుట
చంద్రశేఖరుపదాబ్జంబు లర్పించుట ♦ తవిలి శంభునిచరిత్రములు వినుట
పురదైత్యహరుని సేర్పునఁ బ్రస్తుతించుట ♦ భగ్గునిదివ్యరూపంబుఁ గనుట
ధరఁ జాగి పార్వతీభవునకు మ్రొక్కుట ♦ నెఱి నీకుఁ దనయందు నిల్పిగొనుట

గీ. వలయుజువ్వె నృపాల! పావనతమీల

నీగవుగా నీశ్వరుని నాశ్రయించువాట

కంఠింద్రీహస్తకర్ణజహ్నగనేత్ర

శిర్షహృదయంబు లలగు విశేషముగను. 11

సీ. వివదయ్య! శితికంఠు దనెదనితేపంబు ♦ గురుప్రపాంజనముప గోరికాంచి
హృదయపీఠికయందుఁ బదిలంబుఁ గావించియదె జగత్కళంకం గని తలలంచి
గరిమమీలగఁ దదేకధ్యానమున నుండి కడిగి మద్వ్యతిస్కరుల దిశిమి

తరళ. ముగల తేరికి నల్వరా కతివోద్యనీలఁ బలంగు న

పూరము లొక్కట శరముఖంబునఁ బూని యేసి బగలులు 21

దరముమీఁదఁగఁ బ్రోచి నట్టినునామయూభిషికిని

దగమె సన్నతినేయ నింతయు ధూళి నన నరస్వగా!

21

సీ. మహిమమీఁదఁగ సర్వసంతృప్తిరాట్టనఁ బొట్టు + గాయఁబ్బి కివ్వఁడు నాఁగనండు

కనుదమ్మిఁ బూజింపఁ నైతుభాగాతికిఁ + దిగముగాఁ జక్రి మేదోపుఁ డెచ్చ

బ్రహ్మాద్యఖిలజంతుపరిపాలఁ డౌటచేఁ + బశుపతివాసు సుప్రభున కలగు

కుశ్రతి “యేక ఏన రుద్రోన ద్దగతీను” యని + చనిశంబు నేచాని నభివృత్తిండు

తే. నట్టిగిరిజేసుఁ డఖిలేశుఁ డగునివాసుఁ

డార్చరత్నాధురీణుఁ డగొడిమూర్తి

గరళగళుఁ డొక్కయఁడ కాక కలఁగఁ మనోయు

దైవమెందైనఁబరికింప భగవీశాధి!

22

ఉ. చీమ మసీరుహగ్నిములఁ శేరి ఫలంబులపాగ మెంతయుం

ప్రేమ భుజించునీతిఁ గడుఁ బ్రదయొడలో గలయున్పురి మేఘ్రీనుం

దా మెసఁగంగ నేర్చు? విదితంబుగ నిశ్చలుఁ డైనభిక్షున

ట్లామినువాఁకతొల్పువిధ మబ్బభవుండు నెఱుంగ నేర్చునే?

23

ఉ. తొల్లి గుణాధ్యుఁ డైనచిత్తోండఁడు వేడ్కను నైలంగాల్పునా

వల్లభుఁ గొల్చి యాత్మజుని వంచనలేక వధించి భిక్షుగం

జిల్లఁగఁ బాక మగ్నముచేసి నిగంతిగకీర్తియఁజుండ

యెల్లజగజ్జనం బెఱుంగ నీశ్వరసత్కృపఁ జెందఁడే శిష్య?

24

క. కావున నీ వశ్చేఱఁగన + భావజనుదహగుని చగణపద్మగణులు స

ధౌభవమునఁ గొల్పు మిఁక నా + జేవుఁడు కనుగొని యుసఁగునివ్యపదంబుల 25

వ. అనుటయు ముసీంద్రుఁ కు నరేంద్రుం డిట్లునియ.

26

సీ. తాపసోత్తమ! ధరాధరకన్య కాధీశుఁ + డనిశంబు చొంగలిగునివీధమున

జగదుద్భవస్థితిసంహారకయఁడును + సకలభూతాంతరస్థాయి నుగుచుఁ

గర్తయు భోక్తయు గణాంతింపఁ దానెఱు + వర్తించుగా “శిట్లు” “నేట్లు” గొనఁబు?

కావున నద్దేవుకరుణాకటాక్ష వి + త్తణముచే వ్రతమెట్లు జరుగఁగలవ?

తే. కాక మముబోంట్లు కిది పూనఁగాఁదగంబి?

యనుచువివయంబుమీఁ మేలైనయట్టి

కట్టము లొసంగుటయు మాని కౌతుకంబు

నుదిని ప్రియగ వికసితవదను డగుచు.

27

క. వీణీయమతిఁ గూర్చి జగఁ * త్ప్రాణాశనభరునిమహిమఁ బాడఁగ విని భ
ల్లబుండు మది జొక్కుచు గీ * గ్వణమునీందుని నతించె గభసముతోడకా. 28

వ. ఇవ్విధంబున నాగండుం డవ్వసుంధరావల్లభుం డొసంగుపూజలఁగెకాని యనే
కాశీగృహనంబు లొసంగి యతినిచేత నాబ్జ వదనీ తదవ్వత్సాంతం బ్రీత్యగుని కెఱింగించు
వాడై చనుమఁ దనమనంబున.

29

సీ. లిలువలనొక మంచివినివమించినసొమ్ము * సొగసైనసిగఁపువ్వు తొగల శీఁడు
పాలుపుగుల్మినయాలఁగోతు చొక్క-పుజక్కి... * శరంగు సేనితోలు పట్టునాలు
తెలివక్కిబలు గొతుతలపునగ్గ- పశ్చింబు * బొగ్గనయ్యవ్వసం బోగిగంబు
వణఁగుబ్బలిపట్టి వలపులయిల్లాలు మొగములొలికివేటి ముద్దుగొడుగు

తే. సరవిఁ జక్కు-లయొకిమీడు సంగడిఁడు

పసిఁడిచల పిల్లుపెన్నుండు పొసఁగునమ్ము

కడలిదనసామునారియుఁ గుడమిశేరు

గాఁగఁ జలువ"ందుముక్క...ంటిఁ గాంతునుదిని.

30

వ. అని మహేశ్వరధ్యానంబు నేయుదు.

31

చ. చని కనియున్ని లింపమునిసంతకభవ్యయశోవిశాలముకా

సనక సనందనప్రముఖసాధుగణస్థలిమూలమున్నసా

నతగసాను శేఖరగర్భకన్నగకంబుకంఠగీ

జచ్చుగుగానఁబూనితభుజంబుజాలము వ్యేత్యలముకా.

32

సీ. ప్రకటితమహాకావ్యవిద్యోతాన * నామూదవగభృత్సోమధవము

ఘోరిగంబుపూర్ణోర్ధ్వోర్ధ్వలాలాల * గీర్వాణకామినీ గీతగవము

చారుమాంబుపూరి తోగుతరాదేమ * గీర్వాణకామినీ ప్రకీర్తనము

సదమలవగంధగీ సరిహాసంసంకూఢ * మానితిహ్వార్జ్యయనూసగవము

తే. సతతగంగాశగంఁ సంతతిబలుక

చక్రసాగరమాంసాదిశతునివము

హక్కు...టుం తెలంగు మిగులఁ గన్గత్సవముగ

సుగువిగంధన యత్మహీ భగమునందు.

33

చ. గుణగుణ పద్మరాగమఁడుకూటతటంబులఁ గిరీడనేయు స

త్యైకనికంబు లాప్రకటకాంతంబులఁ జెంది వసింపఁ దుమ్మెడ

అగ్రగున వానినూత్న మదసౌగంధసేలలఁ జేరి నిద్రియం

దెలుంగకయుండుఁ ద్రిచక్రగుమ నెంతయు నబ్బునపొలునోడుతనం.

ఉ. చందురుడాలచప్పపుఁజాయలఁ గిన్నగవంపకు ల్గడుగ

బొరిదుగ నాశ్రమంబులను బుష్పశ్రీముఖముతోలిఁ జేలి తా

గుందుగు చేలునుం బవలు నత్తుతులంగళగన్నభాంకును

గప్పందముల న్మణు ల్లఱగి పెంపలగం జయిఁజిల్ల నగ్గిరికా.

35

సీ. కొదవసింగములతోఁ గదిసి మేలములాడుఁ ఁ సేనుమ నున్న ప్రియాణములు

వాడిమేకంబులఁ గూడి వేకుకతోడఁ ఁ గీర్తిడించుఁ భోక్తృత్వం లేడిగములు

పేర్పితో బావుగుల్లిలుల మెల్లనఁ ఁ సద్యోబు లాడు మూవక నఁదుంబు

గాదవం బలరాగఁ గా కెనుబుగోనులఁ ఁ జేరి వీలల నుండు పాపవములు

తే. శిలువలును ముంగినుచాలఁ జెలిమిసేయుఁ

దగబలెప్పుడతోఁడేళ్ళఁ దగిలియుంపఁ

బగ లొకింతయు నెఱుంగఁ కిప్పున్వశమునఁ

దుహినకర శేఖరునిమహానుహిమఁజేసి.

36

మ. కమనీయామలతోయ సంచుతములొ కొనాదగొజంబు లల

దము నూత నిస్సలసిల్లుచుండుఁ బొగిన్దొందగ నప్పగి నేతలములు

గునుచేందీపరపద్మహల్లకలసత్కూర్మొండెజగ్గిహన

కృమనవాల్మీకికుశీరహంసబకగోకన్తనధామంబులె.

37

చ. ఘనమగు పోకమాఁకులును గాంతినిఁ జెన్నగుచున్న గున్నెలం

బనసలు వాగిశేఖములు సాంబులు స్వనశృంగుసౌలం

దంములు సాదాబాములు దాడిమము లున్నగదాన్నెలానిగా

దనయనైకభూజములు తన్నెగిరేసనిపప్పు ముఖం.

38

వ. నుతియును.

చ. సకలవిపత్రిము ల్పొక్కిరింపొలక గుండునూనె స్వసింప నిం

చుకకుకనామ మబ్బురునె సొంపున మూకు చునుంబడి నాశ్రమి

కుకిము లటంచు నెంతయును జూడఁగ నోన్వక తిమ్మల బల్లములక

కుకములు పల్క నం దతులతోభలఁ గెనుపలొకలముల.

40

చ. సకలనుమంబులం దుణుముశంభవ శక్తినిరంది వానినూ

జకు వెలి యెనగేదఁగిని సమృత్తి నుండు నటంచు పుట్టచగ

పకములు పూన్కితోడ మధుపమ్మలం బూరింఁ గోలుఁజేసి

యక యటుగానివో మధుకరావలి సేసి నదేమి వానికొ?

41

తే. మండుకొని గండుతు మ్మెదపిండు నిండి
యుండ గన్నులపండువై బొందుమల్లె
పాద లలరు నందు హరిరత్నములు ఘటించి
నెఱినిడినముత్తయంపురబందిరుసంగ.

42

చ. మరుచిరపల్లవప్రకటచాతలతాత్థితోకేలావళు
ల్వరసం జెలంగు మాధవుడను వావిరి నవ్వనలక్ష్మి కెంతయుకొ
గ్గులుగుగం ప్రేమతోడుతను గూర్చి యుసంగినశోణినగజ
స్ఫుగదసిలోత్పరైఘములం బొల్పుగుమాలికలో యసంగడుక.

చగడ. నుఱియుం బివురించు నెలమావులను రావులను

బారిపారినివిలసిల్లు పూవులను దావునను
సోలయుదును హరుతగ్గునములం లీనముల
దలరునిందిందిరవిశానముల గానముల
వారూఢఫలగిసాహాగముల బీరములం
గరి పోలుపారుమదగ్గముల వాగములం
బగలు రేయలతాగ్రిభాగములభోగములం
బాగ రక్తి కూయుపికపూగముల రాగముల
మాటికినిబాదరిండ్ల మాటులనునీటులను
గుటుములంబులగుసుర కోటులనుబోటులను
దానకము లైనమందారముల తీగముల
మానెనపుడొడిగుమగములపూగముల
మరిగి విద్యాభగతుమరికల పేరికల
సగసగతి నలరారుశాసకల కోరికల
విరిసినిగాలుల నెపుడు వేదములనాదముల
ముగ మునునిజనులన మ్రోదముల వాదముల
నలను ముప్పసంతతానందముల వేదందములం
బ్రియలీలడగుకధుబృందముల చందముల
బలమైనపూరదేవేవానలను గోవలను
దేలంగి తడియునిలింపనేనలను శానలను
దొలుదైనఘనసారతరువులను బొరువులను
దిగ మైనవలచదురు తెరువులను విరువులను
నెఱిఁబూచునంగెంగి నీడలను వాడలను

మీలగిదిదానిల లనదగ నానాకీటకకోటులం బూట్లు పచ్చికపట్టాలునూ, పచ్చికపట్టాల దట్టంబుల్ల నురకతెప్పిదగల భాసిల్లు వచ్చిరగంబుల పలువు నవలను నిండ్రిగోపంబులును నలిగి విరళింపావృంధులను హోతనినాటకవారిధా రాకగిల్చి నుచున్నట్ల గమనింపఁబోలే సమంచితనీలకంఠ శబ్దంబు, దివ్యగ్రా సమంతయుం బోలే వికసితను నునోమున్నట్లై, యుత్పన్నంబున నున్ననా న్నదం బగునన్నుమంబు నొక్క భాగంబున.

46

చ. నొలకంబు బద్ధమున నొకవలు కోమలకాంతర బంధు సప్తమం

లగ్నావళిప్రసాద బాదల భవ్యవిహారదుగలీలబాణులు

నగ్న లనదగ నీలను పెన్నులు గానుగ పేనులతోరన చాల ని

గ్నైత వసీంప నలగుల శంఖచురుం బలగాను నొక్కడక.

47

సీ. ఉత్తరనిలములముత్తరంబు లలకారం * సాంధ్యసమగపక్షంబు నులకు

తీల మోలు కపాలసాలము ల్లుచుల్ల * సదుత్పల్ల నిక కాల్పద్రుమగారు

బలిక నోడినధిగ కాంతిసూసము గాల్చి * పండ్లభానుడు వేని బురుగుమండ

గొన్నులగుబ్బు కల్గింపలదగడం * వల్లనానుమ మనె నుల్లసిల్లు

తే. దొంగలను నెగలబాని నేటి దృష్టియంద

జేమనలే నని తలచి నిత్యదానిధమున

యామినులు నీగ నులమోలు నన్నమున

నలను పోగులయిబువొక్క పరిమనంగు.

48

చ. ముగ్ధుడు సమంధ మందగ తొందబ్బంద నివృత్తికన్య ౧ లదపానానందతప్తదయాన

విందలంబున పరిహారం బగువిశిష్టమయలును నొక్క భాగంబున నలిగి

యట్లు పెడద్యోమమున దివ్యుని యుష్మదీను చుట్టంబు నొకగాన మనోవాంఛ

పలంబు నెన్నునీ భాగంబు భాగంబు.

49

సీ. మౌనము లనీలమూర్తి కాలంబుగాన * పల్కనమోగెన ప్రవాళపువ్వు

గాన ను పల్కనమూర్తి కలగెను * మహిమి కాంతిని నెక్కనంబుము

శరణుగొన్నను పుష్పతో పరిపూర్ణ * బ్రతుకునలంబులు బలమి నొలుకు

మీలగిది దుమగ పుష్పగాన పరిచి * బంబు పేతాగ్రులు పలువు నెలప

న నెక్కనాన్యయందగ్య గౌరమాశ్రీ

పాశ్చిమ భాగంబునానుగద

గాననపల్కనమూర్తిని నిర్ణయములు

నీలముని నలంబులు భిల్ల నభిమతింప.

50

౧. మౌనమును.

51

సీ. గొనికొని “సశవ ఏకోదేవ” యంచును ♦ సరవిత్తోఁ బల్కె-దుశారి కలును
 దత్తవీరిని “శివా త్వరతరంవాసి” యం ♦ చాడెడుచుద మరాళావళి-యును
 “హర వాసు దేవ మహాదేవ” యని భక్తిఁ ♦ గీర్తించుఘనరాజకీరములును
 “భర్త శంకర పరబ్రహ్మ త్రినేత్ర” యం ♦ చారయఁ గోరుచుయూరతతులు
 తే. నభవభూతేశహరివిరించ్యర్చితాంఘ్రి ♦ పంకరుహయుగ్మయని గోపగభృతములు
 గలిగి యభినవంశృంగారగరిమఁ దసరి ♦ నుమితగతి నొప్పుశశిమాళిమందిగంబు 52
 క. అద్వివృధామ మెంతయు, ♦ సుద్ధామతః జొచ్చి యందు నొక చెంగుటఁ దా
 నుద్దీపితమణిమయ మగు, ♦ గద్దియపై సౌఖ్యలీలఁ గదిసినవానికా. 53

సీ. ఘనరత్న రజన కాంచనభూషణవ్రాత ♦ సతతవిహారయశస్సమేత
 నిజభక్తలొకమానితకల్పభూజాత ♦ భూరికారుణ్యః స్ఫురితచరిత
 మహిమ దానవగర్వచుర్దనవిఖ్యాతి ♦ మునితాప్సోజనముదితగీత
 కమనీయతరంగవ్యకరభృశుకపాత ♦ వితతకటాక్షసోమితవిధాత
 తే. బుధజనవ్రాత కేలభువనమాత ♦ మగు సహానితనగలాత నమితపూత
 నభినవానందబంధురస్వాంతుఁ డగుచు, ♦ గనియెసుగమాని కన్నులకల్పవృక్షిగ. 54

సీ. సర్వగీర్వాణ ప్రచయసమర్చితదివ్య ♦ చరణారవింద యేహరిణ సేత్రి
 హరహీరపటీరతారకాహిమచారు ♦ కీర్తివిస్తార యేకీరవాణి
 సతతమానితదాసజనగృహంగణనవ్య ♦ కల్పభూజాత యేకంజలకంఠ
 నమరారిసందోహసంహార కరల స ♦ ద్విక్రమోల్లాస యేవిధునిభాస్య

తే. చిరతరైశ్వర్యయుక్త యేచిగురుఁబోడి ♦ విమలసౌందర్యమాన్ది యేర్పిగదఁగూడ
 భూరికారుణ్యచిత్త యేపుష్పగంధి, ♦ యట్టిశ్యామి నతిశక్తి-భింబుతిండు 55
 మ. ముగరానార్చిత హృదపద్మయుగళి! నూరిస్స వానందినీ!

శరదిందుప్రీతిమాననుందగముఖీ! చంచల్కుగం గీతఁజీ!
 పరదై తేయభయంకరీ! శివకగి బ్రహ్మాండభాండోదగి!
 దురితవ్రాతలసన్మంతంగజహరీ! దుగ్ధ! జగత్పావనీ!.

56

తోటకవృక్షము. జయ శాంకరి భూరియాశస్సునితా!,
 జయ సగ్వరప్రదసానుతా!
 జయ సంతతపావనీ! శర్వరతా!,
 జయచంద్రధరప్రియ! శైలసుతా!

57

చ. అని వినుతించుచున్నఁ గని యంబిక యిట్లును నోమునీంద్ర! నీ
 వెనయఁగ నెందు నుండి యిటు కిప్పుడు రాక జగంబులందు స

జ్ఞు లగువారివాగ్దలు నిజరియిగ వేగ నెఱుంగఁబల్కవే
యనవుడు నాగదుండు వినయంబునఁజెప్పఁదొడఁగఁబొంగుచుకొ. 58

ను. విను శంఖాణి! యశేషలోకములు నే శక్తించితింగాని ధా
త్రిని మధ్వుల్కడుశంభుభక్తినియతిం దీపించుచున్న శ్లోకం
జనితానందము నొంది గంను నాకయాశ్చర్యంబుఁ గన్గొంటి నో
జననీ! సత్కృపఁ జిత్తిగింపు నది విస్మయంబుఁగాఁ దల్పురక. 59

నీ. ఘనత మిఱుగఁ పింధుకటకం బనఁగనొప్పు + పుగవర మొక్కటి భగణియందు
నప్పట్టణం బేలు నమితికృపాస్వాంకుఁ + దగ్గవంశజుఁడు భర్మావ్రీధీరుఁ
డనుదినఁజేవప్రతాపాగళింతుండు + భల్లాణుఁ డనురాజు భక్తిమిగుల
నడుగనిజంగాన కలరఁగా నొట్టగు + నడిగిన లేదన్న నదియే తనకు

శే. నని నిశలనెల్లఁ గాటించి యద్భుతిముగఁ + దననుమొగసాల నందంబుఁ దనరగంబు
వేలఁ గట్టించె నెంతయు వేడ్కఁతోడ + నెట్టివేడిన నెఱుల కిచ్చుచుండు. 60

గీ. మఱువఁ దెచ్చుడైన శివనామమంత్రిజపము + వెలవఁ దేదైన నెఱులు వేడుటకును
బలవఁ డరిసంఘములకు సంగరమునందు + గిరిశపదభక్తినిరతుండు నరవరుండు. 61

క. గోప మన్నికన లేద + గోకొపహనిగతప్రతాపుఁ డొగి నీతనికిం
గోప నని తలఁచి కాత్రిక + భువతు లగుదురు తమదుపుగవరములకుకొ. 62

గీ. అట్లొగ్గిజూసఁ రిసన్నుద్ధి యుగని + భక్తిమార్గంబు భాసుగయున్నఁ దెలిసి
మోతఁ నొకిరింప నుద్విజిఁ బ్రాకటముగ + సమదపికవఁగి! శంఖాణి! జలజపాణి! 63

ఉ. నావుడు శ్రీపుత్రి మునివాగునిపల్కుల కాత్రిలోన నెం
నో వలఁగింది సుంకసముతో నపు డాతని వీడు కాల్పి భి
క్షువలిఁ బోయిమతత్పత నందముమీఱఁ బరమార్థహేళి గూ
భానజుగర్వభరిజనునిపాలికి శీఘ్రమ యేగి యిట్లనుకొ. 64

నీ. జయ జయ ఫణిహర! సర్వలోకాధాన! + జయ జయ నా చాప! శశికలాప!
జయ భక్తముగధూజ! సంతోషోబ్ధులతేజ! + జయ మహాన్నతశవ! సాధుపాణి!
జయ మానిజపాల! సామగానపిలలో! + జయ చక్రధగబాణ! శరధిరూప!
జయ చారుదిగవహ! సామజాజినవాస! + జయ ధర్మస్తుతిపాత్రి! సత్పవిత్ర!

తే. జయ జయమరపముఖునిగకదంబ + భగ్గమకుటాగ్రసుఖుటిత ప్రకటనూత్న
చిత్రగిక్ష్మప్రభావిభాసితమదివ్య + చరణపద్మద్వయోల్లాస! జయ మహేశ! 65

వనమయూరవృత్తము. సామజహరా! హా! తుసాగరభూషా!

కామిఫలపరిదా! జగద్వింతవేషా!

తామరససంభవమతా! గగనశీతా!

నీమహిమ లేఁ బొగడనేయ నె గిగివా!

66

క. జగములు వడిఁ బుట్టింపను + దగ సంగక్షింప నణఁప ద్రవమ వని ని

నొగడునుగాదు ముదంబున + నిగమంబులు దేవ దేవ! నీలగిగివా!

67

క. అరయ నొకవర్త విని మీ + కటిఁగింపఁగ వచ్చితి నిపు దెగితము వేడ్క-ం

బరిపాటిఁ జిత్తిగింపుము + పగమేళా! నగనివేళ! భవ్యవిలాసా!

68

క. హెచ్చుగ గొల్చినవారికి + మెచ్చుగ నధోగ నయిన మిగులం గ్బవతో

నిచ్చును మైనదేవుడ + వచ్చుగ నినుఁ బొగడఁ దగమె మువ్వభిక్షనజ్జా.

69

సీ. దంటయై యొకఁడు నేత్రమున నిశ్శూళించె + పంట నొక్కఁడు గొట్టి బొట్ట లేక

యింట గావలియుంచె నిరవుగా నిన్నొక్కఁడు + జొంటిగా దండెట్టి నొకఁడు గినిసి

కంటకంబుల తోకటఁగ్రుమ్మె నొక్కఁడు + కుంటననిన్నుంపెఁ గోర్క-నొకఁడు

గొంటితనమున తాల్గొని తొప్పె నొకఁడు ని + నొంటిగ నెలిఁచేసె నొకఁడుతూని

తే. మతియు నిటమోడ నద్భుతకరముగాఁగ + నొక్క-భక్తుండుధాత్తొనె నెక్క-ముగను

నిన్నుఁగొల్పుచునున్నాడుచెన్నుమీఁ + నతనిమహిమనుసరిఁగింతునభివ! వినుము 70

క. సెటిసింధుకటక మనియెడు + పురి యేలుప్పూలుఁ డమితపు.వృందం లగ నీ

శ్వరభక్తుఁడు భల్లాణం + దోహదఁగ సతితంబు జగదమాన్వ! పరుఁడే.

71

చ. అడుగకయున్న జంఁమున కారయ నొట్టగుఁ గోర్క. మీఁద గా

నడిగిన నియ్యకున్నయెడ నట్లే యగుం దన కలమఁ బల్కి తా

నెడతెఁ కెద్దియైన వడి నిచ్చుచు గర్వముతోడ నున్నవాఁ

డుదుపతిసత్కిరీటు! కమలాదగవ్రాజిత! భక్త వత్సలా!.

72

గీ. అతనిపట్టణమునకు నీ ఐరుగుదెంచి + సగవఁ దదృశి మ్మాంబు లగసి చూచి

రమ్మ వేతగ నని గిరిరాజపుత్రి + పల్కుటయు మోదముననుండ భిన్నుఁడవుడు 73

క. అద్భుతము నొంద నేటికి + మద్భుత్వలబాడ తిలఁగ మదవతి! సగనీ

జోద్భవహరిజంభాసుర + జిద్భోగిండులబఁ దగమి! చిగతగయుక్తిజ్జా.

74

క. నాకన్న సధికు లెన్నగ + లోకానీకంబు లెల్ల లోకానోహలక

కోకస్తని! మద్దాసులు + చేకొని యెటులాడుచున్నఁ జెల్లం జామ్మి!

75

ఉ. నిక్కముఁ దెల్పెద నివసము నీరజనేత్ర! విధాతనీయుం

జిక్క-నొకింత భక్తునికిఁ జిక్కినవత్సతి నట్లు లాటచే

మిక్కిలి భక్తిచేత గొలిచి మాతీ నరుండు విధూశపాపుఁడై
పెక్కువిధంబుల న్మహినిఁ జేర్చి వహించు నుదగ్రీవీలఁక.

76

తే. అశ్వమేధాదిమాగంబులైన భేను, * భూమిరత్నైభవాయశులాపురుషశకట
ముఖ్యదానంబులైన నోమాహనాంగి, * సరవి మద్భక్తి క్రింతైనసరియో? చెపుమ!. 77

క. అగ్నినచో విధివైనం, * దలఁ దుగ్రింతు విజయ మితి దయచేసినచో
దలఁ దాల్చు నెపుడు వేడుక, * లలర గురుదోహివైన నంబుజసేతా! 78

క. కింటికి శౌప్యవలె వ్యా, * ల్లంఱిం! మద్భక్తవరునిఁ గాచుకొలుకు పె
స్వంతం దిరుగుదు నెప్పుడు, * వింటే! చర్చింప నికను వేయెమిటికిక. 79

త. శావున నీగువాక్యమును గాదన కిప్పుడ యేగుదెంచి త
ద్యున్నదగుభక్తి చూచుటకుఁ గోడ్కొని శిష్యముగాఁగ వస్తు ని
చోరవదర్శిను ల్లాంబ శోభనలీల వసింపు మింపుగో
నీ వని పుష్క-యనిమితు నెన్నది సమ్మతిచేసి యంతకుక.

80

తే. వారినురేశజ్ఞసంభవాద్యయగవగుల, * వేడ్క మొలంగ నప్పుడే వీడుకొలిపి
కొలుపు చాలించి వేవేగ నిలకుడ్కి, * తనర భల్లూఁబడికిఁ బనుచునుండె. 81

క. చనిచని కనే. శివుఁ డొకచో, * ఘవతగకల్లోలమాలికాతరి భాసి
నిద్దమతయశోగాశం ద్రిభు, * వనదురితవివాశిఁ వృగులవలనారాశిక. 82

సీ. వేణువలలోదంచ దేలాలతాగ్రాగి * హేలావిలోలాలికాలకంబు
భుంధిల్లి, హేమాంబుకుగ భీనపగ్గారి * కుంభీగసంగంభబృంభితుంబు
నంగున్నవలొక్కంబుఁ బంకావలికి * శృంగారతాంభోనతంబు కలము
భూరిపి కానపలచానాధానాధాన * వాగచాయతనప్రసీదభుమి

తే. గిరివిలంబుభిరువతిమింగిలకొన, * చలనమతిక్కుటికృతయువజలంక
భగవద్గుఁటుకవరుకుంభీకృత్తి, * శంఖవరగర్భియగు మౌనాగరంబు. 83

స. పరిలంబంబుల న్మమచుసామిగి నీకు నిసం జూసంగనే
ప్రకటితలీల నంచు నలసాల,దలి నిగ్గనెంచి తాఁ బురాం
నిరువతుఁ కాన్క- లిక్యవ ముదంబునఁ బుష్టియుధాసముత్కరం
నాగో యను నొప్పు భేతని యుప్పున న్జులగానీ సంతయుక. 84

లంకాగ్రామి. ఇమ్ము లగుఘోర తగవమ్ములు

వృదంగనినదమ్ములుగ నందబచయమ్ముల రుతమ్ముల
గ్రమ్ముకొని గీతపుగవమ్ములుగ సారకుఁ
జ్జవమ్ములభవనలో భువనవమ్ములుగ మోయికు

నెమ్మి యలరార నటనమ్ము లానరించు
నలకొమ్మలూ యనంగఁ జేలువమ్ముక నకూపా
రమ్మునఁ జలంగునిరతమ్మున విలాసగతిఁ
దిగ్మృతచు వీచిక లొక్కుమ్మడినిఁ జూడన్.

చ. సలలితసూత్నరత్నమయనైకతము ల్విలసిల్లు నచ్చక్షుల
గలితబలాకజాలము లఖండగతి న్వసీయింపఁ జాల ని
మ్ముల మణిమేఖలాఘటితముం బరిశుద్ధనవీనిచేలముం
గలజలజాక్షి చొక్కఘని గారపుగొప్పపీఠంనులో యుపజ్ఞ. 86

ఉ. జాలరుపువ్వుఁబోలులు వెసం దనులి త్తరినాలుఁగన్నులం
బోలిక చేసియో యనఁగఁ బూనికె పాలి కిందుమీల బ
ల్లాలమునందుఁ గుర్తు రధికం బగుకోరికమీఱఁబట్టి తా
లేలు పాడుకొంచు నుది కింపున నవ్వనరాశిచెంతలజ్ఞ. 87

కా. ఆరత్నాకరతీర భూములు సమద్యుల్లాంగ లీతాశం
వీరామృకృముకప్రవాళకదలీబిల్వాన్లుకాకేళి
నారంగప్రముఖాఖిలాగమవినతానచ్చాయలం దెల్లఁబ
ల్కారం గోల్కలవిశ్రమించుచునునీలజ్ఞ గూలి దానంబిహన్. 88

నీ. రమణీయహాక్తికరశితపాదంబులు) మేలైనవారినిలజాలకమును
విమలచంద్రోపల వేది కాఫలములు) గురుశరణిగానాగగుప్త్యమునను
కురుచిరవైడూ యసోసావితిశులు) పాటింప వజ్రిక వామమునను
బటుపుష్కరా సంఘటితాగ్గళంబులు) భూరి గాగున్మృగాన్వాగమునను
తే. సుంధదున్నతిగిర్దుమస్తంభములును,) గలతసంతతశృంగ గాగగినుతోడఁ
బొలుపుమీ తెంబుట్లాణపుగవరంబుఁ,) దగఁ బ్రేషింపె న్నెజ్జన్మృగమునఁగా. 89

క. అప్పురవీధిం జనుచోఁ,) గప్పురము జవాది యగుగు కమ్మరినును బ్రజ్ఞ
గుప్పలుగ నుంచి యమ్మెడు,) గొప్పససారమును గాంచెగును నొకచోటజ్ఞ. 90

చ. నిరుపయగత్న పుంజరమణీయతలేందుశిలావిత్తర్జనై
నరయ సమస్తవస్తువులు నమ్మెడువైశ్యునిఁ జూచె గూలి తా
సులమణిశృంగసంగరజితో ర్విధరాంచితచక్రస్థనీయం
దిరువున నుండునట్టియల కేశ్వరుఁ జోలినవాని నొగ్గిడజ్ఞ. 91

క. హాటకమయచిత్రాంబర,) కోడులు మేటులుగ నుంచి గూలుతుగ నెప్పుడు
స్వాటించి యమ్ముచుండెడు,) చోటులుగ నె నొకటి నిందుకాటుండు నీటజ్ఞ. 92

క పాంఘానవేద్య-తోడ భు, २ జంజనుగాజాంగునంతు వెసం నమంగొనియె
రంగస్తంభంః ఘనమా, २ రంగశతాంగములః ములదనన హాకవోటె.

93

క. చామరం నె వొక్క పోయ నవకొంబనగల్గు సమం చనుర్మితకా
ఘనలన పే గులాటకకంకిణ కంఠభంగమహాదయం
డనెద చామరం నలనయింబుభంబు నిల్పి క్రియించువోటులం
దునెద చుగిలేనివేటకలతో నంగార పుగారి సారథి.

94

చ. భామరం విప్ర కంఠంబునమంజు పాదాంబుదాల్ పుట్టి గుండ్ర
గుండ్రంబు వేద నాగరంగాంబు గుండ్రంబు లుద్భవంబున భామరముల్
తొంగి చూచునా దుగ్ధదంబులంబు లంగరంబు పోయెను
లన్నిచుట్ట నే నెట్లంపె న న భూమి నెట్లంబు పట్టి యున్న డె.

95

వ. మెట్టి గుమ నెట్లంబున భూమి నెట్లంబున ప్రభు శక్తిబిద్ధాన్వితపరమార్థంబు జనభానురం
బులగు నెట్లంబున నెట్లంబునమంజు పాదాంబుదాల్ పుట్టి గుండ్ర
గుండ్రంబు వేద నాగరంగాంబు గుండ్రంబు లుద్భవంబున భామరముల్
తొంగి చూచునా దుగ్ధదంబులంబు లంగరంబు పోయెను
లన్నిచుట్ట నే నెట్లంపె న న భూమి నెట్లంబు పట్టి యున్న డె.

చ. గతివతిభువనంబున నెట్లంబున భూమి నెట్లంబున ప్రభు శక్తిబిద్ధాన్వితపరమార్థంబు
జనభానురంబులగు నెట్లంబున నెట్లంబునమంజు పాదాంబుదాల్ పుట్టి గుండ్ర
గుండ్రంబు వేద నాగరంగాంబు గుండ్రంబు లుద్భవంబున భామరముల్
తొంగి చూచునా దుగ్ధదంబులంబు లంగరంబు పోయెను
లన్నిచుట్ట నే నెట్లంపె న న భూమి నెట్లంబు పట్టి యున్న డె.

97

శ్రీ. చిత్తజానుదంబుల నెట్లంబున భూమి నెట్లంబున ప్రభు శక్తిబిద్ధాన్వితపరమార్థంబు
జనభానురంబులగు నెట్లంబున నెట్లంబునమంజు పాదాంబుదాల్ పుట్టి గుండ్ర
గుండ్రంబు వేద నాగరంగాంబు గుండ్రంబు లుద్భవంబున భామరముల్
తొంగి చూచునా దుగ్ధదంబులంబు లంగరంబు పోయెను
లన్నిచుట్ట నే నెట్లంపె న న భూమి నెట్లంబు పట్టి యున్న డె.

- తే. బాగుమీతినపగడంపుడదీ? లనంగ, * నూతపు గలిగిననోలుకరమోలుపు లనంగ
రూపలావణ్యయావనలాధి నలర, * యందముగ వాగభామిను బుంగు గంగు. 98
- సీ. అళులు తామరలు చెల్వారుమారునివిండ్లు * కలువ తోతులు మందొగింపులును
కుందము త్కంపునింజాందునద్దంబులు * శ్రీలు శిశిమము బిడ్డగుటాను
లలశంఖములు జక్కవలు నీలసగ్గము * స్వీదులు సింగము బిడ్డలముగ? లంగ
లినుకతిన్నియలు బాగనంగుదిం బెనవిరు * లగ్నరక గాను కమలనగ్నములును
- తే. గచ్చపంబులు నొనంగూర్చి కమలభవుడను, * మిగుల పేగుపు దిగని విక్రమపదలు
భూశిశ్పంగారగరించే బేరు గలిగి, * యలయగమ్మింగుచోటానినామనామలును. 99
- ఆ. అతులగతులఁ బతుల నత్తులపగులసరి, * పతులగే గి మాక మునులు
నుతులఁ దనరురూపవతు లగునావార, * సగులపగులు గల రక్షితులనంగు? 100
- ఉ. అనవహనమోషిదధగాన్యుతపానవోపగూహనో
ల్లాసముల న్నిమంచితనిలాసముల న్న్యూనంధసాగవు
న్వాసనల న్మృహాసముల వావిరి న్నజరాజగూహల
న్బాసురనీలఁ గూడుకొని పల్లవంధుము బుంగు గందలాడ. 101
- క. దూతంబుల న్నుగుతగనం, * శిశులంబులనో నుడి గుండ గుండు " ఆ మం
ఘాతంబులు వనయింతురు, * చేతంబుల నో నొల్లుచున్నవ న్నగంబు. 102
- చ. మదనకిరావతీగృతగమాంబుల శాస్త్ర నలల నులు
గదిసినభీతిఁ బల్లవన్మృలంబులు వాగచూపుచేతము
ల్కుదురుగ శర గుబ్బునను గొండలవాటాని దాఁగ నాఁగ ద
త్పదనముగందు బెబ్బులులచాడ్చున వేళ్లలనొల్లునుండు? గి. 103
- వ. అని వేళ్లవాటంబు వాటంబుగాఁ బ్రవేశించి శరణాటంబు దంబులనో నొల్లు
నొక్కచోటికి రావించి. 104
- సీ. బన్దు సరంబులు పచ్చలకడియంబు * లాశిమునోపుండేరు లంగూలును
గన్నులు బవిరెలు గంటల మొలనూళ్ళు * గండ్లవభుజశీర్ష లంగూములు
మొగపులతీకలు బాగడలు నూలి * స్వీలంపుముంగులు శ్రీ శత్రువులు
చెవుల పువ్వులు నుంచుచేర్చబొట్టులు * సోపాపుబంగారు ముని శరీర
- తే. లాదిగాఁ గల్గుదిగ్యభూపనవలియును, * నన్నెనీరులు అనికలు నలసివెలి
విత్తమును వేగ నొసఁగెనవ్వెలఁదులనును, * గల్లునమి శినినాగాబులన్మెచ్చునఁడు 105
- చ. అటుల నొసంగి యొక్కనకంబుజపత్రవికాలవేత్త్రం
బటుతర కామకాన్త్రుచయపరగుడై విలసిల్లునట్టి న

ద్విటూ నొకనొక్కని న్నిరుల వేకుకతో నొసంగూర్చె వారిఁ బ్ర
స్ఫుటగుట వీరిసౌఖ్యములఁ బూని వసింపఁగ జేసి వాసిగఁ.

106

తే. కూర్చొని బుల్లవకోటి నల్లొచ్చులకును, ♦ దనగ నొసంగూర్చనట్టిమాధవునిలీలఁ
గుర్చొనిబుల్లవకోటినిన్మొచ్చులకును ♦ దనగ నొసంగూర్చనయ్యమాధవుడువెసను

106

మన్నోకిల మానితంబుగ లోకము న్నిజముయ్యవే బలుమాలును
మ్మని మోహము నొంద, జేసి వినోధవైఖరి గలుగ
భ్రామణకోటిసమానతేజుడు బాగుమీఱఁగ నయ్యడం
దానును నిర్మలజం మాన్యతిఁ గాల్పు నెంతయువేడుకఁ.

108

చ. నెఱపుల తేలకొడుపులు పోవఁ బాల్చునుసోగవెందులిక
త్పేటికొనగోళ్ళ నున్విశాని వేర్వల న్నివేచి గూఁసులు
దీలుమన మేల్పిబలఁగఁపుఁ గాఁదుఁతులు నిర్విరదండును గగన
బలుదుఁగ బుట్టిపూసెఁ జేలునాఁ ధికోంతుని మింపుమీఱఁగఁ.

109

చ. మనువగు నిల్వొట్టడుముఁ గనుగొని స్వపుభూతిరేఖ యొ
క్కన సోసొచ్చు నెన్నునుతిగురులఁ దీచి మానువపుని
గలుగును సొచ్చును సొచ్చును గలుగును నిల్వొట్టడుముఁగొనె
న్నున నిడ వచ్చు కొనఁగొనెను నిల్వొట్టడుముఁగొనెను

110

క. పుష్పలక్ష్మీమాలవ్య, ♦ మందఁ బిందోపందఁ జే మునోతోగోభా
గులఁగఁ గాఁదుఁ గాఁది, ♦ నిండలమున శంఖుఁ గాల్పుఁ గాఁదుఁదొప్పక.

111

తే. నివర్తించు నొకటియొకటియొకటియొకటి, ♦ తోడ నొకటియొకటియొకటియొకటి
నివర్తించు నొకటియొకటియొకటియొకటి, ♦ మొదలును ♦ నివర్తించు నొకటియొకటియొకటియొకటి

113

చ. పుట్టియును.

సీ. పుట్టియును పుట్టియును పుట్టియును పుట్టియును ♦ పుట్టియును పుట్టియును పుట్టియును
పుట్టియును పుట్టియును పుట్టియును పుట్టియును ♦ పుట్టియును పుట్టియును పుట్టియును
పుట్టియును పుట్టియును పుట్టియును పుట్టియును ♦ పుట్టియును పుట్టియును పుట్టియును
పుట్టియును పుట్టియును పుట్టియును పుట్టియును ♦ పుట్టియును పుట్టియును పుట్టియును

తే. పెంచగ నెలవలకనెట్టియును జేకటాగ ♦ గలుగునెడ నెలవలక గడుముల్లగిలపగులును
కలఁగునెడ నెలవలకనెట్టియును జేకటాగ ♦ కంఠం దలఁపొంద మోహనాకారలీల

114

తే. ముదిల పాదగమునరించి పిదపఁ దన్నుఁ ♦ దవలి ప్రాకృతం నయ్యవతారమునను
దొల్పు నలకేతిగిచ్చ దీర్ఘములనఁగ ♦ మరవైరిక వాలోరుగోరు లలర.

115

ఉ. చెక్కులదక్కులక మిగుల తెల్లగుహానిని బంజీనాట్యంబు
జొక్కులతెక్కులం బెరువజూపుల బెన్నగుచిన్నినవ్వులని
జక్కుగవిక్కునుక్కువలం జక్కెర లొక్కటం బిల్లులహల్లు ల
గ్రొక్కున నెల్లవారలకుం గామనికాగనిహాగ మేగ్గుడోడ. 116

సీ. ఒకభృత్యుండు రుదయుక్తి జిలికిలినిద్రపుటద్ద ♦ మొగిం బూనినీడ బొగ్గిం బొగ్గ జూప
నొకసేవకుండు కేవల నకలంకరుతిం జెల్వ ♦ ముఖమ నేగుపుం బాగుము పోన
నొకదాసుం డేలిలాప మొనగంగ గపురంపుం ♦ చురుగులు వేములు తిరిగి పులుం
నొకకింకరుండు పొంక మొప్పం బెరితలనుండ ♦ పుంజున పోయి బొప్పం బులుం
తే. మఱియు నొకభర్త డవ్యంశురధునిత ♦ వంశుర గావరం బెరితలం బెరితలం
బారుసొంద్యతేభాప్రకస్తుం డగుచుం ♦ దంపజగరబూని పోయి నుండుం. 117

వ. అట్టియెడ.

ఉ. నీరజగంధు లిందుగఁజినిరిగ్రాసగ్రహగ్రస్త
స్తానతిరాగ్రభాగములం గా నలగం బరిలుగ్గుమండె పిరి
గారము మీలునవిట్టసిభామణిచెల్వముం గారది మురితియు
నాగనికాంక్షంబునమానవ శా ననగిలని నందలుండ. 118

క. నరసింహుని దొంగధూరింబా ♦ బానిసం బుట్టెనొకం బుట్టెనొకం
బిరవుగం గనుగొనుటకుం బి ♦ ప్రియంబు బాంబెనొకం బిట్టెనొకం. 119

ఉ. ప్రేమం బడంతి నొకొప్పు నడవెను నుత్తరము నుత్తరము
ద్దానూతిం గుచాగ్నిములం బొ నిడిగొండు నేపెరిని నొగ్గ
గ్రామణిం బాడం బండుగడం బొంబుం బొంబుం బొంబుం
పాన్వనికి గెల్వ గీతమహాపుంబులు పచ్చనో నొంబుం. 120

ఉ. ఒల్లచెలంగునై సడలి యుల్లపూని ప్పెరులుంబు లీల భ
మిల్లము బాణి మల్లికలు మెల్లన నెల్లడలంగు డుల్లగ
బుల్లపాణి నొకొత్త కంభానంబులైతెవల్లపల్ల
యల్లన నేగుచెంచు గునుమానుధసన్నిధుం బాడ పేరికి. 121

క. నెలినొడ్డాణము సేవమునం ♦ దొమున ధరియించి మోలుండుం
మరగతి నడుమున నిడి నొక ♦ చారినుధ్య మహేంద్ర బాంబు నొంబుం. 122

క. బొలుని బాలకుం బిలుచుచు ♦ లీలం గగయుము సాంబి తేను నొంబుం
ట్లొలిగనం గన పేగం ♦ బానిగన ముసంగ వచ్చు నొంబుం. 123

సీ. కమనీయసౌవర్ణ కర్ణశ్రుమ్యుతు ♦ ల్లభుటలేకకెక్కు టిద్దములుండుం
బారుముత్తాహరభూరిశోభావళు ♦ ల్పరికటవల్లెన కుండుములుండుం
బటువైనమేఖలా ఘటితరప్ప ప్రభు ♦ ఘనతిలకపుంభాగంబుమోడ

సుగపనీలాభవిష్ణురిత వేణీరుచు | ల్పలలితపృగుకటి స్థలముమీఁదఁ

తే. జిలుగుఁడెఁ గానిపావడసిరులు మిగుల | చెల్వంగలచల్వనలువపైఁ బల్కిధములఁ
గలిసి వర్తింప నొకతీతకరనిభాస్య | సరవి నరుదెంచెనమ్మహేశ్వరునిఁజూడ. 125

మ. పృథాధీశునిఁ జూడ నొక్కచెలి శుంభత్పక్రియ న్వచ్చుచో
ననుర న్నవ్యమొగంబుపైఁ గురులు చెల్వారం యందు న్నీడి స
త్కమలేదీగవజ్జిపుష్పనవమాభ్యుద్యోగిల్లసదగ్రాపి కా
సునుచుధ్యంబుల సంచరించుచు నుగ్రపస్తోత్రంబులోయగ్ధతిక్.

126

ఉ. గొబ్బన గిబ్బగిబ్బి చనుగుబ్బలు జొబ్బి నబ్బగంబుగా
నిబ్బగమొప్ప చందనము నేర్పనఁ బూసి వెలంది నొగార్చు
నుబ్బగ దివ్యసౌగధము లొక్కటదిక్కులఁ జిక్కి యెల్లెడం
బ్రబ్బ బొజుంగుబంగుముఁ దిగంబుగఁ గన్గనఁ జేరఁ గేరుచున్.

నీ. ఘననీలఁ దనరారునునుసోగ వెండుక | తేల్తలెన సుగరాజనీలములుగ
సదనులతిగవిగాజున్నము ఖాంతుగలు | ప్రకటితమాక్షిక ప్రకరములుగ
సతతతో భాసించుతిదంతపంక్తులు | వన్నె కక్కిననులచి వజ్జిములుగ
భూదిప్రభాపరి స్ఫుగదధగోష్ఠంబు | గమణీయతరపద్మ రాగమునను

తే. రతిఁధూమణి చే నూత్నిరత్ననిచిత | మగుచుఁ జేలువొందుచొక్కపు జిగిపసిండి
బొమ్మయన నొక్కముద్దులగుమ్మవేడ్క | సన్నిరూపాత్మగన్గన నరుగుదెంచె128

కా. చంచల్లీల నొకర్తు నీలజలదచ్చన్నీడురాడ్చింబహా
యించ నిమించినచంచరీకతతిచే నింజాందురాజీవమో
యంచు నోట్టలగఁ జాలి మోముపయి జెల్వకుంతలశ్రేణి న
ర్తించ న్నీలగళుం గనుంగొనుట కేతెంచె నిరుత్కించగ్.

129

చ. సకియ యొకర్తు నూపురులసన్నణి కంకణకింకణీధ్వను
ల్రుకటగతిం జెలంగఁ బరిభాసితనవ్యనుగ్ధభూషణ
ప్రకరము లుల్లసిల్ల నలపల్ల వశీభరుఁ జూడవచ్చు క
ర్పకకరముక్తమై సగవెంటర్పడుజొక్క పుడేదయా యనన్.

130

సుగంధి. ఈగతి ద్విరేఫవేణిలెల్ల సంతిసంబుతో

వేగ వేగుదించి యంత వింతికాంతి వెంతయు

స్వాగుమితినట్టి మేటివైదొడ్డిట్టువిస్తునిక్

యోగినాగుఁ జూచి రాగయోగ మొప్పు నొక్కటన్.

13

ఉ. అంగన లెల్ల వేడుక ననంగళతప్రతిమానభంగం ది

వార్యంగుని నబ్బుజంగునిఁ బ్రియంబున నీక్రియఁజూచి జానువా

బంగరుపశ్యేరంబులచుబాగుగ రత్నము లుంచి హాగతు

ల్పంగతితో నొసంగి సరసంబుగ నేసలు చల్లగంతటకా.

132

ఉ. అద్దిర వీనిచల్వము! జయంతి ధనేశకుమార మౌగుల

స్వేద్యయుఁ గెల్వఁజాలు ధగ జీ నివలన్ బెడు సేని శేజమా

పొద్దునకున్నమం బనఁ బోలు నగూర విలాసశీల నో

ముద్దియలార రండు కడుముద్దులు గుల్మేడువామ్మ! సాగునకు.

133

సీ. పొడలేడుకొదమతు మ్రొదగుంపు నదలందుఁ + బలింప వీని పెక్కిమల కాలకు

తోగలరాయనితోడఁ దులయాననఁగవచ్చు + మొనరి వేడ్క ను వీనియున్నమాను

వెలిదమ్మ తేటలఁ బలుమాటునిగసింపు + గనుగిగో! వీని వీత్రిములచూపు

తళతళ మెలయుపుటద్దముల నేలు + నీలతో వీనిక పోలుమును

తే. వెలయుటలపువ్వుమును గేరు వీనినాన + వింత యగుసింగిణీనిండ్లు వీనినొసలు

కొల్లలుగ మొల్ల మొగ్గలఁ గోడికించు + సెంతయును బంశమునువీనిదంపంకి.

134

క. నెలఁతా! పున్నమతే బె + న్నెలతా సగురుగనె పోల్ప సెటి వీటినిచ

ల్వలరెడునగవునకు న్నును + బలుకుకు న్నెలయ చిలుకపలుకులు ధాత్రీల.

135

గీ. కంబునన్నిధ మైనగళంబువాడు + యిమ్మునిగాలు పశాఁకులమ్మువాడు

రమణఁబాడవగుబాహుదండములవాడు + నోడరిగింగు న్నెల్ల సెడ్డుడుమువాడు

ఉ. తమ్ముల గేరుపొదలసితమ్ములవాడు నవీనబంధుగీ

వమ్మ నదల్చు మోచిచలువమ్మును గల్గినవాడు పేర్కొన

క్రమ్మునఁ గమ్మవిల్చితమకమ్మ నణంపనవాడు వీలతో

నమ్మకచెల్ల! వీడఁ మది నమ్మక పోవఁ డిదేమిచోద్యమా?

137

సీ. ఎత్తెమిఱంగు వీనికెమ్మావి యానుట + భావింప నమ్మతంబునీవ గాడ?

పాలుపొంద వీనితోఁ బొందొనర్చుట వేడ్క + నలకల్పభూతాశ్రయంబు గాడ?

తీల వీనిని గొంగిలించుట నిగరగవి + యిచ్చునిష్ఠానుభవము గాడ?

నల నైలచెల్వముఁ బనిపూని కన్గొంటుఁ + దలఁచంగ ననిమిషత్వంబు గాడ?

తే. కుసుమశరకేలి వీనితోఁ గూడియుంటుఁ + బ్రకటితిం బగుసామ్రాజ్యపదవి గాడ?

యమ్ముగానర్థలోకసౌఖ్యమ్ముచేతై, + లోగవలయు నీవీడఁచేకొనించు పిదపి.

138

ఉ. కొమ్మరొ! మోము ముద్దుకొని కోరికఁ జెక్కులు గోటు చొడిగి

ల్వమ్ముగ సెంతయుకొ గళరవమ్ములు మోఱంగఁ బూని నేనిననుగీ

- గృహ్యేదుమోవి యాని యధికంబుగ పీనియరమ్ము సారకుం
గుప్త్యుగరాద గన్బి వనుగుబ్బలనుబ్బుచుగొబ్బుగొబ్బునక? 139
- క. కుతుకమునఁ బ్రతిదినము నీ, + చతురునిమెయిజంట నుండుసతిభాగ్యమునం
స్తతి సేయఁదగమె తిరముగఁ, + జతురామ్యున కైన వానిచానకునైనక. 140
- ఉ. ఈ నెలుబాణఁ డీచెలువుఁ డీదగహాసవిభాసితాననుం
డిననినకళత్రినిభుం డీప్రభుం డీనవయావహంగుఁ డే
మానినినైన నెంతయును మన్నభవావికంపితాత్మకఁగా
దా నొనరింపకున్నే? వనితాచటాలాగ! విలాససంపదక. 141
- క. పీనిం జూచినపూవులలోఁడి నుదవావిగ్ధావలాలాత్మయు
మీనం బుల్ల, - - - గ్రహ్య మేటిజగిచన్మెట్టల్ గగుర్నప్పకఁగా
మానాస్త్రాలయమెల్లఁ జెన్నగిలఁ నాఁ బొక్కుంగనే కొమ్మ! యిం
పూంజగ్రువిగన్న చంద్రబిలయుంగోలెంబ్రమోదంబునక. 142
- ఉ. కరిజదశాక్షి! యీననువుకానిఁ గనుంగొనినగరిపండ్లయుక
గరిజని మానసంబు పరిగంభణాలసమయ్యుఁ జయ్యనక
మరిజాలపుష్పబాణములు మన్నగ్గుండేయదొడంగఁ బ్రపయిం
బింగిరమం బిరిజ ముం దివులఁబేర్చకడుకదృశలీలనొక్కటక. 143
- క. అనిన! శత్రుధృతి యీతనిఁ, + బతిగా నూహింపకున్న పాపమునపేక
మతిఁ దలఁఁజెలఁ బడియక, + సతతము భువనంబులెల్లఁ జర్చింపంగక. 144
- న. అని ముఖంబు నిట్లుని విలంబింపిరి. 145
- నీ. నులఁది యీకొండవాక్ష్పతియి! యిట్లునఁగఁ ॥ నాన్మగములంబుక్కిటముగ యేది?
తెలుడి యింతందు మాధవఁడో! యిట్లున ॥ శంఖచక్రముల్ తొమ్మునఁ జూచ యేది?
భవభాషియితఁడెవనవుఁడో! యిట్లున ॥ వేయఁగన్నులుగనులిశంబుఁగలుగుటేది?
నకపాటి యితిఁడు దగ్గరుఁడో! యిట్లునఁ ॥ గొప్పిగ్ధతాపులునుదియ్యనిట్లునేది?
వే. యితఁడు భల్లూకానిబిభృత్తి నుతినిఁ దెలియఁ, ॥ జల్లమాంబనిబంబెల్ల సగవినరయఁ
బూనిననుమిన్న తివురగాఁబోనినిదయ, + తధ్యవగునిందుముఖులార! తలఁచిచూడ
క. సోలిసోమలఘు మిపు డీ, + చూపుని గనుఁగొంట యిందుచే భాగ్యం బో
చూలార! కల్గనిట్టులఁ, + దలఁపఁగ నద్భుతము గాద ధారుణియందుక? 147
- క. అని యిట్లుభవలకఁ బునఁగు, + నెనోనిముదంగుతోడ నీక్షించుచు దక
గొనియొడ నలక తివుఁ డా, + జనపతి ముసాలదరికిఁ జనియక లీలక. 148
- న. అని ముగించు డిలంగిరిచిన విని ప్రమిళాగణ్యగుహామును లటమిఁదివృత్తాంతం బద
స్థి యుడుగుటయు. 149

క. గౌరీచారుపయోధగద్వయమితృత్కస్తూరికాకర్దమ
 స్ఫూర్తోదగ్రభుజాంతరాళవిధిజంభన్విణ్ణభామరద్ర్యకో
 టీరస్తాపితనూత్నిరత్నరుచిధాటీప్రోలసత్పాద! మం
 దారక్షీరపటీరహారహిమరుక్తారాభమందస్మితా! 150

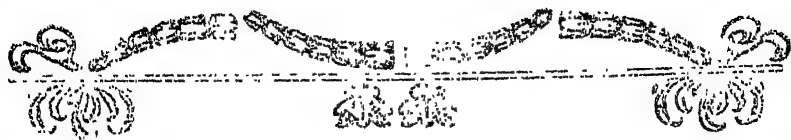
క. తరుణారుణాబ్జమందగ • చరణా! దురితాబ్ధిశరణ! సంశయకలుణా!
 ధరణీధరశరణా! శశి, • భగణా! కరిహరణ నిఖిలభయసంహరణా! 151

తరల. భువనపోషణ! సత్యభాషణ! భోగిరాజవిభూషణా!
 దివిజపాలన! ద్విద్విభాలన! దివ్యతాండవభీలనా!
 పవిధరార్చన! మానిపూజిత! భానుకోటిపితృతా!
 శివగిరీశ్వర! భూతిదాయక! సింధుజాధిపసాయకా! 152

మాతని. మనవిజశతరూపా! మర్ధితాశేషపాపా!
 దనుజరిపుకలాపా! దర్శితోద్యక్తితాపా!
 ధనపతివగమితా! దానసంస్తోత్రసాతా!
 ఘనతరనిజశౌర్యా! కాంచనాహ్వయైర్యా! 153

గద్య ఇది శ్రీమత్కుక్కుటేశ్వర వగ ప్రసాద లబ్ధ కవితా సామ్రా
 జ్య ధురంధర ఘన యశోబాధుర కాండిన్యగోత్ర పతిశ్రీ
 కూచిమంచి గంగనామాత్య పుత్ర ముధజన విధేయ
 తిమ్మయ నామధేయ ప్రణీతం వ్రేన రాజశేఖర
 విలాసం బను కావ్యరబునంద
 ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ ౦ ము

రాజశేఖరపలాసము.

—విశ్వానరాయణ—

ప్రియతమ శిష్య పతిమః.

శ్రీ

మంత్ర-మితిభావనా

భూమిగుణా! భూమిగుణవిభూషణ! మగుణ

స్థితి! పీఠాంతరః స్వా

నోమలముఖాదవ్యర్చితః! కుక్కుటానంగా

1

వ. అవధగింపుము సమస్తాస్త్రమహిమం నిశ్చలపురాణవాక్యాస్త్రవిభాస్త్రమం దగు మూ
శుంధస్థవియో. స్థలం బుగన్మోహనానందంకు సర్వకృత్యం పీ.శ్వరగుడు పద మం
దినహస్తాంబుజంతు వచ్చు శ్రుతింగి భట్టాంబుజం.

2

చ. ఎందుకొని నేని చూశుదుః సేవ్యుల గాంచి వరుస్సు. ౩౦వి స
మృదమున దోతెత్తి మునుగుం బగుసేవకమునంది కోభవ
ప్రసాదము సర్వహృదయము భావనగీల నానంద సేవ ద
శ్చిదనలిలంబు మూర్తము భక్తివిజయంక నిన్ను యుండెను.

3

క. సేవక గతపాలనం ది + శ్రుతిగుణంబుల దహనభూతి సమస్తాంబుజం తరం
లంబామనం బుట్టి గెయో + శ్వరం దాగ్రపునకుట నిడిన సగది వతండుకొ.

4

ఉ. పాపనమయ్య మద్భవము వర్ణము లయ్య దహన భేదము
ల్యాపన పృథివిలయం బిలువం బగుకీర్తియం బూని యుగివై
నీవు నుహానభావుడవు నేడ దగుటానాటం జేసి వేడ్క-హా
భావనానా! సూర్యవృత్తిభాగ్యవశంబు మారు నియ్యడం.

5

క. గుణులంగ మెమ్మెం ? స్థాని + పరితోషము నొంది ముం తుభిష్టిం ది
బగవేత్వం దివ్యదా + శ్చ నులం బ్రహ్మర్షిమైన కై వడిమోహక.

6

పీ. ఎందుకొని రాగి బిరి సేగుదందితి రిట్లు + మునిగుండ్ర! సౌంధ్యమూర్తిదవన
సేవావిమలంగంటు లీ పత్తి గవళిరు + లీచిన్ని వేన్నెల సేవనగు

శీమద్ధనుమబల్కు పీల్చి గ్రహుఁజూపు * శీమలిపపుఁగొచ్చి శీమఁబులు
మరయుగ మీకె భాసు లీల దగువఁడ్య * మాతె యుండును నీమహిమగలఁడె
తే. నాఁగ నాశంభుఁ డపృథుఁడ నుండ
దేకులొగజేవి నవ్వియ్యఁ జలుపు మెలఁకు
నట్టివిటుచిన్న తొడ నభిలఁపఁతు
వినఁగ నెఱజూణ యగుచు నిట్లయిఁగ నీతి.

7

శీ. జననిగర్భంబున జనియించినట్టితి * స్థూలమల్లఁ దెల్పక నలుఁ దినుఁగదా
జారుఁడై నశతంబు వాగకొరలతోడఁ * గూఁగఁతులఁదెలుపఁ ప్రేమఁ గూడె
కొమరొప్ప నిశల గుర్బునన్నలమోఁగి * గురవఁగి యుండునది నెఱుఁగఁబుట్ట
బవలింతి సుఖలీల దనియింపఁడోఁగఁ * కోరిక లెల్లఁ మనుమఁబుట్టి

తే. కలలఁ దగుణాలఁ గామియి కలిశుఁ డగును
దెరిగి పంచేన్దిఁజుంబులు బిడ్డఁబట్టి
తియ్యవిల్కానిబాచి నొయ్య నొంగి
తిరుగుమండన ఫలవేమి పినల కెఱుఁగఁ?

8

క. మానిమలఁ దవలియున్నను * మానుఁ విహంగుఁడను బాదెను ననుఁబుట్టె
గానల భూమలఁ దిరుగుచుఁ * గాఁగఁబు జవంబు పలు పు నొంగుట?

9

శీ. సరవి ముత్తోపదివృత్తిఁ దగునిమగ్న * కల్పద్యోతుభనుండ కామి గాఁడె
కొమరొప్ప మోహించి కూరుఁ నిల్లఱిఁ * స్త్రోగొప్పపద పట్టి గామి గాఁడె
కూర్మిఁ బగాఁజేవ్విలగొల్ల పూఁజోలాలఁ * గలసిన వల్లుండ కామి గాఁడె
గౌతమమునిశత్తిఁ గడఁగి వరించిన * గట్టుండు వాడను కామి గాఁడె

తే. కోరియాచార్యభామినఁ గుఁడఁజే
కైరవాపుండు మిక్కిలి కామి గాఁడె
కామి గాఁడన్న యట్టియస్థలిశుఁ డెవఁడ
కామి గాఁడేని నిర్వాణకామి యగునె?

10

గీ. ఆదియునుగాక కామశస్త్రాధిపతిఁ
గామి గావచ్చు నని పల్క-కతన నిట్లు
తనగ విటబంగమాకృతిఁ గాల్చి నెఱుఁ
నలగ వెలఁగాండ్రభక్తుల నడిగొనుచు.

11

భోగింతు నెల్లవేళల * బాగొప్పెడఁకామశస్త్రప్రసక్తివెల్ల
శ్రీగల్లుట కరయఁగ నల * మిగతి సుఖియింపవలదు యింపబుగఁగ?

12

చ. సుశీతురద్యమని బొగ నుగముత్తన నానుక మోము మోమున్దె
బ్ర సనము మోము జేపుకొని సల్పిఱుకోయ్య. లం బువ్వశయ్యపై
సమగలం బవ్వలించి చువచుంబును మనకథసౌఖ్యలీలలక
సృజమున నోలూడుతురు గాఢ మజ్జాఫలంబు ధానుశీక.

13

క. అని సలపులం బూలంబు జ ధ్యం నవ్యుదం బల్కు-జంకమాధిపు నొగయం
జనదనునా పృథులంబుగా ధ్యం నేయలంబిలువ నతండు రిచ్చులంబలికక 14

సీ. బునాథ! మోకరింపగ మంత్రియ నీరు ధను మోకరింపకు సమస్తగముగ
సప్తంబుల నింకొక్కల గోరకళిగు ధ్యం నేయలంబలి గావలయుఁజొమ్మ
జేత్యనీసానా మేలునగాని ధ్యం నేయలంబలి గావలయుఁజొమ్మ
గావున నేవేల సన్నలపండుగ ధ్యం నేయలంబలి గావలయుఁజొమ్మ

తే. తోడం బువ్వంపు పేద తోడ నిపుడు

గాగవంబు నీ పిచ్చుకన్న మిగిలు

ననుండు పృథులంబు నేయలంబలి గావలయుఁజొమ్మ

గావలయుఁజొమ్మ నద్యం నేయలంబలి గావలయుఁజొమ్మ

15

చ. పను గునాథ! నిక్క మగునివ్వవ మొక్కటి చిత్తగించి గు
ట్లనుచున్నా పృథులంబు ననువొక్కలకుక దగదయ్య మిమ్మని
పృథులంబు ననువొక్కలం బనువొక్కలం బనువొక్కలం బనువొక్కలం
గని గుగ ధ్యం నేయలంబలి గావలయుఁజొమ్మ

క. అనుగు మ శ్రీమదేవియు ననుంబు మునంబు దంకాక మీకు ని

వృథులంబు ననువొక్కలం బనువొక్కలం బనువొక్కలం బనువొక్కలం

దండవులు నీయం బనువొక్కలం బనువొక్కలం బనువొక్కలం

గదవల భృత్యవర్గమును మిచ్చున గోర్కమోలంబలి

క. గోరూరం దవ్వకొండలం బనువొక్కలం బనువొక్కలం

బాగంబు లానంబునను ధ్యం నేయలంబలి గావలయుఁజొమ్మ

తే. పెండ్లికొన్నంబును గడువ జేయతోడ

దాగిన ప్రియంబు మోకరి బ్రాకటముగ

సాక్ష్యం జేపించి బ్రాకటముగ మోకరి

నూర బ్రాకటముగ మోకరి గావలయుఁజొమ్మ

19

క. గావలయు లానంబు లానంబు శ్రావణంబు బాగంబు

మచ్చుమిం జేగగునప్పంబును నంబునంబుగా నివ్వజే

పేమల్పొయితి నెత్తుఁ జేకొను మిటు లెక్కే-ల యారాధ్యను

గోమాంతాంధనిభప్రకాశ! కొనుమీ యున్నభాగం బొగ్గి.

20

క. ఈరీతి సౌఖ్యశీలల * చేయాడెగ నుండు టొప్పు చిగతననహినుం

గోరికమీఱఁగఁ గైకొను * మారాధ్యజనాననంస, యనిపల్కు-ట యుగ్గ.

21

క. ఆపలుకులు విని గురుఁ డతి * తోసోదేవుమున నృపతిఁగంజును నిని యో

భూపాలక! నీతేగం * నీపట్టునఁ బలిసెఁ దెలుచు లిం దేటికెల్ల.

22

తే. ధగటి భట్టానుఁ దోతము దాతఁ యనుదుఁ

జెప్పఁగావిని యేతెంచునప్పుడొక్క.

కాసాసంగిన వెలగూలు గలుగునిటుల

లోభ మేటికిఁ గుఱునతగాభ! నీకు.

23

నీ. భేకంబుఁ గనిచాల భీతిఁబర్చుదుదంచు * గుఱమున బభులుఁగోరెనాను నుండుఁడె

మడిఁట్టు వడిదాటుఁ దడఁబడు శెట్టున * మిరిసి నా గాఢిలఁగ్రుండుఁ బడె?

యినుమంతివనపునొమ్మెసఁ జాలని నైశ్యుఁ * డనినీయని డెఱుఁబలిడఁగఁగఁడె?

యిలుబాసి వెడలంగ నలయసోయవే ముఁ * వాగణానిగిఁ జఱుగఁ గలఁడె?

తే. సరవి మావంతుఁ డెక్కినఁ దగలతేని

వాగణంబు భారంబు మోసంగఁ గలఁడె?

కావున నొకింత నూత్నకా కామితంబి

యీయఁగా నోపవిఁకనిచ్చు చేదిచెప్పును.

24

గీ. ఎండకన్న నీడకన్నెలుఁగకుండి

తనర నటచేతియధంబుఁ గనఁగ లేని

యలఘతరరాజ్య గర్వాగు లైవయట్టి

నగవరుల కేల వ్రతములు ధగఁడియందు.

25

చ. గడియకుఁ చెక్కుమాగ్గములు కిల్లులు పల్కుచు సాధురీతికి

న్నాడయఁడటంచు మొక్కునపు డొగ్గిన యుండుమనిండుచేట్టుల

గడువడిదానాకొక్కయెడఁ గండ్లఱఁజేయుచురాజుని భిక్షముల్

గడుకొనులాహిరీమనక గ్రమ్మిన ముగ్గులుగార భూపతుల్ ?

26

ఉ. బొంతులకెల్ల దానకము పుట్టినయల్లుగుఁ గల్గిసెల్లెదె

గొంకొక సగ్వగుగతులకుం దగుమూలము గావసరిగా నీ

వింక నతిప్రయాసమున లిట్లుగురాజసన్నతి నుండియు

స్పృంకముతో వ్రతంబున క'జేక్ష యొనర్చుర సాధిసోత్తమా?

27

గీ. నీకు నీవేళ నొకకాను లేకయున్న

నిదిగో మాచేతికాపైన నిచ్చి వేగ

వెలపొందితినిఁ దెప్పింపు నలర నిదియు

విసఁగ గాదేని శపథంబు విడువుమిపుడు.

28

ఉ. వాహనము ల్గ్రంథంబులును వారణము ల్మౌడవపు స్థనంబులున్

గేహములు స్వరంబులును గేవలగత్తు విభూషణంబులున్

సాహసవృత్తితో నొసఁగి చాలఁ బ్రియంబునఁ గూర్చియుప్పుడు

గొవ్వుకామునేయుకంఁగి నొకవారవహుటి నొసంగఁగదాకో?

29

చ. అనుడు దినేశవంశకాంబుధిచంద్రిండు యోగిచంద్రినిం

గనుఁగొని యోమహాత్మ! తగుకార్య మెరింగినగీతి విన్నచిం

చినపనిగాని కోభమునుఁ జెంది వచించుట గాగు మిగలం

దున కనుంగుఁ బాడియ? బుధుల్ శూనవేయక తప్పగల్గితా?

క. కావున మినుది కింపుగ + వేవేగ వలంతి యెనువేడుకలై

రావించినఁ ద్రొక్కు మో + భావగనిభి! యనిన నతఁడు ప నముతోడన్. 31

క. అటులేని దెలియగను మొక్కటి + భూతలవాధ! వాగ్దాంధ్రము ప్రి

న్ముటుగతిఁ జెప్పెద జంగమ + విటుఁ డని యెన్నక కడున్వహము మెఱయన్ 32

సీ. సంపూర్ణపూర్ణమాచంద్రబింబద్యుతిఁ + దెబ్బయు నిగసించు ముద్దుమోము

విగదన్ములేకుల నెఱిఁ బరహాసంబుఁ + గావించునదగాలుఁ గన్నదోను

వింధికాఫలకాంతిఁ బేర్చిమీఱ జయింపఁ + దివిరెడు సొబ్బగైన తిఱవ్విమోచి

మేలిబంగుగుఱంగరాల లీలల నేలఁ + పాలిఁకఁతినంపుఁ జన్నుగవయుఁ

నే. గొదమకు మెల్లగుఱులగుమనుగులు

కరికగంబుల కెన యుఁ బరగెనుతోడలు

గొప్పపీఠులందులు నల్పమై యొప్పుకొను

పుగ్గివాధ! గభీరవాధియును గల్గి.

33

తగల. మొలకవృక్షలు వాలుఁజూపులు ముగ్గుగుల్మదుపల్కలుం

దళకుఁజెట్కలు హంసయానము తమ్మిసూండ్ల జయింపఁగాఁ

గలభుజంబులు కంబునన్నిభకంధరంబును గల్గి తా

వలచియు న్యజపింపనేర్చి వామలోచన కావలెన్.

34

క. పురుషుం డలసినమీఁదకు + బురుహుఁడెబంధగతులఁ బొడువుచు వరుసన్

మగతంబు నేయజేరిన + గురుకుచ గావలయు నలరఁ గువలయవాధా!

35

- క. నఖదంతక్షతచుంబన * ముఖనిఖిలరతిప్రకారములఁ దానె కడుఁజా
 నుఖలీలఁ గలయునీరజ * ముఖయే కావలయుఁజుమ్ము భూపతిలిలకా! 36
- చ. కలరల నవ్వకొంచుఁ దమకంబునఁ గంచెల పిక్కటిల్లఁగాఁ
 గులుకుమిటారిగల్పించుగుబ్బలు వైపయి నుబ్బుఁ దేనయ
 ల్పిలికెడుముద్దుపల్కులును జెన్నుగ మోహముమీఱఁ గేగువ
 చ్చిలుకలకొల్పి గావలయుఁ జిత్తజకేళికి భూభుక్షోత్తమా. 37
- సీ. నిక్కుఁజిక్కవదోయి నెక్కసక్కములాడు * చనుగుబ్బలుగమున నొనగవాని
 భుజయుగం బలకమాపున లీలఁ గీలించి * చెయివొప్పఁ జెక్కునఁ జెక్కుఁ జేర్చి
 పలుమాటు గళరవంబులు మీటి చెలగంగ * నిమ్మగా నుగునిల్లు చెమ్మగిలఁగ
 కొనగోటిపోటు లాయ్యన మగ్ధము * లూటవగలచే బెదర్చునె నడఁగు నోహఁ
 తే. జొక్కి బిగికాఁగిలింతలఁ జెక్కుక్రియల
 బ్రేమ చతురత్త వశియించి పిదపనువరి
 గురతమును బోర్చిడయి నేయునుందరాంగి
 కావలయుఁజుమ్ము ధారణీకాంత! యిపుడు.
- చ. మఱియును. 38
- సీ. ధనార్జమునఁ బల్లవునిఁ దృణీకృతలీల * గణనిసేయని నెల్లకట్టె గాక
 కలహించి వేడుకకాని నెంతయు * నెగ్గులాడుచునుండుగయ్యాలి గాక
 నెమ్మది యొరునినై నిలిపిమారునికేళి * నలగఁ జేలింపనిగులువ గాక
 ప్రేమాచేఁ దిలిచిన బేలయట్టులఁ బల్కు * నొల్లనిమాఱులఁబల్లి గాక
 తే. యొకనిచే విత్తమంది వేటొకనితోడ
 గలిసినర్థించుబట్టోనకారి గాక
 పూని యేప్రాధునిద్దరపోకుగాక
 మదటయును గాక పరికింప మలిస గాక. 39
- తే. విటునితోఁ గూడియున్నట్టివేలఁదిగాక
 బానిసెయు గోగియును గాకపాసి గాక
 బేలయును గాక తగ మగవాలు గాక
 యున్నవల్లంజిఁ దెప్పింపు ముద్దినాథ! 40
- క. విను చిత్తిని శంఖిని హ, * స్త్రీని పద్మిని యనెడుహ్లాసేఱఁగులసగులం
 దునఁ బేరెన్నికయగు ప * ద్విని గావలెఁ జుమ్ము హృద మహిరతులేకా! 41
- క. శివపాదభక్తినిరతయు * నవిరళసౌందర్యరతియు నతిపుణ్యగుణ
 ప్రవిమలతరవృత్కమలయు * నవనీళ్వగి నిచ్చునది యిపు డెలమిజ్. 42

సీ. ఘనసారమ్మగమదగంధసారానేక + సంతతనవ్యవాసనలచేత
మాక్తి కాంబుజరాగమరకత + నీలాదివిషమజీక్ష్మదీధితులచేత
నరుణేందుబింబసుందరదర్పణ + వలితరలితఘనధగద్ధగలచేత
సౌవర్ణపర్యంకసంవాన్తమల్లికా + ద్యుతులితమసుమనంహతులచేత
తే. సరసిఁ దెఱయిడ్డచందువాసిరులచేత

బ్రకటితము లగుజాలవల్లికలచేత
సాగది బేరననిఖి లవస్తువులచేత
నలరుకేలిగృహంబు గావలయుఁ జుమ్మ.

44

ప. అనిన నృసాయిం డిట్లనియె.

తే. అట్టై కానిమ్మ దేవ మీ రానతిమ్మ
కృమము మీఁజంగ నిప్పుదే గడనసతిని
నలరఁ దప్పింతుననిపల్కి యాక్షణంబ
కొనుకంటాత్మ యెంతయుఁ గడలుకొనఁగ.

46

క. తలవరులఁ దిలిచి ధరణి + తలవరుఁ డన్విధముఁ జెప్పి తగినధనంబుల్
వలనొప్పగ నిచ్చి ముదం, + బలరంగ వెలపాలఁతిఁదెం దటంచుం బలికె.

47

ప. అంతే.

ఉ. పద్మము లెంతయు న్నొబగుఁ బాసి వెన న్నుకుళింప విన్నుర
త్పద్మములందు గుఱుయలు తత్సమిఁకుక్రియ లాచరింపఁగా
నద్యము మీఁజువార లగుసామజయవలకెల్లఁ జాలహృ
త్పద్మము బుల్లసిల్ల రవి పశ్చిమవారధిఁ గ్రుంక న్నటితే.

49

సీ. కరమున్న సాంధ్యరాకము మీఁటి | వెల్వారు వంధకాగము బిర్రు నఖి లదికలఁ
జుక్కలొక సమనఁ జక్కవొక్కటకుండ | మదముతోఁదొంగల కేడుదయమయ్యె
జనులకెల్లను వీరితి యొసర వెన్నలయొన్నె | లలిఁజరొరములుకొల్కలఁజెలంగ
నలిని తాఁ దలవంచె ననియెను గుముచిని | కోకంబు లెడబాసి కుండె మదిని

తే. మగుఁడుకెడవింటవిరిగూఁపులగయఁబూని
యేపువనరావరమల నేయఁదొడఁగ
నకులకుఁ బురుషులకుఁ బగన్నరవిలాస
రసము చిలికెడుపలుకు లింపెనఁగ నపుడు.

సీ. ముత్యాలతాటంకములు గొమ్మి పూఁబోడి | బన్న సరం బితే నన్నుతాంగి
భుజిస్తులిత మాడు గజగాజామిని | యొడ్డాణ మిదిగా మహోత్సలాక్షి!

కరకంకణంబులు కైకొమ్మ హరిమధ్య! ధీచేర్చుక్క-బొట్టచి చిన్నలాండీ!
మొగపులతీగ చెల్వంగ బూను శుకవాణి! ధీవేళం దివంగమ్మ నీలవేణి!

తే. రత్నహారంబు లివె యుడురాజవదన

వన్నెచీరలు గొనుము సౌనగ్గవల్ల!

గంధసారంబుఁ బూయు మోకరిబుకంగి

యనుచు దుద లేనికోరిక లాత్మ నలగ.

ఉ. పల్లవువెల్ల మొల్లముగ బల్లిదు లై కడు నలచినన్లువు

ల్కొల్లలుమోహం బట్టుకొని నూరిమితోఁ బూతెంచి వాగవం

పుల్లసతోజనేశ్రిలతుఁ బొందలరాగ నానంద వేద్య చం

దీల్లంగ బెక్కుమక్కువలఁ జెంది ముగ్ధునిం న పేసేనీలవేణి.

52

క. తలవరు లయ్యెడ నధము, ధీలలఘుగతిం గొనుచు నుగ్ధుని నందితి

హలమానను లగుచు నేర్పి, ధీశ్రవ్యహముల గరి విలవిలసారి నుగ్ధుని.

53

సీ. రమ్మ పద్మావతి! రావె చింతామణి! ధీరాజనోహిణి! రాజుగతి!

రమ్మ చకోరాక్షి! రా పుష్పమంజరి! ధీరావహనీ! రత్నపుష్పి!

రా నుందరాకారి! రమ్మ కైగవగంధి! ధీరావహనీ! రత్నపుష్పి!

రావె కోకిలావాణి! రా సుగంధహాపాణి! ధీరావహనీ! రత్నపుష్పి!

తే. రావె నారీశోమణి! రమ్మ గనుణి!

రమ్మ వనచంద్రికాహాస! రాజనానన!

యనుచు పేసే నింటింటి కరిగి యుటులు,

దలవరులు వాగకాంతల నలగఁ జేరించి.

54

క. ధనములు మణిభూషణములు, ధీనతగచిత్రాంబురములు నానందములు

గొనుఁ డివె విటజంగమునకుఁ, ధీబివడి నిట్టగతి నిపుడు బ్రహ్మవదముమోహం.

55

తే. వనజముఖులార! ధాగని మునియ్యార్జు,

యిట్లు కావున మసలక యాగ్నియెలు

వలసినంతిధనంబును వరునఁ గొనుచు,

వేగముగ నండు జంగమవిటునికడకు.

56

వ. అని పల్కుటయును.

57

సీ. నెలుబాణం దొకఁ డింట నిద్దుర కున్నాడు రాఁ గూడదనె నొక్క-రాజవదన

కోడకాఁ దొకఁడు దాఁ గోరినధన మిచ్చి వదలనీడన నొక్క-వాణంగి

మిగులఁగూరిమిచేయువగ కాని నెడబాయఁ • దగదు రాననె నొక్కచిగురుఁబోజిఁ
పల్లవుఁ డొకఁడు దగ్గకకేళి కీవేళఁ • గాచినాఁ డనె నొక్కకంబుకంత

తే. ననువుకాఁ డొకఁ డానించి విసయలీలఁ,
దనిలి యున్నాఁడనియె నొక్కధవళసేత్రి
విటకెఱోనుణి యొకఁ డిలు పెడలనీక,
దంట నై యున్నవాఁ డనె దంట యొకతె.

58

ఉ. మిండనిఁ బాసి రాఁదగదు మిన్నక పొందనె నొక్కలేమ నె
ల్లండిచ చూడుఁ డట్లు గదిలోనియతం డనె నొక్కరామ ధూ
మండలిఁ బేరు గల్గునుమనుం బగుమేలిపసిండిసామ్మ లీ
తం డొసఁగి గడించినన ధగ్గముగాదనెనొక్కభామయుఁ.

59

తే. ఇట్లు చెలులెల్లఁ దమగధం లేఱుఁగఁ జెప్పి,
ఁందుఁ గొండఱు పోడరానిందుముఖులు
నందమగునోత్త లలరాగ మానవేళి,
కింకగుల కిటు పలికెరి శంకలేక.

60

క. కనుఁ డెఱిఁగించెద నెంతయుఁ, • బనివడి గడి కాజనంబుపద్దతులెల్లఁ
విసయం బలరాఁదఁగ నోఁ • ఘనులూగ! సవిస్తగంబుగా నిక మీకుఁ.

61

గీ. విటుఁడు లేనిచేయి వేదనఁ జెందుచు,
నిదుగ కంటి కఱుఁగ నేగి కుడి
కా పొసంగునట్టి కడవాతివాఁడైనఁ,
గల్గి గోరు వాదకాతి మదిని.

62

నీ. కడుఁ గరుపిని నైనఁ గందగ్గఁభుఁ • డంచు నభివతి యొరింతు గలఘులీల
నంత్యజన్మనినైనఁ నమలవంశజుఁ డంచు • బల్కుదు రంతయుఁ జ్రౌఢి ననగ
నతిమాఁఘమాననుం డగమానవునినైన • సగనుఁ డటందుగు సరభసమున
బ్రహ్మసాంతకు నైనఁబగమధార్మికుఁ • డంచుగణాతింతురపుడును గ్రమముతోడ

తే. నెన్నఁ గల్గిననీహీనునైనఁ,
దనిలి సదవక్తనుం డందుగి తమకు నొక్క
వీసమైనను గానన కిడె మైనఁ,
తేలి కొసఁగినచో నెలచిగురుఁబోండ్లు.

63

ఉ. చిన్నెల వన్నెల న్వగల జిత్రవిధంబుల ముద్దుమాటలఁ
వెన్నెల నెన్నునవులను వేములు చిత్తరివాలుఁజూపులఁ

సన్నల నైగల నిమిగల జాణతనఁబున వాగకామినున్

చెన్నుగఁ బల్లవ ప్రతిచేత ధనంబులు దోఁతు రప్పుడున్.

64

సీ. ఒకమాటు పయ్యెద నోదగాఁ దొలఁగించి * సకరించు జిగిగుబ్బుచెన్ను లలగ
నొకమాటు సోగవెండుకల బల్లునకొప్పు * సడల జ్ఞాన పిప్పి ముడచు మగ
నొకమాటు మణినుయప్రకటభూషణములు * కడలించి తిరుగలగ గుఱుగుహులు
నొకమాటు నవ్యహక్తిక మణిహారము * లొక్కనగోతుల బెత్తుల గ్రచ్చితిరుగ

తే. జెలఁగి మఱియును శృంగారచేష్ట లలగ,

గేరుచుండును బెత్తువిహారములను

సొబగుమీఁకెడు వగకానిఁ గాచిపుడు,

మగులు కొల్వును వెలయింతిమహిమగతిని.

65

చ. పొలుపుగ నిన్నుఁ బూసి యొకపూఁతుచుహోయ్యుని మంచునెంచుచో
వలనుగ నీవు నన్నిటుల వంచన నేయఁగఁ బూడిదే? యిటున్
దలఁపఁ నీతియే? యనుచుఁ దెక్కుచుఁ బొత్తుచు నిట్లు వంతుగా
వలచినయట్లు మాయలను వాగవధూని భ్రమింపఁ బల్లువున్

66

చ. ధనము లవేల పో యిపుడు దానియున్నైన గడియ నీకొనున్
ఘనముగ మాకు నీచెలిమి గల్గుటయే పదివేలకుంచుఁ దే
న్వినయపుమాట లాడుచును వేడుకకానిఁ గనంగఁ జేసి గెలు
య్యనవిభవంబుఁగొండుగఁగి కాంగ నలెంతయునేర్చుమీఁకెన్

67

క. వలచినవానికే బడఁతియు, * వలచినచందమునఁ దోచి వదలదు గా కల
దులనైన వెలసాలంతికి, * వలుపును గనకంబునకును వాసన గలగ?

68

వ. అదియునుం గాక.

69

సీ. పల్లవప్రాంతంబు పాలిబలాకాసి * ప్రకటితోద్యనద్యసాననిగత
గురుతరానేకదుర్దణగణాలంకార * సకలమాయావాదజనసీమ
భూరికోపనికార పూరితనిజచిత్త * కఠినవాక్యక్రియాగ్రధితరసన
ధర ననీకులకల్ల గుఱుతుమిఱినతావు * దానధర్మదయావిధానహీన

తే. కాకినీధూపభేతాశసమదైత్య,

భీకరాకార విలయగంభీరనినద

సుమతరామమార్గభామరసమగ్ర,

లగ్నకంటకయతవల్లిలంకెతిల్లి

70

సీ. కులుచులై తలుచుగా నెఱిసినవెండుక * లొప్పు మీఱంగ దువ్వి కొప్పుముడిచి
యిలఁ బ్రాంతచెప్పుటట్టులఁ బోలి వ్రేలాడు * కుచముల అవికచేఁ గుదియఁ బట్టి
తొడిగినకుబుసంబువడువున ముడత * తేర్పడియెడునాడలివైఁ బసపు రాచి
యనుగుఁతొలును మీఱి యెంతయు * మాసిన సెద్దపుట్టుము చాలఁ బ్రీతిఁ గట్టి

తే. బొరుగునొసటను జంద్రంపుబొట్టుబెట్టి
యడుముకన్నులఁ గల్జలం బడఁగ దిద్ది
పోరినోటను దనులంబు భూని యిటుల,
విటలఁ బలుమాలు నగఁజేయుచున్నవేశ్య.

71

తే. పద్మ మయినను దగుచుచోపద్మమయిన,
శంఖమయిన నొసంగినఁ జాలకుండి
ధనదు మెచ్చ దొకింజైనఁ దనకుఁ గల్గ
విత్తనుంతయు నీకున్న వేశ్యజనని.

72

క. వసునఁ ద్రాగిఁపులుఁగుక్రియ, * నిష్కమవక్ తగఁ బ్రేలుకొంచు వేశ్యాంబ కడుం
నినరేఁగి బూతులాడు, * స్వసగల్గనియిగి యడఁగఁ బల్లవతతులక.

73

ఉ. ఆకులు పోకలు న్మదాలు హాగములు న్బహుగంధసారము

లొక్కఁకలు రూకలు న్మదిని గోరినయట్టి సుమస్తవస్తువు
ప్రాకిటమున్న మామలాగిఁ బన్నిభ్రమించుచు నేర్పమీఱఁగా,
జేకొనుఁ బోఁటావకులచే గఁజికొంబ విచిత్రవైఖరిక.

74

గీ. మిండఁ దొకనాటిరయి రాకుండఁదనె,

గానువీగఁబు చేతికిఁ గల్గనందు
కించుఁదనియు నిదుగఁ బోనీదు కూఁలె,

గడువభూఁబోడి యవ్వ పెన్నంచుమువ్వ.

75

వ. ఇల్లుగుటంజేసి పల్లవవిగహిత యైనవేశ్య మీ రిచ్చధనంబుఁ గొని జంగమవిటునిక
దకు రాకుండనే యని యథార్థంబుగఁ బల్కినవిని.

76

క. నమ్మక న్నపధిలు లతికి, * ఘ్రమున్నఁ గ్రీముగొని సకలగణికాజనగే
చామ్మలు నిమ్మిగఁ దూటి ము, * దమ్మన,పరికించుకొనుచుండగన చొప్పట్లక.

77

క. ద్యూతిమధుపానమృదుసం, * గీత సుసాహిత్యవృత్తకేకులచేతం
ప్రీతిఁ జెలంగుభుజంగ * వాగింబులఁ గనిరి చిత్రవైఖరి మెఱయక.

78

ఉ. ఈగతి నుండఁ జూచి భరణీశ్వరుపాలికిఁ జారు లెంతయు

నేర్వగమ చేసి తద్విధము విస్మయలీల నెఱుంగఁ జెప్పిన

స్వోగముహనఁ దేకిటుల బొంతులు బల్కుట మీకొకింశయం

స్వాగగునే చాటుంచునరపాలుఁడుఁకోపముమీఁజూచుచున్.

79

క. ఉన్నంత పోరుగుల్లె, + కున్నేగినదూతెల్లె గొబ్బన నపుడే

భిన్నత మీఁఁగ నటువలె, + విన్నప మొనరింప భగవీః భుఁ దప్పేల్లెన్.

80

ఉ. ఎక్కడఁ జూచినం బురి నొకించుకయు న్నెడలేః యెప్పుడెన్

లెక్కకు నెక్కుడై గడనశేమలు కాచుకయుండు రిప్పుడే

దిక్కున నొక్క వారసుకతీమణి కల్గకయుండు శంకరునిన్

మిక్కిలివోద్య మంచు నది నిల్వక నిద్దన లేచి యెత్తెన్.

81

క. నల్లనిశాలు ముసుంగిడి, + యెల్లజనంబులన దించి యిలవొంద నున్నీ

వల్లభుండు తానె చనియె మ, + హోల్లనపువేళ్యవాటి కున్నెరిగిల్.

82

ఉ. భీరుండు భూవరుం డేటులఁ దీవ్రగతిం జని నెద్దహంబులన్

సోరణగండ్లపద్మతులఁ జూడఁ దొడంగ విచిత్రగీలల

స్తేరుచుఁ గోరికన్ మదనకేళులఁ బలుచు నుండి వాల్లెన్

భూరినుగంధపుష్పమణిభూవణధానుల నిర్వచారులన్.

83

వ. ఇట్లు చతురశ్చిత్తబంధభదంతతులపగంధజాద్యశేక కావశస్త్ర ప్రకారం

బులం దనిలి కీర్తిడించుచున్నం గనఁగొని కేకకేతి నుల్కించున బోచుచుఁ భూపతి

యత్నుం దైధాత్రీ వల్లభుండు తనమనంబున వితర్కించె.

84

క. చారులు చెప్పివిధ మిపు + చారులఁ దభ్యంబ యెరుయ్య నెక్కుటావ మెని

కేరితి నొనఁగఁ గల్గుదు, + వాగవధూమణిని వ్రేలిము నడి నిల్పుకొడున్.

85

క. వెలపాలతి గల్గనందున, + నిలయేదెడల జు నందు నెక్కుటావ మెని

బలిమిం చెప్పించిన నిది, + కలువంబులకెల్ల మొదలు గాదె శిలంబున్?

86

చ. కడువడులేయి యయ్యె నని కల్లరిజంగము క్రోధచిహ్నం దై

నడి నదలించి పల్కనొకొ? వంచనమీఁ వ్రేలంబు మీఁదట

నిడువరఁగఁ బోలునో? భువిని విశ్రుతిహా నపక్షి నొందఁగాఁ

బడునొకొ? నీలకంధరుని భాశ్వదమగ్రిహ మెట్లు లున్నదో?

87

లే. వేళ్య నొనఁగద నని మున్ను పశ్యసింప

బలికి యిపు డెట్లుబొంతుదుఁబాడిదప్ప

మహి నసత్యముకన్నఁ గల్మషము కలదె

నేటు నేయంగ మానవకోటులకును?

88

తే. మును హరిశ్చంద్రముఖ్యుఁ డౌమనుజపతులు

నిత్యసత్యవ్రతాచారనిపులు లగుటఁ

గాదె చిరకీర్తి సకలజగంబులందు

జెంది నిర్యాజరాజ్యాభిషిక్తులైరి.

89

క. కరి హయ భటు రథ శిబి కాం + బర ధన మణిభూషణాదిబహువస్తువు లి

ద్ధర నెన్నఁగ సతతంబులై + తిరముగ సత్కీర్తితక్కు ధీరాత్మలకుఁ? 90

క. మును దీక్షియొసఁగువేళను + ఘను డగుగురువాఁడుఁ డెంత కాదని యనినఁ

విన నొల్లక వ్రతధాం + బొనరింపఁ దలంచు టిష్ఠు డుచితం బగునె!. 91

క. అదిగావున వచ్చిటునకు + గొడుకక పట్టంపుచేచి నొసఁగి ధరితిఁ

విదితం బగుకవధము కో, + విదు లెన్నఁగ నిల్పికొనుట విహితం బనుచుకా. 92

చ. అవనిత లేందుఁ డెంతయు రయంబ గృహంబున కేగి సంతత

ప్రవిమలశీలఁడైన తనభౌమిని నొయ్యనఁ జేరఁ బిల్చి యో

ధవళ సహజ నేత్ర! విను ధర్మయుతిం బగునొక్కవాక్యముకా

దవిలినభక్తితోడ విదితంబుగ నీ కలుఁగఁగఁ జెప్పెదన్. 93

చ. సరసముమీఱ నొక్కవిటజంఁగము ధూగ్ధజీర బోలి నేఁడు నా

మరుతలలీల నెయ్యెడల నుండియొ పేగ మె చేరి న స్పృహం

తనముఁఁ జూచి యంతయు ముదంబున వీరెన లిచ్చి కేరుచుకా

గుణుతుగ నొక్కవాగసతిఁ గోర్కనొసంగు నటంచుఁ బల్కినకా

క. ఇయ్యకొని ధీలులచేతికి + నెయ్యంబున ధన మొసంగి నెఱి నొకపదుపుం

దొయ్యలిఁ దెచ్చని పనిచియు + నయ్యెడ వారలను నమృతతిక్తిఘ్నమునకా. 95

సీ. చని వేశ్యవాటి యెల్లను గ్రచుకొనుమున + వెదుకంగ నందు నశ్వలఁడులెల్లఁ

బల్లవసహితలై పరిపరివిధముల + గుణుతుగా మరుకేళిఁ గూడుచున్న

గనుఁగొని వ్రతధంఁగమునకు నెచ్చుది! + బాల వెఱచి యెంతయును వివేకిని వని

నీకు నివ్వధమెల్లఁ బాకటం బలరాగఁ + దెలుప వచ్చితి నతితక్రవణితి

తే. నిందుముఖి యెన్నఁడు నెఱుంగ నిట్టివోద్య

మభవుబలుమాయకాఁగోలు! నైననీడు

బుద్ధితోడుత నూహించి పొసఁగ నొక్క

వాక్యమిట్లని పల్కుమా కలనుమీఱ.

క. అనుమనుజాధీశ్వరనిం + గని మృదుచుఘోర్మలలరఁ గాంతౌమణి యి

ట్లను హృదయాధీశ్వర మును + వినవే శిలిగ్రునికథలు విబుధులవలనకా. 97

చ. చిరతరలీల భక్తతతిచిత్తము లాగయఁ గోరి యాశ్వర్యం

డరుదుగఁ బ్రక్కరూపుల నహర్నిశముం బరియించుఁ దొట్లెఱుం

దురితివిదూరఁ డైనచికిఁడందనినిక్కలభక్తిఁ గాండఁ

వ్వరసుకుం గూగఁగా నడిగి వానికి నీడ నున్నగర్భాగ్ధమున.

98

తే. అవిభుండ మన్న పొదిలె నికృష్టవసుని

బూని పంపించుకొలుకునై పోయినాని

నధికతిరహస్వ మొప్పగి నన్న మునగ

వేడుకొన్నట్టికామ్రాయ లాడు గాండ!

99

క. ఆట్టివనవునకు నీ * పట్టున నిన్నడగు నున్నపని మగుటండొన

యెఱున నొసఁగి కృత్యము * అట్టి నింపుకొనఁపలుకలు నింపుకొనలెన.

100

మ. నను నెంతేని దుం బ్రహ్మ జేసి కలివీనాథాశ్వర్యకాంతిగన! యు

ట్టనఁగా ధర్మమే నీవు నొసఁగితి నొనగి నీమ నీమని

దనుమానింపక నిరాదుది గలుగున స్థితి నొనగంబున!

నొనరింపందగుగాన పల్కెనును నొసఁగి పని జేటికి.

101

క. పురుషుండు ద్వంద్వం బుండఁడే * కదచినియెగిరిచు నెదిరు నొసఁగితి నొ

కరయఁగ మతి యెంద్రున * దనుబాలు గొడిగి గతి మును నొసఁగితి నొనగ! 102

క. సలలితముగ నిహామముఖి * మును నొసఁగి నొసఁగి నొసఁగితి నొనగ

ల్యలిగించుచిభునికరితున * లొనగితి నొసఁగితి నొనగ!

సీ. కాంతామలుల మహానాథుల గొంగులు గొంగులు * హాసంబులు గొంగులు బాసంబులు

తునుమగంధులకును గొంగులు గొంగులు * హాసంబులు గొంగులు బాసంబులు

కమలాకులకు నభీష్టము లిచ్చుచువలయు * హాసంబులు గొంగులు బాసంబులు

చిగురుబొండులకుఁ జెల్వగునొప్పిమోజులు

తే. చంద్రముఖులకు నహాజ్యోతినిగురి

పటలతిమిగాగ్గరింబులు హాసంబులు

పాలఁకులకుఁ గాల వల లేనిభుజులు

రాజ తేజుర! పరికింప బ్రాణవిభుండు.

క. వక్రములును దానధర్మము * లతులితిగురు జేనతాగ్గవాదులు పను మా

క్షితిశాధ! యుచుకేనియు * బతిభక్తికి సాటియును నభిమాను కి.

105

ఉ. కావున నెల్లరీతులను గర్తవు నీ పట్టులానతిచ్చిన

బావనలీల జేకొనగ పల్కుట గుట్టది కాదలంచు

- త్రీవరముఖ్య! నిక్క-ముగఁ బెల్పుము చింతల నేటి కీక్రియక
భావధవారి భక్తతతివాలిట నెప్పుడుఁ గల్గి యుండఁగాక. 106
- క. అన విని జననాగుఁడు నే, భవ నాంచుచు నవ్వెకాలభవశీతలన
క్కునఁ జేర్చి వదలి కృష్ణులు, భవనియ నమ్మి తొట్టుపడఁగ నభినవతలక. 107
- ఉ. ఓసగనీరుహాక్షీ! విను మోతులపావని! యోవధూమనీ!
నీసరి యేరి మానినులు నేలొనరింపఁగ ముజ్జగంబుల
నాస్తిగ నేఁడు నాపలుకువాక్యము మీఁదఁగ జేత్ర కాంతవై
భాసిల జంగమేశ్వరునిభిఁ నజకేలిఁ గలుంగఁజేయుచు. 108
- ఉ. వాగకయీపురి న్నెఱు వారువధూమనీగల్గ నందునక
వారిజ నేతి! నిన్నిటుల వంచననేయక వేడ్క-తైగాక
గోతనవారజంగము-తుండ నీవల పెంఁగా ముగి
నేగము లెన్న కయ్యెడల నిల్పుము చుద్వచనప్రకారముల్ 109
- ఉ. నీవు పతివ్రతాయణి వి నీరలఁదఁ మెచ్చి మేచక
గీర్తన డభిప్రీతములు పేర్చు నాసం నడు సంశయం బిరక
భావమునందు నిల్పక కృపాచక్షుఁ జూడము నన్ను య్యెడక.
నావుడుఁ బుష్కలజోడి తననాధున కిమ్మిగఁ మొక్కఁబుట్టునుక 110
- క. వలనొప్పు నింతపన్నిక భయముఁబ్రాశ్నింప నేల పావగుతుతో
న. బాహుగుణ గమనపఁ భయపున నన్నునంగవలయు శీఘ్రమున నృపా! 111
- క. భగయొల్ల గుత్తింగొల్ల యొక భరి నించుక తావు దీక్షిత స్వేదకృతయక
బరికింపఁగ నీటుల వృద్ధి భక్తగ గాంచెపుఁబల్క పల్క-వచ్చునే నీనుక. 112
- ఉ. భువనతలీల ముక ప్రతిముఁ బూసితి గద్దయు నిస్తుమంచు బం
గానకు వాగకాంత బిడఁగ నొసగుడనియంకిమాత్ర నీ
దీనతఁ బల్కఁబొడయు ముగ్ధజనులెల్ల మాసింప? నందునే
నేనుఁగు నక్క చక్క-గ నరనీశ్వర! శక్తి మె దిడ్డి గుఱఁగాక. 113
- చ. అను విను తాంగిపూర్ణుని దినాధి పరంశ పరమాధిపాల్గనూ
వనజవిగోధి యుత్తము వాదనోహాహవిబద్ధవిష్కంభ
కని యొకఁయింత సొమ్మసిలి నేని మె తెప్పిరి భోజనలంతి! యి
ట్లువ Xతి గంటిఁగాక తగదా మది నీక్రియ పూహనేయుటలో? 114
- క. అడిగనూట తగ నిద్ద, నాడక క్తకొన్నమాత్ర నికటా మదిలో
నాడక విటవగునకు నీ, బాడియె నుపవేక ముడిగి పంకజుంగి! 115

తే. పద్మదళ నేత్ర! తిన్నెడబాసి యుక్క
నిముమ మేనియు నోర్వంగ నేర్పు పెట్టు
పరమసాధ్యుని నిట్లు పల్కినట్టి
తప్పుతుమ నేయుమా మది దయదలిగ్గు.

116

క. తలమెడ నిలియు నాపతిఁ, * గోయక న్నగొంటి వెమ్మింతో నుని యుండెను
నీయట్టిమగులు గల రి, * పేయగొయిన న్నెట్లు నీవనగియుముభి!

117

ఉ. చంచల నేత్ర! నామదికి నయ్యతిగా నీవు పోయి మాకు గుఱా
హించి దయ న్నచింపుము మహిం జిగికిగ్గుల నేక భంగుల
నించు మటుంచు ముగ్గురుయు నీలమధువ్రతి మేకి నేనుపు
ల్కించగ నన్న రేతుని లలిం గని యిట్లు నెఁ ద్రొడవాడలగు.

118

తే. తీతిప! యటుల ప్రచారంబు నేయుమండి,
చిన్నమాటులు పలుకంగఁ జెల్లదిదియుఁ
గాక మత్స్యంపవృత్తయఁ గనుగొనంగఁ,
దలంచి తేనియుచినుముచేందమున నలగ.

119

సీ. జననాథ! విను హరిశ్చంద్రావనీంద్రుండు * గాఢముగొలుతు లోకంబు లలంగ
ధారుణీభారమంతయు వేఁ బోనాడి * తనపాటంతిని బాగునో జూపగ నమ్మి
మునుకొనిగుంత్యజన్మనివెంటునుధుమాంసములు * మోచుచునువానిగోలుముచున్న
నంత నవ్విభునినత్యవ్రతంబున కాత్మఁ * గనుగించి నిజభక్తవర్గాల ద్దేహ

తే. కాశికావల్లభుఁడు జగత్కాగలుండు,
విశ్వనాథుండు చండికాధీశ్వరుండు
ప్రేమ సాక్షాత్కరించి యభీష్ట మొసంగి,
కావడే నార నశ్రింతకాతుకమున!

120

క. నీ వాడినవాక్యం బిపు, * దేవిధమున నైన నిర్వహించినదానక
భావజడనుఁడు కరుణం, * బోవంగలు దాతె నలగ భావగతిలక!

121

అ. భక్తి విడకయుండు భిక్షాణ! యివ్వేత,
మది దృఢంబుమోఱు మట్టుపలుచి
నేయుకార్య మిఁకను జింతింపవలవదు,
నాకు నైనఁ గడువినమృగలిని.

122

సీ. అను ఘనజిఘనఁ గన్గొని యను జనపతి * విను వినుతాంగి? సోభి నతి దనగ
నీచిత్త మరయంగ నీచందమున నొత్తి * చూచితి నిజమది హృద్య మలగ

నిరువుఁబూదయందు లేక మైయుండినఁ, * గోర్కెలన్నియు హానఁగూడఁగలవు
 'మిని నీన్నీవేదమున నొసంగినయప్పు * దవ్విటవరుడు కోర్కాత్తుడగుచు
 తే. వాగకామిని దేకిటు బూరిలోన,

వరుని నెడబాసి యుంటిమై సగవి నున్న
 యట్టిమగనాలిం దిచ్చి తీవనుచు న్నొల్ల
 కాన్మ యెనరింపఁగలఁ దమితాగ్రహమున.

123

క. కావున నీ న్నిరూపము, * తో విట శేఖరునికడకుఁ గోడ్కొనిచనఁ గా
 దీవేళి వేశ్య కామిని, * వై వేగమె గన్నుటంచు ననిచినయంతిక్.

124

క. అంతిపురి కరిగి యయ్యలి, * కుంతల వెలయింతి యగుటకుం జనుచున్నె
 అంతం గని యుంటేనియు, * సంతసమున నల్లి కాంబ సవతికి ననియుక్.

125

కా. నెల్లల్లావు విరాళిఁ గొన్నవిటబంగం బంగం గోరువో
 న్నల్లం గల్గును బల్లంగివ నను నీ న్నొప్పింప కోదల్లమా
 భల్లొనక్షితిపొలఁదేలునకుం బల్లంపుఁబూఁగోడి వై
 ప్పెల్లొనక్షితిపొలఁదేలునకుం బల్లంపు ట్టేయుంగ నీ కన్హమే?

126

క. ఓయప్పు వాగకామిని * గా యిప్పు డలంకరించి కగ ముప్పు మనో
 నానుకునికడకుఁ గోడ్కొని * వే యుగఁగదయ్య నన్ను పికచాబ్బముభే.

127

శే. ఆ సెతుకూరిమిసవతి సెంతేనిఁ గరుణ

మీట సవ్వారిగాక్షి తా గొననించి
 సొనువ నిట్లని నొయ్యుకలికి మేలు
 చెలఁగి నీగుచ్చి వేవేలు సేయఁజాలు.

128

ఉ. నీగజగంధి నీవనుచు నేననుచు న్నది భేద మెద్ది యె
 వ్నొకతొలుకె వ్రేతము వంగవ న్నొందకయుండి భిక్షి యొ
 స్పృహనఁ జాలు నీవ చను మాత్మ గ్రహించి చిపుడప్పులుండఁగా
 'నేరవు కామకాన్త్ర'తి నిక్క... మునింగవు గోల వాగయిక్

129

క. ఇభిరాజయన మును నీ * విభుకొంగిట మలఁగుచుండువిభుచంతయుఁ గా
 దభివేదిలొననుమకర * నిభుఁ డయ్యతి గతిగపొద్యనిపుణుఁడు నునియ్య!

130

ఉ. చొక్కలఁ దక్కల నిగ్గుల సొంపగులేటమిటారిమాపులక్
 జక్కనిమందహాసములఁ జూగువిలాసముల స్ఫులీలఁ గం
 పెక్క డుగివ్యనాసనల నింపగుతియ్యనిముగుపల్కుల
 న్నిక్కపువాగకాంతకగణిక్ వలవింపవలె న్నుజంగునిక్.

131

తే. మణియుగసమాప్తౌ త్రౌప్యోన్మయః కుండి

దవిలిపురసాములొకప్పుడు ముగియఁ

బోలిడ న్ను హుడవల ను సేర్పించి కలంగి

పల్లవునియుల్ల ముగించి బిల్లివెంట.

136

క. అటుగాక పౌనీశ్వరుడు * పునః స నిర్వహించి వచ్చి దిగిచుట్టా నాని

కుటిలంక! నిన్నంపెన * బుద్ధునభిని నొందుకీ కృపామలము పలుకుడి

137

తే. అని సరతి నాగడిలఁ బెట్టి ముగియఁ

చల్లమాదేవి పుది కేనిసరిసరిలు

దనగల్గి బలిపీఠమునను న్నట * ప వేగ

మున నలంగుతి యొసరించుకొనెదండగి

తే. గుండరులు గొంగలుపున ముగియఁ

గుండఁపువడిచులయంగుగొంగుమిసలు

నెంచఁగలిగినపన్నీగు నించి చూచి

నంద మొప్పాన జలకంబు బార్చి గోగిది.

138

గ. ఉడుగాజనన యొక్కతె * పొడిగొను న్నవాక్రింద తిరి ధోహరింపఁ

పడికొచ్చి నాసం సోచు * సెగునీకడ నో న్నాకన్నా గారి నొనరించు

139

స. సొంపు నింగనీలనుచిట్టెల పోలఁగ జూచి సోగి

పెంపెల్లలారముగనులఁ బెట్టిమొద గొట్టియిట్టి పట్టి పట్టి

ముంపుదుఁ బెంపుమీగునువముగ్గుతొ వ్రువలఁగెనునొకనా

సంపెఁగదండఁ జుట్టి న్నా సొంపునోన * పుసంబనమ్మి

140

ఉ. ముద్దులగుచ్చ మొర్లు పరిమొదగ నొప్పు ముగియఁ

దద్దయు నిల్పెనొక్కవనిహానుడి కళ్లులొచ్చు ముగియఁ

దిట్ట బడంత యెరు సోగున క్కదిగి నువవి లోకమున

ముద్దుయెత్తుకొనెక్కులను మోగెనోని తిలకం పోవు

141

చ. కలువలఁ కేరుచంద్రముని దద్దనొంబునాను

లగులగఁగ నులం బిడియ న్నవిల్లి నొంబు వేద్య నొ

జలంబు నీలవేడి జగిసిచ్చుపుగుచ్చునొంబు వేద్య

గలప మలంబె నంచితముగఁగెనునొంబు వేద్య

142

సీ. చానుముక్తాహరవారము ల్లశేమన * నిచివ వేద్య నొంబు

సొంపుకర్ణభూమణము లందమునొంబు * దిగిలించ నొంబు

၁၂၂၂-၁၂၂၃

1. పాఠశాల, పట్టణమునందు ఉన్న పాఠశాలల నుండి పాఠశాల శాఖల నుండి విద్యార్థులను
2. పాఠశాల, పట్టణమునందు ఉన్న పాఠశాలల నుండి పాఠశాల శాఖల నుండి విద్యార్థులను

১৭. ১৮. ১৯. ২০. ২১. ২২. ২৩. ২৪. ২৫. ২৬. ২৭. ২৮. ২৯. ৩০. ৩১. ৩২. ৩৩. ৩৪. ৩৫. ৩৬. ৩৭. ৩৮. ৩৯. ৪০. ৪১. ৪২. ৪৩. ৪৪. ৪৫. ৪৬. ৪৭. ৪৮. ৪৯. ৫০. ৫১. ৫২. ৫৩. ৫৪. ৫৫. ৫৬. ৫৭. ৫৮. ৫৯. ৬০. ৬১. ৬২. ৬৩. ৬৪. ৬৫. ৬৬. ৬৭. ৬৮. ৬৯. ৭০. ৭১. ৭২. ৭৩. ৭৪. ৭৫. ৭৬. ৭৭. ৭৮. ৭৯. ৮০. ৮১. ৮২. ৮৩. ৮৪. ৮৫. ৮৬. ৮৭. ৮৮. ৮৯. ৯০. ৯১. ৯২. ৯৩. ৯৪. ৯৫. ৯৬. ৯৭. ৯৮. ৯৯. ১০০.

సంఖ్య: 100/2019, ముద్రాపత్రము

$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{x}} \right) = \frac{\partial L}{\partial x}$

$$E_{\text{eff}} = E_0 + \frac{1}{2} \frac{d^2 E}{d\omega^2} \omega^2 + \dots$$

140

141

Abstract. The authors consider the problem of finding the maximum value of the functional

[illegible][illegible]

భూమిలోని నీరు, గాలి, వాతావరణం, మృత్తు, మొదలైనవి అన్నింటికీ
మీరు ఒకే దేవునిగా భజించాలి. అన్నింటికీ మౌనంగా భజించాలి. మౌనము
భక్తిని తెలుపుతుంది. అన్నింటికీ మౌనంగా భజించాలి. మౌనము
భక్తిని తెలుపుతుంది.

[illegible][illegible]

1955

1959 年 10 月 1 日 15:30 至 16:00 在 100 米水深处

142

2. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 2311. 2312. 2313. 2314. 2315. 2316. 2317. 2318. 2319. 2320. 2321. 2322. 2323. 2324. 2325. 2326. 2327. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332. 2333. 2334. 2335. 2336. 2337. 2338. 2339. 2340. 2341. 2342. 2343. 2344. 2345. 2346. 2347. 2348. 2349. 2350. 2351. 2352. 2353. 2354. 2355. 2356. 2357. 2358. 2359. 2360. 2361. 2362. 2363. 2364. 2365. 2366. 2367. 2368. 2369. 2370. 2371. 2372. 2373. 2374. 2375. 2376. 2377. 2378. 2379. 2380. 2381. 2382. 2383. 2384. 2385. 2386. 2387. 2388. 2389. 2390. 2391. 2392. 2393. 2394. 2395. 2396. 2397. 2398. 2399. 2400. 2401. 2402. 2403. 2404. 2405. 2406. 2407. 2408. 2409. 2410. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420. 2421. 2422. 2423. 2424. 2425. 2426. 2427. 2428. 2429. 2430. 2431. 2432. 2433. 2434. 2435. 2436. 2437. 2438. 2439. 2440. 2441. 2442. 2443. 2444. 2445. 2446. 2447. 2448. 2449. 2450. 2451. 2452. 2453. 2454. 2455. 2456. 2457. 2458. 2459. 2460. 2461. 2462. 2463. 2464. 2465. 2466. 2467. 2468. 2469. 2470. 2471. 2472. 2473. 2474. 2475. 2476. 2477. 2478. 2479. 2480. 2481. 2482. 2483. 2484. 2485. 2486. 2487. 2488. 2489. 2490. 2491. 2492. 2493. 2494. 2495. 2496. 2497. 2498. 2499. 2500. 2501. 2502. 2503. 2504. 2505. 2506. 2507. 2508. 2509. 2510. 2511. 2512. 2513. 2514. 2515. 2516. 2517. 2518. 2519. 2520. 2521. 2522. 2523. 2524. 2525. 2526. 2527. 2528. 2529. 2530. 2531. 2532. 2533. 2534. 2535. 2536. 2537. 2538. 2539. 2540. 2541. 2542. 2543. 2544. 2545. 2546. 2547. 2548. 2549. 2550. 2551. 2552. 2553. 2554. 2555. 2556. 2557. 2558. 2559. 2560. 2561. 2562. 2563. 2564. 2565. 2566. 2567. 2568. 2569. 2570. 2571. 2572. 2573. 2574. 2575. 2576. 2577. 2578. 2579. 2580. 2581. 2582. 2583. 2584. 2585. 2586. 2587. 2588. 2589. 2590. 2591. 2592. 2593. 2594. 2595. 2596. 2597. 2598. 2599. 2600. 2601. 2602. 2603. 2604. 2605. 2606. 2607. 2608. 2609. 2610. 2611. 2612. 2613. 2614. 2615. 2616. 2617. 2618. 2619. 2620. 2621. 2622. 2623. 2624. 2625. 2626. 2627. 2628. 2629. 2630. 2631. 2632. 2633. 2634. 2635. 2636. 2637. 2638. 2639. 2640. 2641.

14)

... ..

సామంతాదులను పట్టించుకొని వారిని సంతోషపెట్టించుటకు వారు కృషిచేయుచున్నారని తెలుసుకొనినట్లు.

[illegible]

అనుబంధం 1: వివిధ రకాల పంటల వినియోగం

సం. ౧, ౨) కౌశిల్య (౧) ౧, ౨) (౧) ముఠా శాస్త్రములను

1. (a) $\frac{1}{2}$ (b) $\frac{1}{2}$ (c) $\frac{1}{2}$ (d) $\frac{1}{2}$ (e) $\frac{1}{2}$ (f) $\frac{1}{2}$ (g) $\frac{1}{2}$ (h) $\frac{1}{2}$ (i) $\frac{1}{2}$ (j) $\frac{1}{2}$ (k) $\frac{1}{2}$ (l) $\frac{1}{2}$ (m) $\frac{1}{2}$ (n) $\frac{1}{2}$ (o) $\frac{1}{2}$ (p) $\frac{1}{2}$ (q) $\frac{1}{2}$ (r) $\frac{1}{2}$ (s) $\frac{1}{2}$ (t) $\frac{1}{2}$ (u) $\frac{1}{2}$ (v) $\frac{1}{2}$ (w) $\frac{1}{2}$ (x) $\frac{1}{2}$ (y) $\frac{1}{2}$ (z) $\frac{1}{2}$

145

శ్రీ. పాపశుద్ధి కృత్యము వాసన ఇచ్చి పునః జన్మము నుండి బయట ముక్తియు

[illegible]

పా. 10. పక్షపాదము గలవాడు అట్టివాడు (స్వార్థాన్ని పాపం నిర్వహింపు)

[illegible][illegible]

నీటి అభివృద్ధి, తియ్యబడినది ద్వారా పోషక

చున్న గన్గొని యిపు డిచ్చుచున్నవాడు

గాని నిక్కంపుభక్తి కాగలదె యిటుల?

136

క. ఇచ్చిన నిరువుర నొక్కట & నచ్చం బగుభక్తితోడ నర్పింపక యీ

కుచ్చితములు తగ వనుచుకొ & మెచ్చక యొకకొంద శీమి మే లనుచునున్. 147

చ. పురములు వాహనంబులును భూషణము ల్లనభావ్యము ల్నివాం

బరములుఁ బాఁడిభేదములు బ్రాగ్భవసేయక జంగమయ్య గన్

తెలుగున వేత్య గోర! నతిధీరత నట్లతఁ డింతిఁ గోరక

ధరణిపుఁ డెట్లు లియ్యకొనె! నాననిపల్కెడువాడుగొందఁబున్. 148

క. ఇయనకొని వారసుండరి & యుయ్యడలం గల్గవన్న నిల్లని నిటనో

చయ్యననాసఁగుటకుసతియె & యియ్యలపతికనుదుఁగొంద శీమి మే లనుచునున్. 149

సీ. ఆనరోహవేత్రిమునఁ గా దన కెట్లు & పతివెట వేత్యచ్చ భక్తిగతిని

జనినంత భక్తియే యనువారు కొందఁలు & పట్టిగా భక్తిమార్గంబు పూని

నప్పుడేభక్తుండు చెప్పినవిధమెల్లఁ & శేషిన నిల్లలు సేయకున్న

నదియపోచిత్తని యనువారు గొందఁలు & పతి భక్తుడు నొక్క నతిమార్గమున

తే. గల్గి నభిరుత మిది కల్లగాదు నృపుఁడు

శీల నీజంగమునకు పట్టాలి నాసఁగి

వారుని మెప్పించి బొరిదితో నరుగఁగలఁడు

సరగఁ గైలాసమున కెల్లజనులు నెఱుంగు. 150

క. అనువా రొకకొందఁలు నై & కనుఁగొన వచ్చేర నృపతి కొంతామ జీఁగ

డ్కొని చని యలజంగురా & యనినన్నిధి నునిచి యిట్లు లనియెం ప్రకటన్. 151

క. తగుచిగురుబోడిఁ దెచ్చితి & నొగి మీకుఁ బ్రకృతింపుఁ డసామి! 152

నగుమొగ మలరఁగ నపు డ & జగతిపతితోడ నెఱుగిచెంగ్రుండు బల్కన్. 153

తే. రమ్మ భిక్షాణ నిక్కంపురాజ వనుచు

నెమ్మదిని గాల నీమాట నమ్మియుంటి

నెంతదడవయ్యెఁ బడఁతి నే నేగి యిపుడు

పూని నీయోజయెంతైన మానఁగలదే? 154

క. రంగుగ జంగమవిటుఁ డను & చుం గడు నిబ్బంగిఁ బాలకఁ జూచిపో పలకెదన్

వెంగలివి భూప! నీ కే & సంగతిసలరారు మానసము వాచిఁబడన్. 155

సీ. కామాంధకారి నై కడఁకితో నీరాకఁ & గొంచుమండఁగ మూఁడుతిన్నెల భక్తి

దలయెటు బరువయ్యెఁ దగ మేను సగమయ్య & గళమాలమునఁ జందునొక డొమ్మి

వలనొప్పు మునుపటివగ దప్పె వలపును + విరిగడు నడురేయి సరవి నయ్యె
నాకేటి కీవేశ్య నీకేటినిజధక్తి + బూటకంబులచేత బ్రాద్దుగడవి

తే. నాడవింతియకాక భూనాభులెచట?

ప్రతిములెచ్చట? ఘనశవమతము లెచట?

సెందుఁ గొఱకానిదొలతుక నిటులఁ దెచ్చి

యందుకొమ్మనువారెండునైనఁ గలరె.

155

వ. అని వెండియు నిట్లనియె.

156

తే. అనవలసి నిన్ను నిటువలె నంటిఁగాక

తగునె వేశ్యలతోఁ జూండు తాపసులకు?

నలసితివి భూప! మాకునె యధికముగను

దీనిఁ గైకొమ్ము నీవైనఁ బూని యాకను.

157

నీ. అనువిటవననిఁ గన్గొని వివసాక్షిని + ట్లను మనుజాధీశుఁ డనువుమీఱ

నయ్యలు మీ శబ్దు లాడినఁ దగుఁ గాక + క్షీతినయ్యలకుఁ దెచ్చుచిగురుఁబొండ్ల

నవ్వలుగాఁ జూడ నన్నంబు మాకును + దనిని మీ క్షిప్రాడఁ దగునె మమ్ము?

నాఁగలి గొన్నచో నన్న మెవ్వరికైనఁ + గలిగిన నిడి నాడగాదు నుమ్ము

తే. పానుదికి సరిగనిఁ బైకవినాననేత్ర

నగయుచుండంగఁ దడవయ్య నయ్య యింకఁ

దప్పు లెన్నక కైకొమ్ము తగునీ నిపును

కలువనిని భిక్ష నడుగుల కెనఁగుటయును.

158

క. నృపతిఁ నృపఁ జూచి యపుడా + కపటపునిటజంగమయ్య కడునవ్వును నో

తపనకులవగ్గ! నోయఁగ + నిపు డాడితిఁ గాక పాటి యేకీ నీకుఁ.

159

ఉ. కావలె నన్నమాత్రమునఁ గౌతుకముం జెలుగారఁగాను రా

శీవదళాక్షిఁ దచ్చితివి చెన్నైలగ న్నదివేలు సేయు నీ

భావజానేతివేలినునుబంగరబొమ్మను ముద్దుగుమ్మ న

ట్టివునకు న్విధాతకును శేషనకుం దగమే నుతింపఁగఁ.

160

క. ముదఁ మొదవఁ నలుచందగుఁ + గదురుఁ నిపునునిదనుగురుకడుఁ జూడలేకును

మొదకొదనుకదుపుఁ జెడఁగఁ + నదలించునునతిచ్చునుపులొ పెన్నెరులుఁ.

161

క. వానిగ నీ నుదతీమణి + నానము నానమమె యంచునవగంధఫలి

స్వామిగుగతిఁ గన్గొని పరి + హాసం బూసరించు సంతతాంచితవీలఁ.

162

తే. చెలంగ జగములు పలువంగ దలచియుడిన

మరునిబలుసింగిగీవిండ్లు తరుణిములు

కడక నవ్విండ్ల బూన్చిసకలువకుంపు

లీపయోజాననమటారిచూపు లగలు.

163

క. చిగురాకు కెంపునింబము + పగడంబును జరిగినమును బిగ్గరిముని

మృగువయధర్మము తోడుతల దగు నే తుల నునగల న్నీతిపుల న్ననా?

164

క. పలువరుల మొల్లమొల్లల + పలువరుసల నల్లల బాలుని మినినము

క్కులు తరుకుటన్దములతో + గలహింమరి గొమ్మిగులును గర్జము తెందున్ . 165

తే. చెలువపలుకులు గండుగోయిలల పోలు

నెలతచిరునవ్వు లేతివెన్నులల నవ్వు

గతికకంఠంబు కృముకంబు నలగు భిన్న

ములుగ గావించు సంతయుఁ జలమమిలా.

166

చ. పరువడి వంచితంబు లగుబాహున్పురాళిములొప్ప గొప్ప

యలుతను వేలు మాళ్లకపువగములందుల నునుదండగా

గుణుగుగ నవ్వెలందితు వకుంభయుగం బలను న్ననపునో

నగమును సంభవించి పలువం బగుతామగమగ్నము నునల.

167

సీ. నునునల్లచీమబొరును గేరు నూఁగాగు + వళు లన్నిటిని కావలెను పోలు

నినుకతిన్నియలతో జెనగబోరుఁబిలుఁదలలు + నిగిగుఁడముల న్నీళ్లుగఁదలఁ గొడలు

మెఱియుకాహళిలనో మునయును జంఘలు + సొదగమున్నము కచ్చవములగోలు

నశిపంక్తి పలుమాలు నగుఁ దాగకంబుల + నడలు రాములచలఁ గొడలి యలను

తే. మేలిమిపసిండిచాయల గేలిసేయుఁ

బూని నిక్కంబుగా వీనిమేనికాంత

యందు నిటువంటిచేలు పైనయందునడన

కలదె పరికింప మార్తండకులవగేబ్య.

168

క. అని వనిత నెంచి యాగును + వను నోజనహృదీ న్నిహమునకు నుముఁ గో

ద్కొని చనువేగమయికడ + క్రినశాపులుగలదును మిన్నికమానకుడున్ . 169

క. నరవతి వల్లే యని య + గురునకుఁ గ్కుండండ్ యిడుమఁ గొమఱొప్పగ నా

యిరువుర దోడ్కొనితనమం + జగమునకుండిచ్చి యనిచి తిగమగుభక్తన్ . 170

గీ. అగ్నిపాద్యాదు లాసఁగి పృహ్లాద జేసి

యలు వెడలికచ్చితగఁడనవేలఁది కనియఁ

గలికి! యిన్నాళ్ళు నాయక్క గౌరవించు

వరుసనీ జంగమయ్య కీవలయుఁజుమ్ము.

171

క. కాదేని దునియలుగ వడి + నోడెద నని చేత విధముం బూని మహా
వదమున నుండి నొకవరి + నావిత్వమలాంబునిధిశాంకుఁడు పేర్పొక.

172

ఉ. అయ్యుడఁ జల్లమాంబ విభునానతిఁ గైకొని వాడిమాపు లా
య్యొయ్యన మీఱ లేనగవు లొప్పుగఁ జెక్కలఁ బొత్తివిమ్రే
బయ్యెదజాఱ ముద్దుమనుఁబల్కులు చెల్వలరార నవ్విటుం
జయ్యనఁ జేరి మొక్కి- నెఱజా నగు తెల్ల నెఱింగి గంగుగజ్.

క. చెఱుకులు గొబ్బరియును శ + ర్కరయుం బాలును ఘృతంబు కలపంబులునక
నెఱి ఫలరసాన్నములు గొల్పి + వ్విరులున్దనునాసఁగియంత వేడ్కలుమీఱన్.

174

గీ. పండుకాకులు కప్పుగలబు భాగములును
మొట్టియఁపుజాగ్గమునుగూర్చి ముద్దవిడెము
చుట్టియొసఁగుచుఁ బనఁగించి మధుగలీల
నన్నయన్దేవునరణంబు లొడ్డుచుండె.

175

క. పరిభాషింపఁగఁ జూచిన + మఱి గూవిటుం డించుకైన మాతాడక ము
స్థిగముగ నుండిన నవ్వుద + కరిగామిని యతనితోడఁ గడువడి ననియొక.

176

నీ. ఏనిచాగములేక యిటు లున్నఁ జెఱును + జేరిన మే లేమి వారసతికిఁ
బల్కఁగించిన మాణువల్కపు మూఁగ లా + గున గతిసేయంగఁ గోర విపుడు
సిగ్గుచేఁ బొరిగంగ శిశువ వింతయుఁ గావు + కడుయాధి నున్నావు గండుమీఱి
యిట్టి నీకింత పుత్తతనం బేల + జాగు మానము పొద్దు చాల నరగఁ

నే. లుడుపుఁ డొగిఁ జేయి నేయనే పొలఁతిచేయి

చేయిగాచనిచూచినఁ జలఁగియున్న

శొడువ లేన్నఁదలంచినో గుట్టుతోడ

నన్నవఁడవు? నీ కది యుప్పుదనఘ!

177

చ. సరసము మీఱఁ గీరుచును శయ్యకుఁ దొరిచి కొఁగిలించి ను
స్థిగముగ మోవి యాని నుమఁజెక్కలు గోళుల నొత్తి లీలఁ బ
ల్కలుచునుకేలి గూడి చెలిమానసముం గఱఁగింపకున్న నె
న్నగు నగు లింతయు న్మృతవం బని పూరి భుజంగపుంగవా!

178

క. అగుఁ గాని లెన్నుటంచుం + జగురాకుంబోడి యతనిఁ జెనకినఁ గాని
మొట్టి శేవక స్థానా వనం + దగియున్న మహాత్ముఁ జూచి పిఁలో ననియొక.

179

చ. శివశివ! నేవయెంతయును జేసినఁ గ్రహానఁగాని యీవిలు

ప్రవరున కించుకేనియును బాణదు మోహము నెక్కుఁబును

దవి లిపు డెంత లెమ్మనుచుఁ దా బలిమానిననుం గలంగఁ దీ

భువిఁ జలికూటిపై నిడినఁ బొందలరాగమహావన్న వడికి.

180

సీ. నిక్కువంబుగఁదూర్పుదిక్కువెల్వలఁబాఁకెఁజక్కఁనొక్కఁ గుడిగనుకొక్కఁ బిడిచి

దామ్రమాడంబులు తదిలి కూయఁజూడంఁకఁ జదలన నడుంబు నేలంబు లిప్పె

జారచోరాదులసంచారములు నానఁకఁ గనులొత్తఁ డుదయించుననుకు నున్న

నిపు డైన మరుకేళి నిచ్చ నేయఁడు నుంతుఁ జంగ మిప్పికూచిమ్మా నను నయందుకే

తే. నీశ్వరా యుట్టిచిత్రబా యిది! యటంచు

దత్తిరింపక విభుని చిత్తంబుగాను

బలిమినైనను గామింతు నలగ నిలిసి

ననుచు విరిపాన్ముపై నెక్కి యవ్వహుటి.

181

సీ. ఘనతరంబుగ దీపకలికలు నల్లడఁ జెంగఁగఁ గప్పిపుష్పములు చెంగఁగఁ

గాంచి సమంచితఘంటానినాదముఁ జూడఁజూడఁ బుష్పాద్ది భూతినిగూడి దనఁగఁ

జరిమకాదులవంతిబాగులు చెలువారఁ సోగనుమొనఁగఁ శివశివశ్రీముఖ

నలర సన్మణిగణంబులు హరకుల లీలఁ ననుగఁగఁ ఫలగహస్తిములు చాల

తే. లింగపైదేద్యములభంగి గంగుమీ

నతిర శివరాత్రి చేసెనుగతిని దనగ

చేపా మభవున కర్పింపఁ దవిరి యభరము

కగయుగము చాచి కుదిలేని శాశుకమున.

182

క. అలింగని శ్రావణఁకఁ దాఁ నాలింగమునకుఁ నిమిష సమ్మిగులపో

యాలిం గని మెచ్చి హరుంఁ దాఁ నెలనొత్తబాలుఁ డులిగి నిల్చి.

183

తే. శంభుఁ దాచల్ల మాంబు మాన్యుములఁగొని

నివ్విధంబున బాలుఁడై నివ్వటిల్లి

యవ్వలందుక మదిగట్టదనుననోలి

జనులఁ జేత్రుగ వాచోగరుఁ జన్ముఁగుడువ

సీ. అది విని చాటున శాదిగియున్నవృహాలుఁ దన సతిద్యుతిస్వారంగుఁ దగుచుఁ

బాలఁతిగో! యిది యేమి పుట్టుగొడ్డాలఁ పై యున్నదానికే శోధ్యమున్నది

లికుపు నాచోమెడిఁ జప్పురుటంచుఁ దా లోనల శోక లోఁగను చిత్తు

నడిగిన నిట్లును నదనీక! కంటివాఁ మెచ్చుగా మిండ్లపై వచ్చి

తే. యెడయఁ దిప్పుడుబాలుఁడై యుండి పాగులు

చున్న వాడనఁగ్రమ్మర నువిదతోడఁ

దరణివంశాంబునిధి శీతకరణఁడైన

ఘనుఁడు భల్లాణధారణీకాంతుఁడనియె.

185

క. బాలుని కన్విటపద్ధతు లెలా వల దనుచుఁ జిక్కు లిరుగడ నొనరజ్జ

వ్రేలుమునువేసిఘృతమును ల బాలును బోయుము చెలంగి బాలేందుముఖి! 186

తే. నావుఁడు లతాంగి యిట్లును భూవరేణ్య

పాలు నాగ్రవఁడు కొట్టంగఁ గేలు రాదు

మాఁడుకన్నుల నలరి యున్నాఁడు చూడ

నితరులకుఁ జిల్ల దివ్యింత యింతఁఘన.

తే. అనుడున్పుఘడింతిఁగోడితెమ్మనిమొడయని

నివ్వలికిమాఁడుకన్నుల యీశ్వరండు

వెల్గొగొఁగొను జేసినకా వేశ్య నడిగి

గొసరి నునభక్తి డలియంగఁ గోరినిటుల.

188

క. అనుటయు బాలునిఁ దోడ్కొని ల వనితాగత్తుల బా వాద్యకము పెడలక

ఘనుఁ డాశంభునఁ డంతట ల మురుపటితనవలుతచందములుమానె తెసక. 189

సీ. జడలఁగో మిన్నేలు గాబిల్లినికపువ్వు ల పులితోలు నునుకాలు పునుకసరులు

చేత ముమ్మైవాలలు చిలువనూడిములు ల నొనటమిక్కిలికన్న విసపుఁగుకుక

వెలిమిడి మెయిపూత తెలిగిబ్బ ల తత్తడి సగమేన గట్టులసామిపట్టి

ముగమునఁగొలువవ్వ మిగులఁ గూరిమి ల చూపువన్నెమీఁకెడుపాఁవజన్నిదములు

తే. నలర నలనయు వెన్నుండు నభిలమురులు

మునులు ప్రసనుభులుగొల్వసమ్మోదమునను

భవుఁడె సాక్షాత్కరించె గృహసరుగ్రు

డగుచుభల్లాణు నెదుట నత్యగ్భుతముగ.

తే. అవ్యభంబునఁ బ్రత్యక్షమైనయట్టి

యవ్యభూపాత్రుఁ గాంచి సాష్టాంగమొలుంగి

ముదముతోడుతఁ గల్గొని మెరిచియవని

నాయకుండిట్టులనినుతి నేయఁదొడఁగి.

చ. జయ జయ నీలకంఠ! పురకాసన! శంకర ద్విద్భయంకరా!

జయ జయ శాంభవీరమణ! చంద్రవిభూషణ! భక్తపోషణా!

జయ జయ గోదేవ! మదసామజభంజన! యోగిరంజరా!

జయ జయ ఫాలనేత్ర! విలస్సణమండక! ప్రత్యుపదనా.

192

లయగ్రాహి. వాచకమునకులసాచకనటిగతి శాసనముల తులనగతినిధిం గా! వాగము
 మరాచితమువారి! జగద్భరణులవారి! వసతిధిగతివారి! స్వరదా! మంగ!
 గణనాని. కృతిపాన! జగన్నతి! భూతగతిభూత! భవభూత! సరసంకా!
 సారసభూత! మగ్గ! సూచనగతిభూత! భూతసారసమహాసా.
 జండకము. నయ గిరి! మగ్గ! ముగ్ధభూతగతి! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 త్నప్రయుక్తవతిసప్రభాసలసూచనగతిదానమగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 రహ! హరిహర రూప దండగతిభూత! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 కాళ! మహా! కవ్యంబి శీలదుభిభూతమందలసప్రభాసలసూచనగతిదానమగ్గ!
 వేదీనగా! భీమా! గాత్రగతిభూత! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 ప్రదీప్తానగతిభూత! సంతత! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 దండ గాత్రంబు! తండనాదంబు! జంభుగతిభూత! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 హరిహర! హరిహర! హరిహర! హరిహర! హరిహర! హరిహర! హరిహర! హరిహర!
 లూ! పీఠ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 భీ! హరిహర! హరిహర! హరిహర! హరిహర! హరిహర! హరిహర! హరిహర! హరిహర!
 వాగ్గ! హరిహర! హరిహర! హరిహర! హరిహర! హరిహర! హరిహర! హరిహర!
 మూఢ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 త్నప్రయుక్త! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 త్నప్రయుక్త! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 త్నప్రయుక్త! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 త్నప్రయుక్త! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 త్నప్రయుక్త! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 త్నప్రయుక్త! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 త్నప్రయుక్త! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!
 త్నప్రయుక్త! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ! మగ్గ!

194

క. ఇచ్చెద నేవనయినను (హేచ్చగత బ్రాహ్మణుల మువ్వ తుల్యుల హేచ్చ

నెచ్చటనైనందుల యుగ (హేచ్చ నిజం బ్రహ్మభక్త మను తిలక గల గతి? 195

చ. అడిగిన లేదటంచు విడనాడక నీదగుభక్తి చక్కఁగా

గడుఁ గడముట్లఁ జేసితివి శాశుకముం బ్రేమవాగ మేలు నీ
 పడఁతిని వాగకాంతగఁడు బ్రాహ్మణ వాసంగతి నన్ను సంతకం
 బుడ గును ధాయజీతలవశక్తిమ! నిక్క ము నూననరయిన

196

తే. సుతుడనై యుంటి నీకిపు డతులితిము.

ఎనకుడవు నీవు నీసతి జననిమాకు

దిగముమొలుంగ నమ్ముమాదేవితోడ

పాటినుమ్ముభరితీశ! నేటునేయ!

197

చ. అని కృపఁజేసి శంఖుఁ డవు డంబిర కిట్లును నోవెలంది! యి

య్యసకులనాగుచంద మిపు డిమ్మలగం గనుఁగొంటె! నేను వే

శ్రీను వెనుఁ గోగ నియ్యకొని సన్దటికాంగన గల్గెనున్నచో

దనకులకాంతి నే యొసఁ గఁ దధ్యముగా వెలయింతిభాగుఁక.

198

శ. ఇతఁ డింతివిహఁసాగుం + డితనికి మనలోక మిప్పు డిత్త మె యనినం

బలిపంక్తులు తగ వినిపా + గ్వతిదానిట్లునియ మిగుల బ్రహ్మదముతోడక.

సీ. ఇందుకేరిట! నీకేభిక్తవరుఁడైనఁ + బ్రాణం బొసంగును భిక్షమొసఁగుఁ

దలఁ పంచి యొసఁగునలించనూనిఁగూరఁ + గావండియొసఁగునుగానియిటుల

మానంబు దిగ నాడి మానిని నీరాదు + మాన మిచ్చుటఁజేసి మానవేళు

పధికినిశ్చలభిక్తుఁ డత్యంతసజ్జనుం + డితనికి మనలోక మొసవలయు

తే. ననిన శ్రాణిపలుకుల నలర నభివుఁ

డంతమునులును బ్రహ్మాదు లభినతింప

గంగలముకుటంపఁబద్మముగ తగపాసింప

ధగఁగియుదయాద్రి నైఁదోఁచెదత్తి ణంబు.

120

సీ. దివి నప్పుకోజనుల్ దులి నృత్యంబాడఁ + గగ మొప్పు గంధర్వగులు పాడ

నకలఁగేతెలును పృకటింపి బాగడంగ + శుభిలీల దివ్యదుందుభులు మోయఁ

బుడమి నెల్లడలను బుష్పవర్షంబొప్పు + నరు లెల్లఁ దలఁచెత్తి యగసిచూడ

భిల్లింబుభాణితుభవల నిరుపమ + భిగ్మమహానంబునైని వేడ్కఁ

తే. దనగ నేక్కిలం మగొని కడు ఘనతమొలఁ

బూని భిల్లంబాతో జగంబులునుతింపఁ

దినగ పృష్ఠభేంద్రు నెక్కి భూతలమునుండి

భవుఁడు వేంబే నెక్కినాసభవమునకు.

201

సీ. అనిన నయ్యాశ్వరుం దానందచిత్తుఁడై + గంఠయుం దానును ఘనతతోడ

భిల్లింబుభూపాలుఁ బ్రహ్మగులలోఁ బెద్దఁ + గాఁ జేసి పట్టంబుగట్టిమిగుల

మంగళగీతంబు గంగనల్ వెనుఁ బూడ + శంఖాదగములు సరవి ప్రసాదా

నిరుగడ బ్రహ్మాదిమగులు నీవింపంగఁ + బ్రహ్మభగణంబులు నిలసి కొల్వ

తే. గమణితోఁ దానె తగ పగబ్రహ్మ మగుచు

జగములన్నియు నేటుచు కాశ్యపిముగ

రత్నసింహాసనముండ రాజసమున

నవరళం బగుసుఖలీల దవలి యుండె.

203

సీ. అనుచు నూతుండు నైమిశాగ్రణ్యవాసులై * యలగుచుండెను భీనకాగులకును
రమణీయ బసవపురాణోక్త మైనయీ * భిల్లాటగాయభూపాలగీత
వినిపించు కృమమును వినిపింతు నా నేర్పు * విభమున గచియించి వినులభిక్ష
దనర మీ కొసగితిర దగ మీర లిందుల * తప్పుల నేనుచేసి నడుచునొక్క

తే. నిమ్మహాకావ్య మెప్పుడు నిర్దాత్రి

సెయ్యిలో విస్తరిల్లి బుధ్ధింద్యులెల్ల

బొగడనాచంద్రతారాగ్న - మగుచునుండు

నటులనొనరించి మములొప్పుచున్నట్లన్!

204

క. సరవరులకుం గృతు లిడి యి * ధ్వజిం గవివసులు సంపదలఁ బొందుగు నా
సెటి నిహవరసుఖములకై * యురుబుగ్గిని నీకుం గావ్య మొసంగితి నభివా!

205

క. ఈకథఁ జదివిన వ్రాసిన * వ్రాకటముగ వినినవచ్చు భవుల కిల్లె

శ్రీకరముగ నభిమతములు * చేతుగఁగాఁ జేసి కులంజ జేయు మనంజా.

206

వ. అని యివ్వధంబున విన్నవించి.

207

క. కరతలభరితమరంగా! * చిరతరకరజాంబరంగా! సింగునిమంగా!

కరిజనుజమదవిభంగా! గురుజనహృద్భక్తిభింగా! కున్య, సులింగా.

208

మణి. మురహరశరవర! మునిజనశరణా! * సుగమగమగద! నుమునసగమగదా!

చిగతగగుణ! విలసితకరహరిణా! * పగమపునమ! నిగునమశశభిగదా!

మాలిని. సదమలతరయాపా! సర్వలోకప్రదీపా!

ముదితబుధకలాపా! ముఖ్యసత్యానులాపా!

విదళితఘనతాపా! విశ్రుతోద్వృత్తతాపా!

కదనతలసరోపా! కాంచనాహగ్రహపా!

209

గద్య. ఇది శ్రీ మత్కుక్కుటేశ్వర వర ప్రసాద లబ్ధ కవితాసామ్రాజ్య గురంగ

ధర ఘన యశోబంధుర కాండిన్య గోత్ర ప్రవిత్ర రుచిమంచి గంగ నా

మాత్య ప్రత్ర బుధజన విధేయ తిమ్మయనామధేయ ప్రణీతం బైన

రాజశేఖరవిలాసంబున మహాకావ్యంబునంగు సగ్వంబును

తృతీయాశ్వాసము సంపూర్ణము.

పూర్వకప్రతి వచ్చి కొవ్వకులు—మూలము

మహానరకం ఆది సాహిత్యము	0-12	మహాభక్తిసాహిత్యము	0-12
వసుధానరకం	1-0	శంకరకవిత	0-12
మొట్టమొదట	0-2	గణితజ్ఞానసాహిత్యము	0-12
శృంగారసాహిత్యము	0-12	శృంగారసాహిత్యము	1-0
సాహిత్యము	0-12	సాహిత్యము	0-5
ముద్రాపాతములు	0-2	సంస్కృతము	0-2
శ్రీమద్భగవద్గీత	0-12	శ్రీమద్భగవద్గీత	0-12
శ్రీమద్భగవద్గీత	1-0	పద్యములు	0-2
శ్రీమద్భగవద్గీత	0-12	పద్యములు	1-0
సాహిత్యము	0-12	సాహిత్యము	0-12
మహాభక్తిసాహిత్యము	0-1	సాహిత్యము	1-0

పైదర్శక గ్రంథములు

[illegible]

కొండపల్లి వీర వెంకయ్య, శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్కిపా, రాజమండ్రి.